

Zespół redakcji Wieści Światowe jest apolityczny, nie uprawia polityki i nie jest zależny w żaden sposób od jakiegokolwiek władzy, ale zobowiązany jest na podstawie ustawy prawo prasowe do służenia społeczeństwu i państwu, odpowiadając na listy i wyjaśniając sprawy dotyczące Czytelników

Blżej do wygodnych podróży kolejną z ...

Ciąg dalszy s.9

Rusza przetarg na kolejny odcinek ...

Ciąg dalszy s.13

Zapraszamy na:

Czytaj bezpłatnie na:

www.facebook.com/wiesciswiatowe.pl

www.wiesciswiatowe.pl

**WIEŚCI
ŚWIATOWE**

cena
11,00 zł

Nr 12 (100) 01 grudnia 2020 miesięcznik

ISSN 2299-5013

**Strategia
farmaceutyczna
dla Europy**

Ciąg dalszy s.85

Od naszej stałej korespondentki z Francji

**WIECZNA
MŁODOŚĆ**

Ciąg dalszy s.3

**Finałowy tydzień
GovTech Festival**

Ciąg dalszy s.54

**Lubelszczyzna rozwija
telemedycynę**

Ciąg dalszy s.45

**Powstanie narodowe?
Policja porwała dziennikarkę?**

Ciąg dalszy s.87

**Życie według
zasad 5R**

Ciąg dalszy s.73

**Pięciu zagranicznych naukowców
ze stypendium NAWA**

Ciąg dalszy s.82

**Pomiary pól
elektromagnetycznych**

Ciąg dalszy s.77

**Chorzy na osteoporozę
z ograniczoną pomocą**

Ciąg dalszy s.50

**Lokal za grunt i
grant na infrastrukturę**

Ciąg dalszy s.80

**S-ION
zapobiega transmisji ...**

Ciąg dalszy s.41

Konfiskata in rem ...

Ciąg dalszy s.15

**Opinia rzeczownika
generalnego TSUE ...**

Ciąg dalszy s.15

OŚWIADCZENIE

Ciąg dalszy s.2

**Superkomputer pomoże
badaczom z Białegostoku**

Ciąg dalszy s.83

OŚWIADCZENIE

Tegoroczny Marsz Niepodległości w Warszawie miał odbyć się w innej niż zwykle formule. Zamiast tradycyjnego pochodu, organizatorzy zapowiedzieli przejazd samochodowy, co z uwagi na stan epidemii i możliwość transmisji zakażeń wirusem Sars-Cov-2, przyjąłem z uznaniem jako wyraz odpowiedzialności uczestników i organizatorów wydarzenia.

Niestety zapowiedziana formuła „marszu” nie została dotrzymana. Obok zorganizowanego przejazdu mieliśmy do czynienia z równoległym nielegalnym zgromadzeniem, podczas którego dochodziło do szeregu incydentów polegających na agresywnych działaniach niektórych uczestników przemarszu, niszczeniu mienia i bezpośrednich atakach na policjantów zabezpieczających zgromadzenie. W stronę policjantów rzucono kamieniami i racami, podpalone zostało

mieszkanie, a na błoniach Stadionu Narodowego, gdzie funkcjonuje szpital tymczasowy, blokowano dojazd dla karettek i pojazdów transportu medycznego.

Biorąc pod uwagę agresywne zachowanie niektórych uczestników manifestacji, konieczne było użycie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów. Za każdym razem były one adekwatne do sytuacji. Celem Policji zawsze jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa. Odpowiedzią na agresję i przemoc musi być zdecydowana i stanowcza reakcja Policji. Nie mają w tym względzie znaczenia poglądy polityczne organizatorów i uczestników demonstracji, wznoszone podczas nich hasła, czy niesione sztandary.

Wyrażam uznanie dla tych wszystkich uczestników Marszu Niepodległości, którzy godnie uczcili dzisiejszą rocznicę. Mam też nadzieję, że również organizatorzy „marszu” właściwie ocenią

zachowania, tych uczestników zgromadzenia, których postawa nie miała nic wspólnego ze świętowaniem niepodległości.

Przypominam, że w świetle aktualnie obowiązujących ograniczeń będących konsekwencją epidemii koronawirusa, wszelkie zgromadzenia publiczne mają charakter nielegalny. Zapewniam, że wobec kolejnych zgromadzeń, podczas których miałyby dochodzić do podobnych aktów przemocy i agresji, bez względu na to kto jest organizatorem takich zgromadzeń, będą podejmowane analogiczne i bardzo stanowcze działania Policji.

Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 11.11.2020

***

WIEŚCI ŚWIATOWE I Ns.Rej.Pr 11/17

Redaktor naczelny : dr n. hum. Ryszard Milewski, z-ca red.nacz. mgr Agnieszka Sakra. Zespół redakcyjny: Elżbieta Wielgomas, inż. Cezary Sakra, mgr Edwige Pietruch (stała korespondentka z Paryża). Adres redakcji: ul. Świerkowa 1, 64-520 Obrzycko. Kontakt : tel. 606559313, mail : milew@wp.pl Wydawca : Wydawnictwo STOKROTKA, mgr Agnieszka Sakra, ul. Świerkowa 1, 64-520 Obrzycko, tel. 606559313. Postanowienie SO : sygn.akt I Ns. Rej. Pr. 146/12. Druk wykonano : Wydawnictwo STOKROTKA, mgr Agnieszka Sakra, ul. Świerkowa 1, 64-520 Obrzycko.

Redakcja nie zwraca otrzymanych materiałów, oraz zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów i listów. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń, reklam, listów.

Ciąg dalszy ze s. 1
Od naszej stałej korespondentki z Francji

WIECZNA MŁODOŚĆ

Zachowanie zdrowia i urody przez całe życie jest pragnieniem wspólnym wszystkim ludzi. Człowiek podlega jednak prawom natury, w których zaprogramowane są etapy życia: dzieciństwo, młodość i wiek dojrzały oraz starość, nazywana bardzo często trzecim wiekiem. Jednakże „starość” w naszych czasach jest pojęciem względnym, gdyż okres starości rozciąga się na bardzo długi okres życia, dlatego gerontolodzy (badający różne aspekty życia ludzi starych) rozróżniają trzy etapy: wiek podeszły, wiek starczy i wiek sędziwy. Wiek pomiędzy 75. a 80. rokiem życia określa się często, jako „czwarty wiek”.

[https://www.google.com/search?](https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=2F++https+%3A%2F%2Fsynergiczni.pl%2Fkiedy-zaczyna-sie-starosc)

[client=firefox-b-d&q=2F++https % 3A % 2F % 2Fsynergiczni.pl%2Fkiedy-zaczyna-sie-starosc](https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=2F++https+%3A%2F%2Fsynergiczni.pl%2Fkiedy-zaczyna-sie-starosc)

Mówiąc bardzo ogólnie jesień życia, czyli starość łączy się ze stopniowym spadkiem sprawności różnych organów, z gromadzeniem się uszkodzeń wewnątrzkomórkowych i mniejszą zdolnością do samonaprawy, a tym samym ze wzrostem podatności na choroby. W starszym wieku uwidacznia się spadek przemiany materii, spadek aktywności enzymów, spada wydajność płuc, pogarsza się sen (przez zmianę faz snu oraz przez spadek produkcji melatoniny), a także wygląd włosów i skóry, która staje się mniej napięta i cieńsza (co skutkuje słabszą produkcją wi-

taminy D). Niekorzystną zmianą jest też obniżenie kwasowości żołądka. A odpowiedni poziom kwasowości żołądka jest wprost niezbędny zarówno do prawidłowego trawienia, jak i też do neutralizacji części szkodliwych dostających się do organizmu ludzkiego wraz z pożywieniem, takich jak najróżniejsze mikroorganizmy.

Niektóre badania dały początek teoriiom wyjaśniającym proces starzenia się organizmu, na przykład teoria **telomerów**, których skracanie się tłumaczy starzenie organizmu, czy też teoria **wolnych rodników**. Według teorii wolnych rodników, to właśnie produkowane przez organizm wolne rodniki, czyli bardzo aktywne chemicznie atomy lub cząsteczki pozbawione jed-

Przemijanie czasu.

Majowe róże.

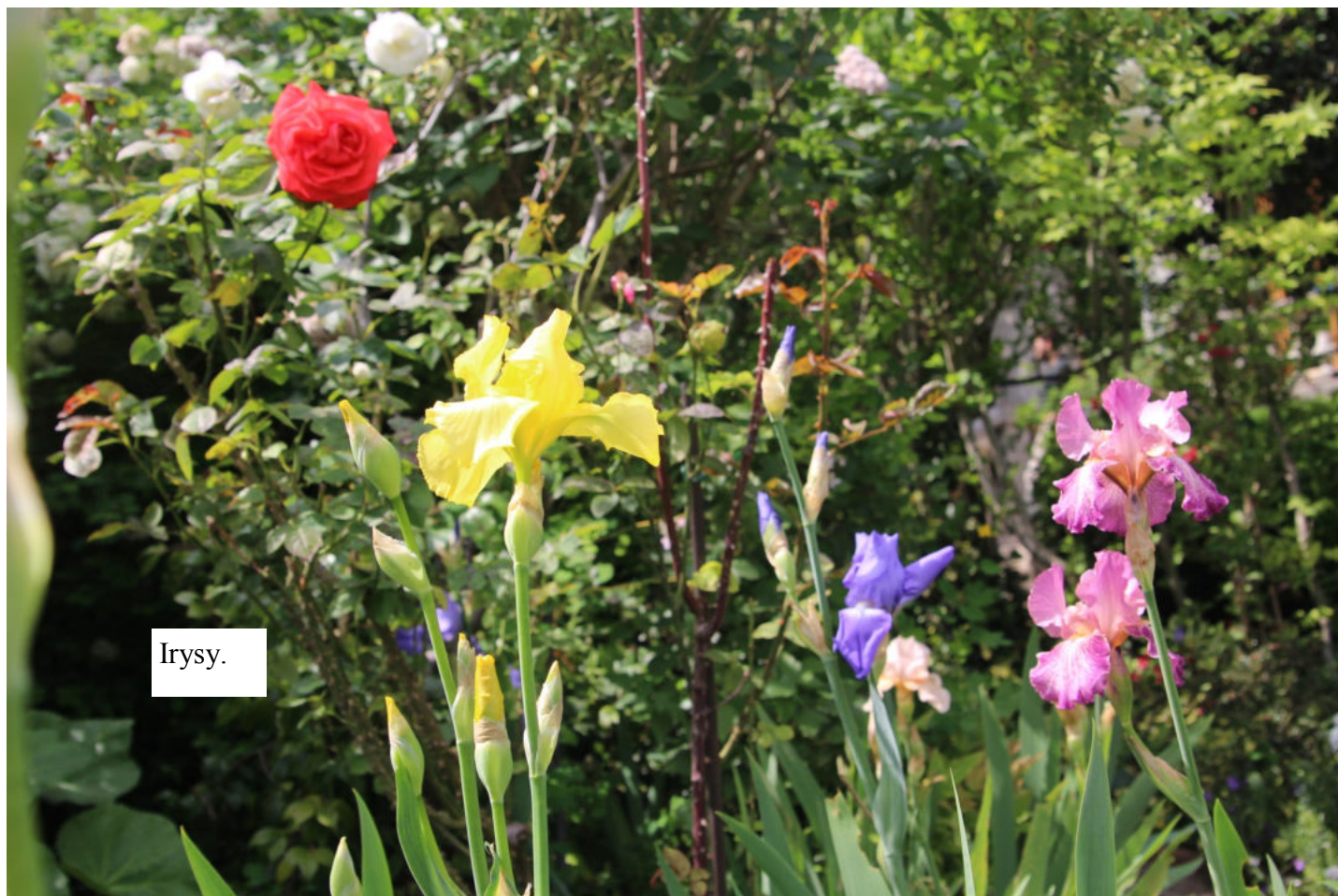
Liście klonu poczerwieniały jesienią.

Ostatnie miododajne kwiaty.

Sprawność ruchowa
spada z wiekiem.

Irysy.

nego, ewentualnie więcej elektronów mogą zaburzać równowagę różnych komórek organizmu, błon komórkowych, białek, a zwłaszcza naszego DNA, co w konsekwencji prowadzi do chorób i zużycia się organizmu. Udokumentowano negatywny wpływ wolnych rodników w powstawaniu takich zaburzeń zdrowia, jak: miażdżyca, układ krążenia, ostra niewydolność oddechu, reumatoidalne zapalenie stawów, katarakta, i inne.

Jednakże są też badania wykazujące, że teoria wolnych rodników nieco mija się z prawdą, gdyż wolne rodniki mają równocześnie pewne działanie ochronne dla komórek (badania przeprowadzone przez Siegfried Hekimi z Uniwersytetu McGill (Montréal, Kanada). Wysłano też wniosek, że wolne rodniki mają swoją dobrą stronę, lecz szkodliwy jest ich nadmiar w organizmie. Działanie korzystne, czyli ochronne oraz pobudzające układ obronny organizmu wykazują, gdy występują w optymalnych ilościach.

W konsekwencji stosowanie przeciwutleniaczy, zwłaszcza syntetycznych, w ilościach znacznie przekraczających zapotrzebowanie organizmu, jest kontrproduktywne i nie przynosi oczekiwanych efektów.

<https://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/apteczka/przeciwutleniacze-antyoksydanty-moga-ci-zaszkodzic-aa-1TpN-Dozg-1Vjx.html>

Starzenie organizmu wynika nie tylko z naturalnego procesu sterowanego przez zegary biologiczne i uwarunkowania genetyczne, ale również styl życia i wpływ środowiska mają niebagatelny wpływ na długość i jakość życia. A kumulacja czynników ryzyka wynikająca z nadmiaru wolnych rodników i naturalnego procesu starzenia się organizmu skutkuje bardzo często wystąpieniem **stresu oksydacyjnego**, znanego przede wszystkim biochemikom, ale już mniej znanego lekarzom. Stres oksydacyjny prowadzi do pojawienia się chorób i szybszego starzenia się organizmu. Lista

czynników przyspieszających starzenie jest długa, a należą do nich między innymi: dym tytoniowy, nadmierne spożycie alkoholu, a często sposób odżywiania zawierający głównie produkty przetworzone i uboga w substancje odżywcze, dieta fast-food, zbyt częste spożywanie produktów smażonych na oleju roślinnym, tłuszcze „trans” (częściowo utwardzone), produktów wędliniarskich (szynka, kiełbasa i inne), zepsutych owoców (nadgnięte owoce są rakotwórcze nawet po usunięciu części nadpsutej), także zbyt częste spożywanie cukru (sacharoza, fruktoza syntetyczna, słodziki). Cukier w nadmiernych ilościach wraz z produktami bogatymi w skrobie powoduje z czasem przyrost wagi, zaburzenia metabolizmu oraz glikację, czyli łączenie glukozy, a zwłaszcza fruktozy (cukry) z białkami, między innymi z kolagenem, składnikiem

Ciąg dalszy s. 61

Blżej do wygodnych podróży koleją z Otwocka do Warszawy

2 listopada 2020 r. PKP Polskie Linie Kolejowe SA podpisały umowę na nadzór nad realizacją robót budowlanych na linii kolejowej Warszawa Wschodnia Osobowa – Warszawa Wawer. To przygotowanie do modernizacji trasy wylotowej z Warszawy. Zadaniem inżyniera kontraktu będzie kontrola procesu inwestycyjnego – nadzór techniczny nad wykonywanymi robotami, dbałość o odpowiednią jakość ich wykonywania, a także weryfikacja stosowanych procedur Unii Europejskiej, która współfinansuje budowę. Wartość umowy to prawie 7 mln zł.

Rozbudowa kolei aglomeracyjnej to zwiększenie roli najbardziej ekologicznego środka transportu. Krajowy Program Kolejowy zapewnia także lepsze możliwości sprawnych połączeń między miastami. Tworzymy bezpieczniejszą, komfortową i nowoczesną kolej, co przekłada się na lepsze warunki życia mieszkańców – powiedział wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel.

Konsekwentnie zwiększamy możliwości kolei w aglomeracjach. Także w obszarze Warszawskiego Węzła Kolejowego chcemy zapewnić sprawne podróże dalekobieżne, regionalne i aglomeracyjne. Podpisana dzisiaj umowa z inżynierem kontraktu przygotowuje inwestycję na odcinku Warszawa Wschodnia – Wawer na linii z Warszawy do Lublina – stwierdził Ire-

neusz Merchel, prezes Zarządu PKP Polskich Linii Kolejowych SA.

Lepsza dostępność do kolei w aglomeracji warszawskiej

Rozpoczęcie robót w ramach projektu POIiŚ „Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk na odcinku Warszawa – Otwock – Dęblin – Lublin, etap II” na odcinku Warszawa Wschodnia Osobowa – Warszawa Wawer planowane jest na przełomie I i II kwartału przyszłego roku. Obecnie prowadzone jest postępowanie przetargowe, w ramach którego oceniane są złożone oferty.

Lepszy dostęp do kolei zapewni nowy przystanek Warszawa Wiatraczna oraz przebudowane przystanki Warszawa Olśzynka Grochowska, Warszawa Gołówek oraz Warszawa Wawer. Po przebudowie poprawi się dostępność dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się. Pięć nowych przejść podziemnych istotnie ułatwi komunikację w obszarze kolejowym oraz zwiększy bezpieczeństwo.

Sprawniejsze podróże koleją do pracy czy szkoły

Modernizacja odcinka linii kolejowej nr 7 z Warszawy Wschodniej Osobowej do stacji

Warszawa Wawer włącznie to pierwszy etap prac między Warszawą a Otwockiem. Przebudowany będzie układ torów oraz wybudowane zostaną dwa dodatkowe tory dalekobieżne od przystanku Warszawa Gołówek do przystanku Warszawa Wawer. Przygotowane zostanie „wyjście” nowego układu torów od stacji Wawer do Otwocka, które będzie realizowane w kolejnym etapie.

Cztery tory między Warszawą Wschodnią a Otwockiem umożliwią rozdzielenie ruchu aglomeracyjnego od dalekobieżnego. Dzięki temu wzrośnie przepustowość i więcej składów będzie mogło kursować między Warszawą a Otwockiem i Warszawą a Lublinem. Oznacza to sprawniejsze, bardziej przewidywalne podróże w aglomeracji i na trasach dalekobieżnych. W ramach inwestycji przewidziano montaż nowoczesnych urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

HUMOR

Katechetka na lekcji religii zapytała: Kto to jest ksiądz?

Pierwszy zgłosił się Jasiu i powiedział: Ksiądz to jest taki mężczyzna proszę pani, do którego wszyscy mówią ojczec, a tylko jego własne dzieci mówią wujek.

***

Powstaną kolejne obwodnice w woj. kujawsko-pomorskim

Minister Infrastruktury zatwierdził Programy inwestycji dla obwodnic: Brześćcia Kujawskiego, Kowalewa Pomorskiego, Strzelna i Nowej Wsi Wielkiej. Inwestycje zlokalizowane w województwie kujawsko-pomorskim zostały ujęte w Programie budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030. W ramach inwestycji powstaną nowe odcinki dróg klasy GP (główne o ruchu przyspieszonym) o łącznej długości ok. 29,5 km.

Inwestujemy w bezpieczne i komfortowe drogi w całej Polsce. Budowa nowych obwodnic w województwie kujawsko-pomorskim wpisuje się w Strate-

gię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Kolejne inwestycje to szansa na nowe miejsca pracy i rozwój gospodarczy wielu regionów naszego kraju - powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Dla obwodnic: Brześćcia Kujawskiego, Kowalewa Pomorskiego, Strzelna i Nowej Wsi Wielkiej rozpoczęły się prace przygotowawcze. Ogłoszenie przetargów na wybór wykonawców planowane jest na II połowę 2024 r., a zawarcie umów w IV kwartale 2025 r. Roboty budowlane realizowane będą w latach 2027-2029.

Obwodnica

Brześćcia Kujawskiego

Podstawowym celem budowy obwodnicy Brześćcia Kujawskiego jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, jaki koncentruje się w mieście na drodze krajowej nr 62. Jest to ruch prowadzący ze strony autostrady A1 i Włocławka. Inwestycja poprawi również warunki i bezpieczeństwo przejazdu dla ruchu dalekobieżnego i regionalnego, szczególnie związanego ze strefą ekonomiczną.

Obwodnica

Kowalewa Pomorskiego

Program budowy 100 obwodnic

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#100obwodnic

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad

Budowa obwodnicy Kowalewa Pomorskiego wyprowadzi ruch tranzytowy, jaki przebiega przez miasto w ciągu drogi krajowej nr 15. Jest to droga o znaczeniu międzyregionalnym, na której koncentruje się ruch z Torunia i korytarza autostrady A1 w kierunku województwa warmińsko-mazurskiego i korytarza drogi ekspresowej S7 pomiędzy Warszawą a Gdańskiem.

Obwodnica Strzelna

Budowa obwodnicy Strzelna wyprowadzi ruch tranzytowy, jaki koncentruje się w mieście. W Strzelnie krzyżują się drogi krajowe nr 15, 25 a także 62. Drogi krajowe nr 15 i 25 prowadzą od strony północnej z Torunia i Bydgoszczy i dalej na południe do korytarza drogi ekspresowej S5 oraz autostrady A2. Ponadto, od strony wschodniej ruch do Strzelna doprowadza droga krajowa nr 62, prowadząca od Włocławka i autostrady A1. Obwodnica ma na celu wyprowadzenie ruchu z kierunków najbardziej zatłoczonych.

Obwodnica

Nowej Wsi Wielkiej

Nowa droga wyprowadzi ruch tranzytowy, jaki koncentruje się w miejscowości na drodze krajowej nr 25. Jest to ruch na osi północ-południe, pomiędzy Bydgoszczą a Inowrocławiem i dalej w kierunku Kutna i Poznania. DK25 to jeden z ważniejszych korytarzy transportowych w województwie. Obecnie w realizacji jest obejście Bydgoszczy, niedawno otwarto do ruchu obwodnicę Inowrocławia.

Budowa tej obwodnicy Nowej Wsi Wielkiej wpisuje się w kompleksową przebudowę całego ciągu drogi krajowej nr 25.

Program budowy 100 obwodnic w województwie kujawsko-pomorskim

W ramach programu obwodnicowego w województwie kujawsko-pomorskim powstanie łącznie 6 obwodnic:

- 1/. Brzeźcia Kujawskiego w ciągu drogi krajowej nr 62.
- 2/. Kowalewa Pomorskiego w ciągu drogi krajowej nr 15.
- 3/.Kruszwicy w ciągu drogi krajowej nr 62.
- 4/. Lipna w ciągu drogi krajowej nr 67.
- 5/. Strzelna w ciągu drogi krajowej nr 15/25.
- 6/. Nowej Wsi Wielkiej w ciągu drogi krajowej nr 25.

***

W ramach rządowego Programu powstanie 100 obwodnic na sieci dróg krajowych o łącznej długości ok. 820 km. Będą to trasy o najwyższych parametrach technicznych, dostosowane do przenoszenia obciążenia 11,5 t/oś. Inwestycjom tym będą towarzyszyły urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym oświetlenie spełniające wytyczne prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych.

Koszt realizacji 100 obwodnic został oszacowany na blisko 28 mld zł. Ich budowa będzie finansowana ze środków Krajowego Funduszu Drogowego prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Inwestycje związane z budową nowych obwodnic będą realizowane przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Jednym z najważniejszych efektów realizacji programu będzie poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, wyprowadzenie ruchu z zatłoczonych

miast, czystsze powietrze, mniejszy hałas i poprawa przepustowości sieci drogowej.

Więcej o Programie budowy 100 obwodnic na [stronie Ministerstwa Infrastruktury](#).

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

***

HUMOR

Nauczycielka w szkole podstawowej pyta dzieci kim chciałaby zostać w życiu?

Pierwszy zgłosił się Jasiu i powiedział, że chciałby zostać seksuologiem.

Zdziwiona nauczycielka odpowiedziała: przecież TY Jasiu nawet nie wiesz co to znaczy...

Jasiu odpowiedział zdecydowanym głosem: Wiem, wiem, proszę Pani. Dokładnie wiem. Seksuolog na przykład leczy obsesje seksualne.

Nauczycielka jeszcze bardziej zdziwiona powiedziała: Jasiu Ty zupełnie nie wiesz co mówisz, nie rozumiesz tego co mówisz.

Jasiu nie dał się stłamsić i odpowiedział: To Pani wyjaśnię na przykładzie: Chodnikiem idą trzy kobiety, jedna liże loda, druga ssie loda, trzecia gryzie loda. Która jest mężatką?

Zirytowana nauczycielka na to: Jasiu do dyrektora, już idziemy.

Jasiu przed drzwiami gabinetu dyrektora powiedział: Proszę Pani najłatwiej rozpoznaje się mężatkę po obrączce na czwartym palcu prawej ręki. A to co teraz chodzi Pani po głowie to są właśnie obsesje seksualne.

***

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg na inwestycje samorządowe przeznaczymy dodatkowe 3 mld zł

Rada Ministrów 3 listopada 2020 r. przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych oraz niektórych innych ustaw, przedłożony przez Ministra Infrastruktury. Dzięki zwiększeniu dofinansowania o 3 mld zł, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (wcześniej Fundusz Dróg Samorządowych) będzie dysponował łącznie kwotą 39 mld zł.

Priorytetem obecnego rządu jest budowa spójnego układu komunikacyjnego kraju. Nie uda się to bez rozwoju i poprawy jakości sieci dróg lokalnych, dlatego kolejny raz poszerzamy zakres rządowego wsparcia dla dróg samorządowych. Dodatkowe 3 mld zł przeznaczymy na dofinansowanie budowy obwodnic na drogach wojewódzkich oraz budowy, remontów i modernizacji dróg w dużych miastach – powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Projekt ustawy zakłada rozszerzenie katalogu zadań mogących uzyskać dofinansowanie z RFRD o:

- 1/. Zadania obwodnicowe w ciągu dróg wojewódzkich.
- 2/. Zadania miejskie – polegające na budowie, przebudowie lub remoncie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych zarządzanych przez prezydenta miasta na prawach powiatu, będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa.

3/. Zadania polegające na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach.

Limit środków przeznaczonych na obwodnice na drogach wojewódzkich wyniesie 2 mld zł, natomiast na zadania miejskie 1 mld zł. Nabór wniosków na ww. zadania będzie realizowany przez ministra właściwego do spraw transportu. Listy zadań rekomendowanych do dofinansowania będą zatwierdzane przez Prezesa Rady Ministrów.

Samorząd województwa będzie mógł otrzymać dofinansowanie zadania obwodnicowego albo miejskiego w wysokości do 80 proc. kosztów jego realizacji. W przypadku zadań obwodnicowych kwota przyznanych środków nie może być większa niż 100 mln zł, a w przypadku zadań miejskich – 30 mln zł. Rozwiązanie to ma na celu dofinansowanie zadań prowadzonych przez możliwie największą liczbę jednostek samorządowych, uwzględniając limit środków, którymi będzie dysponował fundusz. RFRD zakłada finansowanie tych zadań jako inwestycji wieloletnich do 2028r.

Dodatkowe wsparcie przyczyni się do pobudzania aktywności gospodarczej przedsiębiorców i skuteczniejszej walki ze skutkami spowolnienia gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19.

Obwodnice na drogach wojewódzkich

Rządowe dofinansowanie będzie przyznawane na realizację obwodnic na drogach wojewódzkich, na których odbywa się ruch tranzytowy. Inwestycje te zminimalizują korki, zmniejszą natężenie ruchu w godzinach szczytu oraz zniwelują hałas związany z komunikacją. Dzięki nowym trasom tranzyt zostanie odseparowany od ruchu lokalnego.

Dofinansowanie budowy i remontów dróg w miastach

Z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wsparcie finansowe trafi także na budowę, przebudowę lub remont dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w największych ośrodkach miejskich. Rozwiązanie to jest odpowiedzią na postulaty samorządowców oraz wpisuje się w działania rządu mające na celu poprawę sytuacji ekonomicznej samorządów w związku z kryzysem wywołanym przez pandemię COVID-19.

Możliwość dofinansowania inwestycji drogowych w miastach wpłynie na zahamowanie negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego na poziomie regionalnym, zwiększy konkurencyjność gospodarczą dużych ośrodków miejskich oraz wpłynie na poprawę jakości życia obywateli.

Poprawa bezpieczeństwa pieszych na przejściach

RFRD będzie dofinansowywał ponadto rozwiązania związane z poprawą bezpieczeństwa pieszych przekraczających jezdnię. W Polsce wskaźnik wypadków z udziałem pieszych jest wyższy niż średnia unijna i wskaźniki większości krajów Unii Europejskiej. W funduszu wyodrębniona zostanie, w ramach zadań powiatowych i gminnych, podkategoria zadań polegająca wyłącznie na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach. Dzięki dofinansowaniu będzie można np. realizować inwestycje:

1/. Wymuszające przestrzeganie ograniczeń prędkości w rejonie przejść dla pieszych (np. montaż progów zwalniających czy zmiana geometrii pasa).

2/. Poprawiające widoczność pieszego (np. poprzez doświetlenie przejść dla pieszych wraz ze strefą oczekiwania).

3/. Sskracające drogę, jaką muszą pokonać piesi (np. poprzez zawężanie jezdni w miejscu

przejścia dla pieszych bądź stosowanie azylów).

***

Fundusz Dróg Samorządowych został utworzony w 2019 r. i cieszy się dużym zainteresowaniem samorządów gmin i powiatów. Wsparcie inwestycji na drogach samorządowych ze środków FDS jest przewidziane do 2028 r. Dotychczas samorządy ukończyły ok. 1700 zadań o łącznej wartości dofinansowania wynoszącej 1,42 mld zł. W realizacji jest obecnie ponad 4,1 tys. inwestycji.

Środki przeznaczone na dofinansowanie zadań drogowych w ramach FDS w latach 2019–2020 pozwalają na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu blisko 9,5 tys. km dróg lokalnych.

W 2019 r. na realizację dróg lokalnych przeznaczono w sumie 6 mld zł. Dofinansowanie z FDS otrzymało łącznie 4 280 zadań na drogach powiatowych i gminnych o długości 6 tys. km, z tego:

1/. 3 131 zadań na drogach gminnych - 3 258 km.

2/. 1 149 zadań na drogach powiatowych - 2 742 km.

W 2020 r. wsparcie rządowe uzyska 2 297 zadań, w tym 623 powiatowe i 1 674 gminne. Realizowana jest budowa, przebudowa lub remont 3 467 km dróg: 1 708 km powiatowych i 1 759 km gminnych.

Łączna wartość środków FDS przeznaczonych na dofinansowanie realizacji inwestycji w 2020 r. to 3,2 mld zł.

W lipcu 2020 r. wojewodowie ogłosili nabór wniosków na dofinansowanie zadań powiatowych oraz zadań gminnych w 2021 roku. Na wsparcie zadań na drogach samorządowych zaplanowano 3,2 mld zł, w tym 2,6 mld zł na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg gminnych i powiatowych.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Ciąg dalszy ze s.1

Rusza przetarg na kolejny odcinek A2 między Siedlcami a Białą Podlaską

Rozpoczyna się postępowanie przetargowe, w którym Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wyłoni wykonawcę drugiego odcinka A2, realizowanego w ramach budowy 63-kilometrowej trasy pomiędzy Siedlcami a Białą Podlaską. Odcinek pomiędzy węzłem Łukowisko a rejonem miejsco-

wości Swory będzie miał 12,5 km długości. W ubiegłym tygodniu GDDKiA rozpoczęła postępowanie przetargowe na zaprojektowanie i budowę pierwszego z czterech odcinków A2 między Siedlcami a Białą Podlaską: Siedlce Zachód – Malinowiec: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rusza-przetarg-na-a2-siedlce---malinowiec>

Przetargi na kolejne odcinki A2 do Białej Podlaskiej zostaną ogłoszone w najbliższym czasie.

Zapowiedzieliśmy dokończenie autostrady A2 i dotrzymujemy słowa. W realizacji są już odcinki pomiędzy Mińskiem Mazowieckim i Siedlcami, ogłaszamy przetargi na kolejne fragmenty tej trasy do Bia-

A2

Przetarg na kolejny odcinek między Siedlcami a Białą Podlaską ogłoszony!

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

łej Podlaskiej. Jednocześnie trwają prace przygotowawcze na odcinku przygranicznym. Dzięki temu z całej nowoczesnej i bezpiecznej autostrady A2 kierowcy skorzystają w 2025 r. - powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Zadaniem wykonawcy wyłonionego w przetargu będzie przygotowanie projektu budowlanego, uzyskanie niezbędnych decyzji, a następnie budowa 12,5 km odcinka autostrady A2 o przekroju dwujezdniowym z dwoma pasami ruchu i rezerwą pod budowę trzeciego pasa. Ponadto powstaną drogi równoległe do obsługi przyległego terenu, urządzenia ochrony środowiska i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Trasa zostanie wybudowana w nowym śladzie.

GDDKiA w ramach postępowania przetargowego pozo-

stawia wykonawcom możliwość wyboru rodzaju nawierzchni nowej trasy. Firmy przystępujące do przetargu będą mogły zdecydować, czy trasę główną zbudują betonową, czy w technologii bitumicznej i pod tym kątem dostosować ofertę.

A2 od warszawskiego węzła Lubelska do granicy państwa

Od sierpnia 2020 r. kierowcy korzystają już z ponad 15 km A2 pomiędzy węzłem Lubelska a obwodnicą Mińska Mazowieckiego, oddaną do ruchu w 2012 r.

Wiosną tego roku zawarte zostały kontrakty na dwa kolejne odcinki autostrady na trasie Mińsk Mazowiecki – Siedlce pomiędzy węzłami: Kałuszyn i Groszki oraz Gręzów i Siedlce Zachód. Przewidywany termin

ukończenia prac to jesień 2023 r. W przypadku odcinka węzeł Groszki - węzeł Gręzów toczy się postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy robót. Wybór najkorzystniejszej oferty jest planowane w listopadzie tego roku.

Jednocześnie trwają przygotowania do realizacji ostatniego etapu autostrady A2 od Białej Podlaskiej do granicy z Białorusią. Dobiegają końca prace nad opracowaniem koncepcji programowej dla ok. 32-kilometrowego odcinka tej trasy.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Ciąg dalszy ze s.1

Opinia rzecznika generalnego TSUE zgodna ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości z satysfakcją przyjęło dzisiejszą opinię Rzecznika Generalnego TSUE Manuela Camposa Sánchez-Bordony dotyczącą stosowania europejskich nakazów aresztowania (ENA). Rzecznik potwierdził, że przeprowadzone w Polsce reformy wymiaru sprawiedliwości nie mogą być przyczyną odmowy wykonania ENA.

Polska od momentu zainicjowania przez holenderski sąd postępowań w tej sprawie, konsekwentnie podkreślała, że nie ma żadnych podstaw dla stwierdzenia jakoby polskie sądy nie spełniały wymogu niezależności. Sąd z Amsterdamu, bazując na nieprawdziwej tezie, kwestionował jednak wykonanie

dwóch ENA wydanych wobec osób podejrzanych o przestępstwa i ukrywających się przed polskim wymiarem sprawiedliwości.

Przedstawiciel Rządu RP – wiceminister sprawiedliwości dr Anna Dalkowska - już w toku rozprawy z 12 października 2020 r. wskazywała, że nie może być automatyzmu w sprawach europejskich nakazów aresztowania. Gdyby bowiem przyjąć argumentację holenderskiego sądu, który wystąpił do TSUE z pytaniem prejudycjalnym, możliwe stałoby się wyłączenie wymiaru sprawiedliwości jednego państwa członkowskiego przez inne.

Takie stanowisko reprezentowała też Komisja Europejska,

podobnie jak Irlandia i Belgia. Rzecznik Generalny TSUE wyraźnie zaznaczył, że holenderski sąd nie znajduje realnych, opartych o obowiązujące przepisy, podstaw do odmowy przekazania Polsce osób objętych ENA.

Ze względu na błędne stanowisko holenderskiego sądu i wykreowany w ten sposób sztuczny problem prawny, opinia wydana przez Rzecznika Generalnego TSUE musiała być zgodna ze stanowiskiem Polski.

**Ministerstwo Sprawiedliwości
Rzeczypospolitej Polskiej**

Od Redakcji:

Tekst otrzymaliśmy 12.11.2020.

R.

Ciąg dalszy ze s.1

Konfiskata in rem nowoczesna metoda zwalczania przestępczości zorganizowanej

W państwie prawa obywatele muszą mieć poczucie bezpieczeństwa, a przestępcy muszą się bać. Aby tak było, organy państwa muszą dysponować skutecznymi narzędziami w walce ze zorganizowaną,

profesjonalną przestępczością, która często ma charakter międzynarodowy – powiedział minister Zbigniew Ziobro podczas otwarcia międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości

„Konfiskata in rem – nowoczesna metoda zwalczania przestępczości zorganizowanej”.

Eksperti z Włoch, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Szwecji, Czech, Słowenii oraz Polski przedstawiają rozwiązania stosowane w

poszczególnych krajach. Zapoznanie się z przyjętymi w całej Europie praktykami potwierdza konieczność wprowadzania w polskim prawie konfiskaty in rem, jako niezwykle skutecznego narzędzia walki z działającymi na ogromną skalę mafiami.

Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro podkreślił, że proponowane przepisy dotyczące konfiskaty opierają się na najwyższych standardach praworządności. Celem jest skuteczne dbanie o bezpieczeństwo obywateli.

Rozwiązania, które proponujemy, nie są w żaden sposób skierowane przeciwko przedsiębiorcom. Mają służyć ochronie uczciwego biznesu, który nie będzie niszczonej przez konkurencję opierającą się na pieniądzach pochodzących z nieuczciwej działalności gospodarczej – zapewnił minister Zbigniew Ziobro.

Przejęcie majątku mafii

Wiceminister sprawiedliwości Marcin Warchoł, który nadzoruje w Ministerstwie Sprawiedliwości prace nad nowymi przepisami, zwrócił uwagę, że konfiskata in rem we Włoszech, Irlandii i Wielkiej Brytanii pozwala na konfiskowanie majątków pomimo braku skazania, na przykład w przypadku śmierci oskarżonego. Przepisy prawne w tych państwach pozwalają na przejmowanie majątków firm, jeżeli pochodzą z przestępstw.

Były Prokurator Generalny Mediolanu Roberto Alfonso mówił podczas konferencji, że tego rodzaju regulacje funkcjonują we Włoszech od 1982 r.

Już wtedy zrozumieliśmy, że przejęcie majątków mafiosów może stanowić skuteczne narzędzie walki ze zorganizowaną przestępczością. Jest to dużo bardziej skuteczne narzędzie niż sankcje karne orzekane

za popełniane przez mafiosów przestępstwa. Nawet sankcja więzienia nie działa tak skutecznie na przestępców jak konfiskata majątku – podkreślił włoski prokurator.

Sąd skonfiskował 50 mln euro

Na praktyczny aspekt funkcjonowania konfiskaty in rem zwrócił uwagę holenderski adwokat Wouter de Zange. – Kilka tygodni temu sąd w Rotterdamie skonfiskował 50 mln euro od jednego oskarżonego – relacjonował. Zwrócił uwagę, że w Holandii ten mechanizm jest powszechnie stosowany do walki z przestępczością, a konfiskowany majątek nie musi być związany z konkretnymi przestępstwami.

Detektyw pracujący w irlandzkim Biurze Odzyskiwania Mienia Ciril Claffey zwrócił uwagę, że mechanizm konfiskaty in rem pomaga odzyskiwać pieniądze pochodzące z przestępstw, kiedy inne rozwiązania nie są skuteczne. Mówił również o metodach działalności swojej instytucji, która z sukcesami funkcjonuje od lat 90.

W Wielkiej Brytanii ciężar dowodu legalnego pochodzenia konfiskowanego mienia spoczywa na osobie, która je posiada – mówił o mechanizmie konfiskaty in rem na Wyspach Brytyjskich adwokat Kennedy Talbot. Prawnik dodał, że środki uzyskane z konfiskaty są przekazywane na rekompensatę dla ofiar przestępstw.

Wypełnienie zaleceń

Nowe przepisy o konfiskacie in rem ułatwią m.in. orzekanie przypadku mienia w sytuacji, gdy nielegalnie zdobyty majątek gangsterów przepisany jest np. na rodzinę, znajomych czy podstawione osoby. W poważnych sprawach związanych z przestępczością zorganizowaną oskarżeni będą musieli wykazać legalne pochodzenie swe-

go majątku. Jeśli nie będą w stanie tego udowodnić, mienie ulegnie konfiskacie, a ostateczną decyzję o zajęciu majątku podejmie sąd.

Już 19 grudnia wchodzi w życie „Rozporządzenia Unii Europejskiej (nr 2018/1805) o wzajemnym uznawaniu nakazów zabezpieczenia i konfiskaty”, które obliguje polski rząd i parlament do wprowadzenia stosownych procedur i przepisów. Wprowadzenia konfiskaty in rem domagała się też Najwyższa Izba Kontroli, wskazując, że obecnie istniejące rozwiązania są niewystarczające i zalecając podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do skuteczniejszego zajmowania majątków pochodzących z przestępczej działalności.

Przygotowane regulacje są w pełni zgodne zarówno z prawem unijnym, orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Konstytucją RP. Są też – jak pokazują doświadczenia innych państw, w których już obowiązują, w tym Włoch, tak wprawionych w walce z mafią – bardzo skuteczne. Przestępcy najbardziej boją się pozbawienia ich majątków.

Kontynuacja skutecznych działań

Różnica między konfiskatą in rem a obowiązująca już w polskim prawie konfiskatą rozszerzoną polega na tym, że przy klasycznej konfiskacie nie ma możliwości zajęcia luksusowych willi czy jachtów, które formalnie należą np. do partnerki gangstera. Przestępcy przepisują majątki na osoby trzecie, a sami oficjalnie niczego nie mają. Dlatego konfiskata in rem umożliwia orzeczenie przypadku mienia, będącego w posiadaniu sprawców najpoważniejszych przestępstw, którego jednak formalnymi właścicielami pozostają osoby trzecie.

Proponowane rozwiązania nie wprowadzają zasady domniemania winy. *Bezpiecznikiem pozostaje to, że o zajęciu mienia będzie decydował sąd. Jest to bezpiecznik podwójny, bo sąd najpierw decyduje o zabezpieczeniu mienia na etapie trwania procesu, a następnie w wyroku orzeka o ostatecznym przeпадku mienia.*

Przepisy o konfiskacie in rem są kontynuacją dotychczasowych działań skutkujących odbieraniem przestępcom

ogromnych majątków. W ubiegłym roku prokuraturze udało się m.in. przeprowadzić operację zabezpieczenia ponad 1,4 mld zł od karteli narkotykowych. To są środki, które mogą zasilić budżet państwa. Można opłacić za to wyprawki szkolne dla 4,5 mln uczniów w Polsce.

W sumie wartość zabezpieczonego przestępczego mienia sięgnęła w 2019 r. około 3,9 mld zł. To pięciokrotny wzrost w porównaniu z 2015 r., który był ostatnim rokiem rządów PO-

PSL, kiedy wartość ta wynosiła zaledwie 755 mln zł. Wymowne jest również porównanie z 2011 rokiem, kiedy po raz ostatni Prokuratorem Generalnym był polityk PO-PSL. Wartość zabezpieczonego przestępczego mienia wyniosła wtedy zaledwie 160 mln zł.

**Ministerstwo Sprawiedliwości
Rzeczypospolitej Polskiej**

Konieczne weto w sprawie powiązania budżetu UE z tzw. praworządnością

Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro jednoznacznie opowiedział się za użyciem przez Polskę weta wobec projektu powiązania wypłat z budżetu Unii Europejskiej z tzw. zasadą praworządności. – Weto. Nie ma innej możliwości w sytuacji bezprawia, które chcą zastosować największe państwa UE i prezydencja niemiecka – powiedział na dzisiejszej (16 listopada br.) konferencji prasowej.

Minister podkreślił, że korzystanie z weta przez państwa członkowskie UE nie jest niczym nadzwyczajnym. Kraje europejskie sięgają po nie, dbając o swoje interesy. Zbigniew Ziobro zaapelował do opozycji, aby odrzuciła partyjne podziały i w tej ważnej sprawie reprezen-

towała wspólny interes Polaków.

Praworządność to pretekst

To niezwykle ważna kwestia, która rozstrzygnie, czy Polska i inne kraje europejskie będą suwerennymi podmiotami w UE – wskazał minister. Jak zauważył, praworządność jest tylko pretekstem do wywierania nacisków na wewnętrzną politykę państw Wspólnoty, a na to rząd nie może się zgodzić. Dlatego konieczne jest weto.

Minister przytoczył słowa prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego, który w sposób kategoryczny zapowiedział ostatnio użycie weta wobec propozycji powiązania wypłat z budżetu UE z tzw. zasadą praworządności: „Będzie weto. Jeśli groźby i szantaże będą utrzymane, to my

będziemy twardo bronić żywotnego interesu Polski. Weto. Non possumus”.

Zbigniew Ziobro podkreślił, że całkowicie zgadza się z tymi słowami. Jak przypomniał, zwracał się o zastosowania weta już w lipcu, kiedy odbywał się szczyt Rady Europejskiej. Groźny mechanizm skutkowałby bowiem nie tylko radykalnym ograniczeniem suwerenności Polski, ale też marginalizacją znaczenia demokratycznych wyborów. Takie wybory nabrałyby fasadowego charakteru i w konsekwencji Polacy straciliby w wielu obszarach realny wpływ na bieg wydarzeń w swoim kraju. Taka sytuacja, jak ocenił minister, na dłuższą metę sprawdzałaby się więc do politycznej, kulturowej, a w konsekwencji również gospodarczej, kolonizacji Polski.

W konferencji wzięli też udział wiceministrowie sprawiedliwości Michał Woś i Sebastian Kaleta, europoseł Patryk Jaki, a także minister – członek Rady Ministrów Michał Wójcik i Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Janusz Kowalski.

Narzędzie nacisku

W ocenie wiceministra sprawiedliwości Sebastiana Kalety Unia Europejska łamie fundamentalne zasady na których opiera się wspólnota. Przypomniał, że Polska wchodząc do UE określiła, jakie będą ją łączyć relacje z państwami członkowskimi i organami unijnymi. A procedury, jakie próbuje się obecnie Polsce narzucić nie mają żadnej podstawy traktatowej.

Na znaczenie weta zwrócił uwagę również wiceminister sprawiedliwości Michał Woś. – Decydujemy o tym, czy będziemy sami o sobie decydować, czy będą, wbrew regułom demokratycznym, decydowali za nas brukselscy urzędnicy – ocenił.

Europoseł Patryk Jaki przypomniał, że klasyczna zasada praworządności to działanie na podstawie i w granicach prawa. Natomiast unijny mechanizm tzw. zasady praworządności jest narzędziem nacisku na niepokorne państwa.

Suverenność jest bezcenna

Zdaniem ministra Michał Wójcik decyzja rządu zdecyduje o losie Polski na najbliższych kilkadziesiąt lat. – Jest w tym wszystkim słowo klucz: suwe-

renność. Ile warta jest suwerenność? Miliard, kilkadziesiąt czy kilkaset miliardów złotych? Dla nas suwerenność jest bezcenna. Ona nie ma swojej ceny. Gdybyśmy myśleli inaczej, sprzeniewierzilibyśmy się tym, którzy walczyli o suwerenność – zaakcentował.

Weto albo śmierć to hasło symbol obrony Polski przed myślami niemieckich polityków i brukselskich eurokratów, którzy uderzają w polską suwerenność i w europejską praworządność – wskazał Janusz Kowalski.

Ministerstwo Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej

Od Redakcji:

Tekst otrzymaliśmy 16.11.2020.

R.

Rozpoczyna się projektowanie obwodnic Siedlec i Sokołowa Podlaskiego

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zawarła umowy na opracowanie dokumentacji projektowej dla kolejnych dwóch obwodnic w województwie mazowieckim – Siedlec w ciągu DK63 oraz Sokołowa Podlaskiego w ciągu DK62 i 63. Inwestycje, o łącznej długości ok. 25 km, powstaną w ramach Programu budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030.

Obwodnice Siedlec i Sokołowa Podlaskiego pozwolą na wyprowadzenie ruchu tranzytowego z tych miejscowości, a mieszkańcy odetchną od hałasu i

spalin. Dzięki nim zwiększy się bezpieczeństwo w ruchu drogowym i wzrośnie przepustowość dróg nr 62 i 63. Budowa nowych obwodnic na Mazowszu powoli na zachowane najwyższych wymogów ochrony środowiska, zdrowia i życia mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju kraju - powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

Obwodnica Siedlec

Nowa trasa o długości ok. 8 km planowana jest w nowym śladzie drogi krajowej nr 63, jako droga klasy GP (główna o

ruchu przyspieszonym). Umowa na przygotowanie dokumentacji projektowej o wartości ponad 2,5 mln zł została podpisana z firmą S.T.I Polska. Wykonawca na opracowanie dokumentacji ma 35 miesięcy od daty zawarcia umowy, co oznacza, że termin zakończenia prac przypada na koniec 2023 r.

Zadaniem projektanta będzie wykonanie Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego wraz z elementami koncepcji programowej oraz materiałami do uzyskania decyzji środowiskowej.

Podstawowym celem budowy obwodnicy Siedlec jest wprowadzenie ruchu z centrum miejscowości, który obecnie odbywa się po drodze krajowej numer 63. Inwestycja ta, a także ukończenie autostrady A2, zmieni układ komunikacyjny Siedlec i regionu. Ruch dalekobieżny i tranzytowy nie będzie już prowadził do tej miejscowości.

Dzięki obwodnicy nastąpi poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, odciążenie układu komunikacyjnego i zwiększenie przepustowości dróg. Inwestycja poprawi również warunki i bezpieczeństwo przejazdu dla ruchu dalekobieżnego i regionalnego.

Obwodnica Sokołowa Podlaskiego

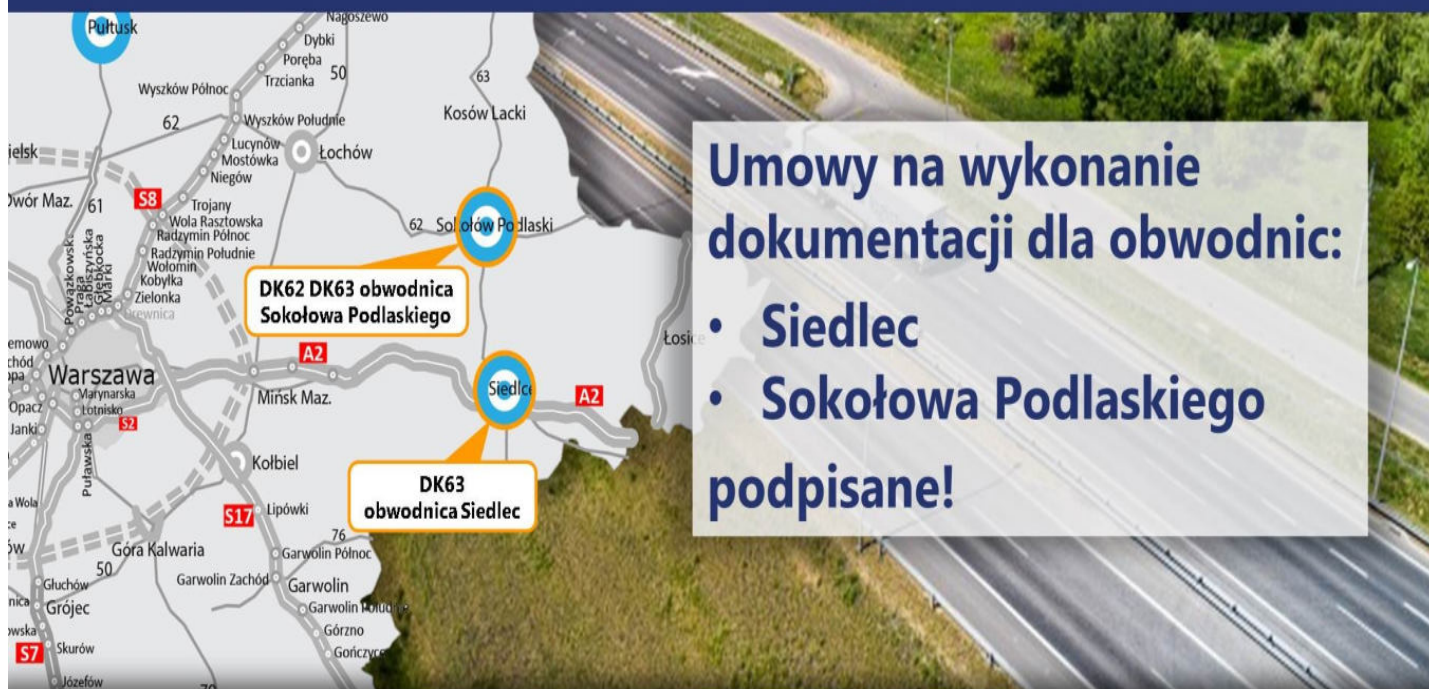
Przyszła trasa o długości ok. 17 km planowana jest w nowym śladzie dróg krajowych nr 62 i 63 jako droga klasy GP (główna o ruchu przyspieszonym). Umowa na przygotowanie dokumentacji projektowej o wartości ponad 3,8 mln zł została podpisana z firmą Lafrentz Polska. Wykonawca na opracowanie dokumentacji ma 35 miesięcy od daty zawarcia umowy, co oznacza, że termin zakończenia prac przypada na koniec 2023 r.

Zadaniem projektanta będzie wykonanie Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego wraz z elementami koncepcji programowej oraz materiałami do uży-

skania decyzji środowiskowej. Docelowy przebieg trasy klasy zostanie określony w decyzji środowiskowej.

Obwodnica Sokołowa Podlaskiego wyprowadzi ruch tranzytowy z miasta, który obecnie odbywa się drogami krajowymi nr 62 i 63. Obecnie obie drogi krajowe przebiegają przez gęsto zabudowany obszar miasta i stanowią jego kręgosłup komunikacyjny. Dzięki obwodnicy nastąpi poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, odciążenie układu komunikacyjnego i zwiększenie przepustowości dróg. Inwestycja poprawi również warunki i bezpieczeństwo przejazdu dla ruchu dalekobieżnego i regionalnego. Jednocześnie zachowane zostaną najwyższe wymogi ochrony środowiska, zdrowia i życia miesz-

Program budowy 100 obwodnic

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#100obwodnic

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad

kańców oraz zrównoważonego rozwoju.

Program budowy 100 obwodnic w województwie mazowieckim

W ramach programu obwodnicowego na Mazowszu powstanie łącznie 9 obwodnic:

- 1/. Ciechanowa w ciągu drogi krajowej nr 60.
- 2/. Lipska w ciągu drogi krajowej nr 79.
- 3/. Łącka w ciągu drogi krajowej nr 60.
- 4/. Ostrołęki w ciągu drogi krajowej nr 53.
- 5/. Pułtuszka w ciągu dróg krajowych nr 57 i 61.
- 6/. Siedlec w ciągu drogi krajowej nr 63.
- 7/. Skaryszewa w ciągu drogi krajowej nr 9.

8/. Sokołowa Podlaskiego w ciągu dróg krajowych nr 62 i 63.

9/. Zwolenia w ciągu drogi krajowej nr 79.

***

W ramach rządowego Programu do 2030 r. powstanie 100 obwodnic na sieci dróg krajowych o łącznej długości ok. 820 km. Będą to trasy o najwyższych parametrach technicznych, dostosowane do przeniesienia obciążenia 11,5 t/os. Inwestycjom tym będą towarzyszyły urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym oświetlenie spełniające wytyczne prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych.

Koszt realizacji 100 obwodnic został oszacowany na blisko 28 mld zł. Ich budowa będzie

finansowana ze środków Krajowego Funduszu Drogowego prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Inwestycje związane z budową nowych obwodnic będą realizowane przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Jednym z najważniejszych efektów realizacji programu będzie poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, wyprowadzenie ruchu z zatłoczonych miast, czystsze powietrze, mniejszy hałas i poprawa przepustowości sieci drogowej.

Więcej o Programie budowy 100 obwodnic [na stronie Ministerstwa Infrastruktury](#).

Szymon Huputyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Przetarg na realizację A2 Swory - Biała Podlaska

Rozpoczyna się przetarg na wybór wykonawcy trzeciego odcinka autostrady A2, realizowanego w ramach budowy 63-kilometrowej trasy pomiędzy Siedlcami a Białą Podlaską. Odcinek od rejonu miejscowości Swory do Białej Podlaskiej będzie miał 14,1 km długości. Trwa już postępowanie przetargowe na odcinki tej trasy: Siedlce Zachód – Malinowiec i Łukowisko - Swory. Przetarg na ostatni odcinek A2 Siedlce – Biała Podlaska zostanie ogłoszony w najbliższym czasie.

Zgodnie z naszymi deklaracjami, ogłaszamy kolejne prze-

targi na realizację odcinków autostrady A2 do Białej Podlaskiej. Jest to możliwe dzięki decyzji rządu o zwiększeniu limitu finansowego Programu Budowy Dróg Krajowych. Każdy region Polski zasługuje na dobre skomunikowanie, a Polska potrzebuje spójnej sieci drogowej – powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Zadaniem wykonawcy wyłonionego w ogłoszonym przez Generalną Dyрекję Dróg Krajowych i Autostrad przetargu będzie przygotowanie projektu budowlanego, uzyskanie niezbędnych decyzji, a następnie

budowa 14,1 km autostrady A2 o przekroju dwujezdniowym z dwoma pasami ruchu i rezerwą pod budowę trzeciego pasa. W ramach odcinka A2 Swory - Biała Podlaska wybudowany zostanie węzeł Biała Podlaska. Ponadto powstaną drogi równoległe do obsługi przyległego terenu, urządzenia ochrony środowiska i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Trasa zostanie wybudowana w nowym śladzie.

GDDKiA w ramach postępowania przetargowego pozostawia wykonawcom możliwość wyboru rodzaju nawierzchni nowej trasy. Firmy przystępujące do przetargu będą mogły zde-

A2

Przetarg na kolejny odcinek między Siedlcami a Białą Podlaską ogłoszony!

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

cydować, czy trasę główną zbudują betonową, czy w technologii bitumicznej, i pod tym kątem dostosują ofertę.

A2 od węzła Lubelska do granicy państwa

Od sierpnia 2020 r. kierowcy korzystają już z ponad 15 km A2 pomiędzy węzłem Lubelska a obwodnicą Mińska Mazowieckiego, oddaną do ruchu w 2012 r.

Wiosną tego roku zawarte zostały kontrakty na dwa kolej-

ne odcinki autostrady na trasie Mińsk Mazowiecki – Siedlce pomiędzy węzłami: Kałuszyn i Groszki oraz Gręzów i Siedlce Zachód. Przewidywany termin ukończenia prac to jesień 2023 r. W przypadku odcinka węzeł Groszki - węzeł Gręzów toczy się postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy robót. Wybór najkorzystniejszej oferty jest planowany w listopadzie tego roku.

Jednocześnie trwają przygotowania do realizacji ostatniego etapu autostrady A2 od Białej Podlaskiej do granicy z Białorusią. Dobiają końca prace nad opracowaniem koncepcji programowej dla ok. 32-kilometrowego odcinka tej trasy.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Zapis monitoringu z ronda de Gaulle'a z 11.11.2020 r.

W mediach społecznościowych i na portalach internetowych publikowane są krótkie filmy z wydarzeń towarzyszących tegorocznemu Marszowi

Niepodległości. Wyrwane z kontekstu i ograniczone tylko do wybranego fragmentu produkcje stają się podstawą do kreowania fałszywego obrazu zdarzeń z okolic ronda de Gaulle'a. W

oparciu o nie sformułowane są również oskarżenia pod adresem Policji zabezpieczającej trasę „marszu”, a nawet pojawiają się teorie o policyjnych prowokacjach w dniu 11 listopada br.

Kierując się ważnym interesem publicznym, przedstawiamy rzeczywisty obraz sytuacji, utrwalony na monitoringu miejskim i dokumentujący zdarzenia u zbiegu Al. Jerozolimskich i Nowego Świata.

<https://youtu.be/EjWm9RmIq6E>

02:11 – czoło marszu; straż marszu zajmuje obydwa jezdnie spowalniając przejazd pojazdów; ustawione bariery przy Empiku; na dachu budynkuznaczona ekipa kamerzystów

TVP Info, a nie jak chce jeden z portali – „Antifa”

03:22 – czoło marszu na rondzie de Gaulle'a przy palmie; na górze zdjęcia widoczne rozlokowanie Policji w dużej odległości od uczestników marszu, analogicznie jak w latach ubiegłych

06:11 – demonstranci forsują bariery z zamiarem przedostania się przez bramę przy Empiku

08:54 – pierwszy szturm na bramę przy Empiku i znajdujący się w głębi oddział Policji

12:32 – trwa kolejny atak chuliganów na Policję; fotograf Tygodnika Solidarność stoi pomiędzy

atakującymi chuliganami a policjantami

12:52 – rzucający racą w policjanta chuligan, przebiega tuż obok fotografa; moment przypadkowego postrzelenia fotografa

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Rzeczypospolitej Polskiej

Od Redakcji:

Tekst otrzymaliśmy 14.11.2020.

R.

Minister Andrzej Adamczyk otworzył X Kongres Kolejowy

18 listopada 2020 r. minister infrastruktury Andrzej Adamczyk otworzył jubileuszowy X Kongres Kolejowy, który odbywa się w formule online.

Spotykamy się w szczególnym czasie. Wiemy, jak ten czas każe nam dbać o to, żeby realizować postawione przed nami zadania. Prowadzimy ogromne inwestycje kolejowe, jednocześnie mierząc się z pandemią. To, że inwestycje są realizowane mimo wirusa, to zasługa dobrej organizacji na polskich budowlach – powiedział minister Andrzej Adamczyk. Jesteśmy bardzo wdzięczni branży budowlanej za odpowiedzialną postawę i dostosowanie placów budów do wymagań epidemiologicznych – dodał.

Minister podkreślił znaczenie realizowanych inwestycji kolejowych – nie tylko liniowych, realizowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA w ramach wartego ponad 70 mld zł Krajowego Programu Kolejowego, ale też punktowych, w tym 200 dworców, które buduje lub przebudowuje PKP SA.

Komfort podróży będzie rósł, dlatego PKP Intercity realizuje wart 7 mld zł program inwestycyjny. W jego ramach wkrótce zostanie podpisana kolejna umowa z Pesą na modernizację 125 wagonów – zapowiedział minister.

Przypomniał, że już w przysłym tygodniu ogłoszone zostaną wyniki I etapu naboru projektów do programu Kolej Plus; dodał też, że w najbliższym czasie rząd ma przyjąć ostateczny

kształt tzw. Programu Przystankowego.

Wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel podczas otwierającej kongres debaty na temat branży kolejowej w obliczu pandemii zwrócił uwagę na wsparcie udzielone przez rząd kolei, aby mogła przetrwać ten trudny czas. Wyraził nadzieję, że po epidemii Polacy wrócą do kolei.

Tegoroczny kongres potrwa trzy dni. Tematyka Kongresu dotyczy takich kwestii jak: sytuacja branży kolejowej w obliczu pandemii, skuteczna i terminowa realizacja inwestycji infrastrukturalnych, czwarty pakiet kolejowy, rynek przewozów intermodalnych w obliczu globalnych problemów gospodarczych, powrót pasażerów na kolej czy wpływ transportu kolejowego na klimat. O tych i

innych aspektach będą debatowali przedstawiciele władz centralnych, przedstawiciele świata nauki, reprezentanci firm z sektora kolejowego i branżowych stowarzyszeń.

X Kongres Kolejowy organizowany jest przez magazyn Rynek Kolejowy oraz Zespół Doradców Gospodarczych TOR

pod patronatem honorowym Ministerstwa Infrastruktury.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Przetarg na realizację A2 Malinowiec – Łukowisko

Rozpoczęło się postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy czwartego, ostatniego odcinka autostrady A2, realizowanego w ramach budowy 63-kilometrowej trasy pomiędzy Siedlcami a Białą Podlaską. Odcinek Malinowiec - Łukowisko

sko będzie miał 18 km długości. Wcześniej zostały już ogłoszone przetargi na odcinki tej trasy: Siedlce Zachód - Malinowiec, Łukowisko - Swory i Swory - Biała Podlaska.

Autostrada A2 od Siedlec do Białej Podlaskiej jest już w przetargu, czekamy na oferty firm,

które zaprojektują i wybudują tę trasę. Dla Polski Wschodniej to ważny moment, bo dzięki nowej, bezpiecznej i komfortowej drodze, która połączy się z S19 w węźle Łukowisko, powstanie wygodne połączenie komunikacyjne z resztą kraju. To także szansa rozwojowa dla regionu,

A2 Przetarg na ostatni odcinek między Siedlcami a Białą Podlaską ogłoszony!

A2 Malinowiec - Łukowisko ogłoszenie przetargu

Map showing the A2 highway route from Warsaw to Białą Podlaską. The route is color-coded: red for the section from Warsaw to Siedlce, green for Siedlce to Łukowisko, and yellow for Łukowisko to Białą Podlaską. The Malinowiec - Łukowisko section is highlighted in orange. Key locations marked include Warszawa, Mińsk Maz., Siedlce, Łukowisko, and Białą Podlaską. Other roads shown include S7, S17, and S2.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

bowiem budowa autostrady to nowe miejsca pracy, nowe firmy i centra logistyczne – powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Zadaniem wykonawcy wyłonionego w ogłoszonym przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad przetargu będzie przygotowanie projektu budowlanego, uzyskanie niezbędnych decyzji, a następnie budowa 18 km autostrady A2 o przekroju dwujezdniowym z dwoma pasami ruchu i rezerwą pod budowę trzeciego pasa. W ramach tego odcinka A2 powstanie węzeł Łukowisko, który będzie stanowił połączenie z S19, czyli trasą Via Carpatia. Ponadto powstaną drogi równoległe do obsługi przyległego terenu, urządzenia ochrony środowiska i bezpieczeństwa ruchu

drogowego. Trasa zostanie wybudowana w nowym śladzie.

GDDKiA w ramach postępowania przetargowego pozostawia wykonawcom możliwość wyboru rodzaju nawierzchni nowej trasy. Firmy przystępujące do przetargu będą mogły zdecydować, czy trasę główną zbudują betonową, czy w technologii bitumicznej, i pod tym kątem dostosują ofertę.

A2 od węzła Lubelska do granicy państwa

Od sierpnia 2020 r. kierowcy korzystają już z ponad 15 km A2 pomiędzy węzłem Lubelska a obwodnicą Mińska Mazowieckiego, oddaną do ruchu w 2012

r. Wiosną tego roku zawarte zostały kontrakty na dwa kolejne odcinki autostrady na trasie Mińsk Mazowiecki – Siedlce pomiędzy węzłami: Kałuszyn i

Groszki oraz Gręzów i Siedlce Zachód. Przewidywany termin ukończenia prac to jesień 2023 r. W przypadku odcinka węzeł Groszki - węzeł Gręzów toczy się postępowanie przetargowe na wybór wykonawcy robót. Wybór najkorzystniejszej oferty jest planowany w listopadzie tego roku.

Jednocześnie trwają przygotowania do realizacji ostatniego etapu autostrady A2 od Białej Podlaskiej do granicy z Białorusią. Dobiegają końca prace nad opracowaniem koncepcji programowej dla ok. 32-kilometrowego odcinka tej trasy.

Szymon Huptys
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, na inwestycje samorządowe trafią dodatkowe 3 mld zł

Sejm przyjął opracowany przez Ministra Infrastruktury projekt ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych oraz niektórych innych ustaw. Dzięki zwiększeniu dofinansowania o 3 mld zł, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (wcześniej Fundusz Dróg Samorządowych) będzie dysponował łącznie kwotą 39 mld zł.

Skala dotychczasowego zainteresowania pomocą rządu w modernizacji i budowie dróg lokalnych pokazała, jak bardzo

potrzebne było wsparcie samorządów w realizacji ich zadań. Środki przekazane na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i gminnych w 2019 i 2020 r. pozwoliły na realizację ok. 7 tys. zadań o długości 10 tys. km. Dzisiaj poszerzamy zakres wsparcia. Z dofinansowania rządowego będą mogły skorzystać samorządy budujące obwodnice na drogach wojewódzkich, dodatkowe środki trafią też na zadania miejskie oraz polegające na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach – powiedział wice-

minister infrastruktury Rafał Weber.

Projekt ustawy zakłada rozszerzenie katalogu zadań mogących uzyskać dofinansowanie z RFRD o:

- 1/. Zдания obwodnicowe w ciągu dróg wojewódzkich.
- 2/. Zadania miejskie – polegające na budowie, przebudowie lub remoncie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych zarządzanych przez prezydenta miasta na prawach powiatu, będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa.

Fundusz Dróg Samorządowych to teraz Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Dodatkowe **3 mld zł** trafią na:

- obwodnice na drogach wojewódzkich,
- drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne w miastach na prawach powiatu.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

3/. Zadania polegające na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach.

Limit środków przeznaczonych na obwodnice na drogach wojewódzkich wyniesie 2 mld zł, natomiast na zadania miejskie 1 mld zł. Nabór wniosków na ww. zadania będzie realizowany przez ministra właściwego do spraw transportu. Listy zadań rekomendowanych do dofinansowania będą zatwierdzane przez Prezesa Rady Ministrów.

Samorząd województwa będzie mógł otrzymać dofinansowanie zadania obwodnicowego albo miejskiego w wysokości do 80 proc. kosztów jego realizacji. W przypadku zadań obwodnicowych kwota przyzna-

nych środków nie może być większa niż 100 mln zł, a w przypadku zadań miejskich – 30 mln zł. Rozwiązanie to ma na celu dofinansowanie zadań prowadzonych przez możliwie największą liczbę jednostek samorządowych, uwzględniając limit środków, którymi będzie dysponował fundusz. RFRD zakłada finansowanie tych zadań jako inwestycji wieloletnich do 2028r.

Dodatkowe wsparcie przyczyni się do pobudzania aktywności gospodarczej przedsiębiorców i skuteczniejszej walki ze skutkami spowolnienia gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19.

**Obwodnice
na drogach wojewódzkich**

Rządowe dofinansowanie będzie przyznawane na realizację obwodnic na drogach wojewódzkich, na których odbywa się ruch tranzytowy. Inwestycje te zminimalizują korki, zmniejszą natężenie ruchu w godzinach szczytu oraz zniwelują hałas związany z komunikacją. Dzięki nowym trasom tranzyt zostanie odseparowany od ruchu lokalnego.

Dofinansowanie budowy i remontów dróg w miastach

Z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wsparcie finansowe trafi także na budowę, przebudowę lub remont dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w największych ośrodkach miejskich. Rozwiązanie to jest odpowiedzią na po-

stulaty samorządowców oraz wpisuje się w działania rządu mające na celu poprawę sytuacji ekonomicznej samorządów w związku z kryzysem wywołanym przez pandemię COVID-19. Możliwość dofinansowania inwestycji drogowych w miastach wpłynie na zahamowanie negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego na poziomie regionalnym, zwiększy konkurencyjność gospodarczą dużych ośrodków miejskich oraz wpłynie na poprawę jakości życia obywateli.

Poprawa bezpieczeństwa pieszych na przejściach

RFRD będzie dofinansowywał ponadto rozwiązania związane z poprawą bezpieczeństwa pieszych przekraczających jezdnię. W Polsce wskaźnik wypadków z udziałem pieszych jest wyższy niż średnia unijna i wskaźniki większości krajów Unii Europejskiej. W funduszu wyodrębniona zostanie, w ramach zadań powiatowych i gminnych, podkategoria zadań polegająca wyłącznie na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach. Dzięki dofinansowaniu będzie można np. realizować inwestycje:

1/. Wymuszające przestrzeganie ograniczeń prędkości w rejonie

przejść dla pieszych (np. montaż progów zwalniających czy zmiana geometrii pasa).

2/. Poprawiające widoczność pieszego (np. poprzez doświetlenie przejść dla pieszych wraz ze strefą oczekiwania).

3/. Skracające drogę, jaką muszą pokonać piesi (np. poprzez zawężanie jezdni w miejscu przejścia dla pieszych bądź stosowanie azylów).

***

Fundusz Dróg Samorządowych został utworzony w 2019 r. i cieszy się dużym zainteresowaniem samorządów gmin i powiatów. Wsparcie inwestycji na drogach samorządowych ze środków FDS jest przewidziane do 2028 r. Dotychczas samorządy ukończyły ok. 1700 zadań o łącznej wartości dofinansowania wynoszącej 1,42 mld zł. W realizacji jest obecnie ponad 4,1 tys. inwestycji.

Środki przeznaczone na dofinansowanie zadań drogowych w ramach FDS w latach 2019–2020 pozwalają na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu blisko 9,5 tys. km dróg lokalnych.

W 2019 r. na realizację dróg lokalnych przeznaczono w sumie 6 mld zł. Dofinansowanie z

FDS otrzymało łącznie 4 280 zadań na drogach powiatowych i gminnych o długości 6 tys. km, z tego:

1/. 3 131 zadań na drogach gminnych - 3 258 km.

2/. 1 149 zadań na drogach powiatowych - 2 742 km.

W 2020 r. wsparcie rządowe uzyska 2 297 zadań, w tym 623 powiatowe i 1 674 gminne. Realizowana jest budowa, przebudowa lub remont 3 467 km dróg: 1 708 km powiatowych i 1 759 km gminnych.

Łączna wartość środków FDS przeznaczonych na dofinansowanie realizacji inwestycji w 2020 r. to 3,2 mld zł.

W lipcu 2020 r. wojewodowie ogłosili nabór wniosków na dofinansowanie zadań powiatowych oraz zadań gminnych w 2021 roku. Na wsparcie zadań na drogach samorządowych zaplanowano 3,2 mld zł, w tym 2,6 mld zł na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg gminnych i powiatowych.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Obwodnica Złotego Stoku skierowana do realizacji

Minister Infrastruktury za-
twierdził Program inwestycji dla
obwodnicy Złotego Stoku w
ciągu drogi krajowej nr 46. In-

westycja w województwie dol-
nośląskim została ujęta w Pro-
gramie budowy 100 obwodnic
na lata 2020-2030.

Obwodnica Złotego Stoku to
kolejna inwestycja w wojewódz-
twie dolnośląskim skierowana
do realizacji. Wcześniej urucho-
miliśmy prace przygotowawcze

Program budowy 100 obwodnic

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#100obwodnic

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad

dla pozostałych pięciu obwodnic na Dolnym Śląsku. Dzięki nim mieszkańcy tych miejscowości odetchną od ruchu tranzytowego, przebiegającego przez ścisłą zabudowę miejską – powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

W ramach zadania powstanie nowy odcinek drogi klasy GP (główniej o ruchu przyspieszonym) o długości ok. 14 km.

Mieszkańcy Złotego Stoku od lat apelowali o budowę obwodnicy ich miasta. Obecny rząd, dzięki Programowi budowy 100 obwodnic, odpowiada na te postulaty. Obwodnica usprawni komunikację, odciąży ruch tranzytowy oraz przyczyni się do podniesienia potencjału

rozwojowego miasta i regionu. Cieszę się, że rząd premiera Mateusza Morawieckiego dostrzega potrzeby Polaków mieszkających w każdym regionie naszego kraju - w tym i na Dolnym Śląsku – powiedział minister w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Michał Dworczyk.

Głównym celem budowy obwodnicy Złotego Stoku jest wyprowadzenie z tej miejscowości ruchu tranzytowego, prowadzącego od Opola i autostrady A4 w kierunku Kotliny Kłodzkiej i do przejścia w Kudowie Zdroju. Dzięki temu nastąpi poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz zwiększy się dostępność do bazy turystycznej w regionie.

Investycja poprawi przepustowość układu komunikacyjnego województwa dolnośląskiego oraz stanowić będzie fragment połączenia obecnie projektowanej drogi ekspresowej S8 Wrocław - Kłodzko z województwem opolskim i przejściami granicznymi z Republiką Czeską.

Obwodnica Złotego Stoku to nowe zadanie, dla którego nie były wcześniej prowadzone prace przygotowawcze. Podpisanie umowy z wykonawcą dokumentacji technicznej obwodnicy przewidziano na I kw. 2021 r., a roboty budowlane są planowane w latach 2027-2030.

Program budowy 100 obwodnic w województwie dolnośląskim

W ramach programu obwodnicowego w województwie dolnośląskim powstanie łącznie 7 zadań:

- 1/. Obwodnica Głogowa w ciągu drogi krajowej nr 12.
- 2/. Obwodnica Kaczorowa w ciągu drogi krajowej nr 3.
- 3/. Obwodnica Legnicy w ciągu drogi krajowej nr 94.
- 4/. Obwodnica Międzybórz w ciągu drogi krajowej nr 25.
- 5/. Obwodnica Milicza w ciągu drogi krajowej nr 15.

6/. Obwodnica Oławy w ciągu drogi krajowej nr 94.

7/. Obwodnica Złotego Stoku w ciągu drogi krajowej nr 46.

***

W ramach rządowego Programu do 2030 r. powstanie 100 obwodnic na sieci dróg krajowych o łącznej długości ok. 820 km. Będą to trasy o najwyższych parametrach technicznych, dostosowane do przeniesienia obciążenia 11,5 t/oś. Inwestycjom tym będą towarzyszyły urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym oświetlenie spełniające wytyczne prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych.

Koszt realizacji 100 obwodnic został oszacowany na blisko 28 mld zł. Ich budowa będzie

finansowana ze środków Krajowego Funduszu Drogowego prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Inwestycje związane z budową nowych obwodnic będą realizowane przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

Jednym z najważniejszych efektów realizacji programu będzie poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, wyprowadzenie ruchu z zatłoczonych miast, czystsze powietrze, mniejszy hałas i poprawa przepustowości sieci drogowej.

Więcej o Programie budowy 100 obwodnic na [stronie Ministerstwa Infrastruktury](#).

Szymon Hupłyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Blżej budowy bezkolizyjnego skrzyżowania w Terespolu

20 listopada 2020 r. wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel wziął udział w wideokonferencji prasowej na temat podpisania przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA umowy na opracowanie dokumentacji przedprojektowej, koncepcji programowo przestrzennej dla budowy skrzyżowania dwupoziomowego w Terespolu. To kolejny etap wspólnej inwestycji PKP PLK, Województwa Lubelskiego oraz Gminy Miasta Terespol. Inwestycja na linii Warszawa – Terespol zapewni bezpieczeństwo w ruchu kolejowym i drogowym

oraz usprawni komunikację w mieście.

Realizacja Krajowego Programu Kolejowego to zwiększenie dostępności do kolei, tworzenie atrakcyjnych podróży oraz zapewnienie sprawnego przewozu towarów m.in. na ważnej trasie wschód - zachód. Inwestycja drogowa w Terespolu pokazuje, że polska kolej również na styku z innymi rodzajami transportu staje się coraz bezpieczniejsza, bardziej przewidywalna i komfortowa – powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Zadaniem wykonawcy będzie przygotowanie koncepcji programowo – przestrzennej, która określi warunki techniczne, wskaże możliwe warianty budowy, a także pozwoli na wstępne oszacowanie kosztów przedsięwzięcia.

Konsekwentnie zmierzamy do budowy dobrych połączeń kolejowych i dbamy o bezpieczeństwo na skrzyżowaniach kolejowo-drogowych. Koncepcja programowo – przestrzenna na wiadukt w Terespolu to krok do jeszcze bezpieczniejszych i bardziej komfortowych podróży oraz lepszej komunikacji drogo-

wej w mieście i regionie – stwierdził Ireneusz Merchel, prezes Zarządu PKP Polskich Linii Kolejowych SA.

Wartość koncepcji programowo – przestrzennej to ok. 300 tys. zł. PLK, Województwo Lubelskie oraz Gmina Miasta Terespol partycypują w przedsięwzięciu w równym stopniu, tj. po ok. 100 tys. zł. Dokumentacja będzie gotowa w sierpniu 2021 r.

Stacja Terespol wygodniejsze podróże z nowych peronów

W ramach prac na linii kolejowej E20 Siedlce - Terespol, PLK modernizują m.in. stację Terespol.

Podróżni korzystają z nowych peronów z udogodnieniami dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Przebudowano przejście podziemne. Lokalne Centrum Sterowania, wyposażone w komputerowe urządzenia, zwiększyło bezpieczeństwo w ruchu pociągów. Projekt „Prace na linii kolejowej E 20 na odcinku Siedlce – Terespol, etap III – LCS Terespol” jest współfinansowany w ramach instrumentu finansowego Łącząc Europę”. Wartość projektu to ponad 540 mln zł, a dofinansowanie z UE to 360 mln zł.

Lepsza obsługa pociągów na granicy

Uzupełnieniem inwestycji prowadzonej na stacji Terespol będzie rozbudowa stacji o 10 torów o szerokości 1520 mm przeznaczonych do obsługi pociągów o długości 1050 m i nacisku 25 ton/oś. Stacja Terespol, dzięki nowej grupie torów, będzie lepiej przygotowana do obsługi dłuższych i cięższych pociągów pod względem ruchowym oraz w zakresie kontroli celno-granicznej. Przejście graniczne przyjmie więcej pociągów towarowych, co oznacza większe możliwości wymiany handlowej pomiędzy Europą i Azją.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Powstanie dwujezdniowa obwodnica Brzeska pierwszy etap Sądeczanki

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zawarła 23 października 2020 r. umowę na projekt i budowę pierwszego odcinka drogi krajowej nr 75 Brzesko - Nowy Sącz, czyli II etapu „łącznika brzeskiego”. Wykonawcą zadania o długości ok. 3 km będzie firma Eurovia Polska. Koszt prac wyniesie 98,3 mln zł.

Umowa na pierwszy odcinek Sądeczanki to kolejny krok przybliżający nas do realizacji tej tak bardzo oczekiwanej i potrzebnej dla regionu trasy. Przed nami duże wyzwanie, jakim jest wytyczenie przebiegu DK75 w taki sposób, aby optymalnie

wpisywała się w oczekiwania rozwojowe samorządów Sądeczyczny - powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Fragment drogi krajowej nr 75, stanowiący jednocześnie obwodnicę Brzeska, powstanie jako droga dwujezdniowa ruchu przyspieszonego (klasy GP). Pierwotnie odcinek ten był planowany jako droga jednojezdniowa, jednak analiza i prognoza ruchu przeprowadzona w ramach studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego wykazała, że przekrój ten może się okazać niewystarczający. Obwodnica Brzeska to drugi etap realizacji łącznika DK75 z

autostradą A4. Pierwszy odcinek łącznika pomiędzy A4 a DK94 został oddany do ruchu w 2016 r.

Zadanie obejmuje budowę trasy głównej, łącznic, a także budowę lub przebudowę infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. W ramach inwestycji wybudowane zostaną dwa mosty nad rzeką Uszwicą, wiadukt nad ul. Pomianowską w Brzesku oraz dwa przejścia dla zwierząt. Powstaną także obiekty inżynierskie i system odwodnienia terenu, w tym kanalizacja deszczowa, urządzenia podczyszczające i zbiorniki retencyjne. Przebudowane zostaną istniejące drogi i skrzyżowania, urządze-

DK75

Umowa na realizację II etapu „łącznika brzeskiego” podpisana!

W ramach inwestycji powstaną:

- 3 km dwujezdniowej drogi klasy GP,
- 2 mosty nad rzeką Uszwicą,
- wiadukt w Brzesku,
- zabezpieczenia akustyczne,
- infrastruktura dla pieszych i rowerzystów,
- 2 przejścia dla zwierząt.

Koszt – 98,3 mln zł.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

nia teletechniczne i energetyczne, sieci wodociągowe, sieci gazowe, urządzenia melioracyjne i hydrologiczne oraz infrastruktura kolejowa. W niezbędnym zakresie przełożone będzie koryto rzeki Uszwicy. Przewidziano także zabezpieczenia akustyczne, przepusty ekologiczne wraz z ogrodzeniem ochronno-naprowadzającym, zieleni i ogrodzenie drogi głównej.

Na realizację zadania wykonawca ma 36 miesięcy, z czego w ciągu 10 miesięcy od zawarcia umowy ma zostać wykonany projekt i złożone dokumenty o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID). Do czasu prowadzenia robót budowlanych nie będą wliczane okresy zimowe.

Po wybudowaniu II etapu łącznika brzeskiego odsunięty zostanie od miasta ruch tranzytowy, pomiędzy autostradą A4 a wyjazdem w kierunku Nowego Sącza. Korzystnie wpłynie to na rozładowanie spiętrzeń ruchu w godzinach szczytu w Brzesku. Poprawi się bezpieczeństwo ruchu i skróci czas przejazdu.

Nowa droga krajowa nr 75 między Brzeskiem a Nowym Sączem będzie miała standard drogi dwujezdniowej ruchu przyspieszonego. W zależności od ostatecznie wybranego wariantu będzie miała ok. 48 km długości. Jej realizacja została podzielona na dwa odcinki:

1/. Odcinek I – drugi etap łącznika brzeskiego o długości 3 km (obwodnica Brzeska).

2/. Odcinek II – od Brzeska do Nowego Sącza o długości ok. 45 km.

Dla odcinka Sądeczanki od Brzeska do Nowego Sącza GDDKiA prowadzi prace przygotowawcze. Obecnie jest opracowywane studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe.

Analizowane są różne warianty przebiegu trasy, głównie na skutek protestów kilku gmin, przez które ma przebiegać projektowana droga. Z uwagi na wcześniejszy etap prac przygotowawczych inwestycja ta jest planowana do realizacji w latach 2023–2027.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

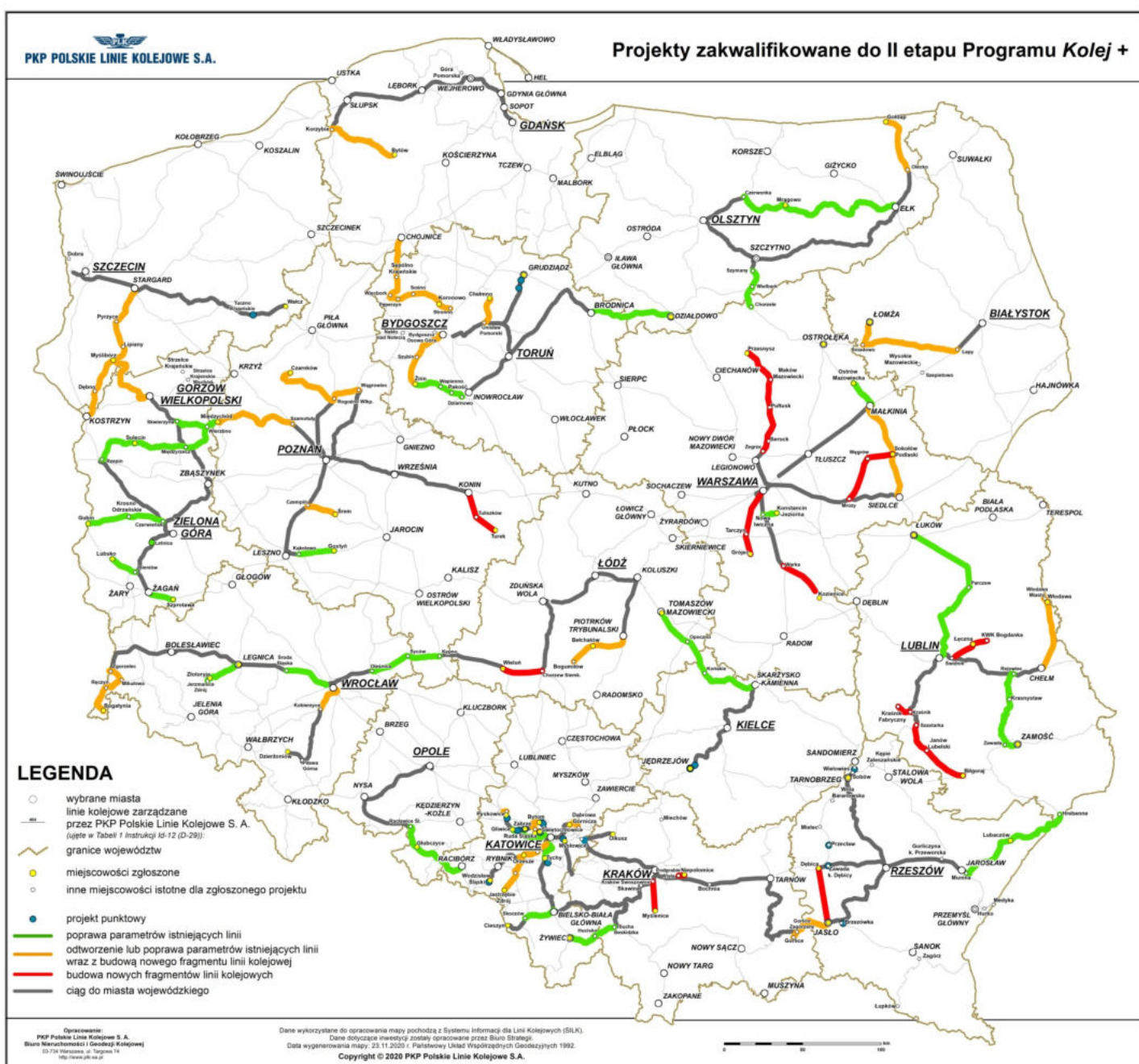
Rozpoczyna się II etap Kolei Plus

24 listopada 2020 r. wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel wziął udział w wideokonferencji dotyczącej podsumowania I etapu Programu Kolej Plus i przedstawienia listy wniosków zakwalifikowanych do II etapu Programu. Spółka PKP Polskie Linie Kolejowe poinformowała

o zakończeniu oceny formalnej wniosków zgłoszonych do Programu Uzupełniania Lokalnej Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus do 2028 roku. 79 zgłoszonych propozycji spełnia kryteria i cele Programu i może być zakwalifikowanych do II etapu naboru. Teraz zadaniem samorządów będzie m.in. opracowanie

wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych projektów zwiększających dostępności do kolei.

Dzięki realizacji Programu Kolej Plus przygotowanego przez Ministerstwo Infrastruktury, możliwe będzie przywrócenie połączeń kolejowych do miast, które nie mają dostępu do

kolei. Głównym celem Programu jest uzyskanie lub usprawnienie połączeń miejscowości liczących powyżej 10 tys. z miastami wojewódzkim. Program przyczyni się do eliminowania wykluczenia komunikacyjnego poprzez zapewnienie lepszego dostępu do kolei. Realizacja Kolej Plus wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców i wzrost atrakcyjności wielu regionów Polski.

Efekty naboru wniosków i ich ocena w pierwszym etapie programu Kolej Plus pokazują, jak ważna jest dzisiaj kolej dla polskich samorządów. Przez wiele lat likwidowano w Polsce połączenia kolejowe. Ten czas się definitywnie skończył przed pięcioma laty. Dzięki działaniom rządu Prawa i Sprawiedliwości do takich stacji jak np. Radzyń Podlaski, Lubartów, Lubin, Darłowo i Medyka po latach zawitały pociągi. Przywracamy kolejne połączenia, zwiększa się liczba stacji, na których zatrzymują się pociągi. Wszystko to pokazuje, że działając wspólnie możemy zwalczyć wykluczenie komunikacyjne w polskich regionach – powiedział wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel.

PKP PLK SA oceniły pod względem formalnym 96 wniosków złożonych przez samorządy do Programu Kolej Plus. 79 z propozycji (ponad 80%) spełniło

wymagania formalne naboru i zostało zakwalifikowanych do II etapu. Projekty te spełniają cel Programu. Wnioskodawcy dostarczyli wymagane informacje o projektach, m.in.: dane o uwarunkowaniach społecznych, zakładanych efektach projektów wraz ze wskazaniem oczekiwanych czasów przejazdu, szacunkowych kosztach oraz ujęciu projektów w dokumentach strategicznych. Samorządy zadeklarowały także wolę współfinansowania inwestycji.

Zaangażowanie samorządów pokazuje jak ważny społecznie jest Program Kolej Plus. Po ocenie formalnej i kontaktach z wnioskodawcami PKP Polskie Linie Kolejowe przygotowały listę 79 projektów, które spełniają wymagania formalne. Kolejnym etapem będzie opracowanie wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych, by konsekwentnie zmierzać do realizacji zadań, które ograniczą wykluczenie komunikacyjne i poprawią dostęp mieszkańców do kolei – mówi Ireneusz Merchel, prezes Zarządu PKP PLK SA.

W drugim etapie samorządy będą miały 12 miesięcy na opracowanie wstępnego studium planistyczno-prognostycznego.

Aby wypracować jednolity standard koncepcji, samorządy będą pracowały na udostępnionych przez PLK dokumentach prze-

targowych dla inwestycji punktowych lub liniowych. Ponadto wnioskodawcy pozyskają niezbędne dokumenty, opinie oraz wnioski z konsultacji społecznych. Istotne będzie także przedłożenie dokumentu potwierdzającego zabezpieczenie finansowania minimum 15-proc. wartości inwestycji oraz deklaracji właściwego organizatora przewozów odnośnie uruchomienia i finansowania przewozów min. 4 pary pociągów przez 5 lat.

Po tym etapie projekty będą podlegały ocenie wielokryterialnej, której wynikiem będzie utworzenie listy rankingowej projektów i kwalifikacja ich do realizacji w Programie Kolej Plus.

Program Kolej Plus zaplanowano do realizacji do 2028 roku. Jego realizacja wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców i wzrost atrakcyjności wielu regionów Polski. Program jest wart 6,6 mld zł, w tym 5,6 mld zł stanowią środki budżetu państwa i ok. 1 mld środków jednostek samorządu terytorialnego.

Więcej o Programie Kolej Plus plk-sa.pl/program-kolej-plus

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Zwiększamy bezpieczeństwo ruchu drogowego

Ujednolicenie dopuszczalnej prędkości w obszarze zabudowanym niezależnie od pory dnia, zwiększenie zakresu ochrony pieszego w rejonie przejścia dla pieszych, uregulowanie kwestii bezpiecznej odległości między pojazdami na autostradach i drogach

ekspresowych przewiduje projekt ustawy wprowadzający rozwiązania mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Rada Ministrów 24 listopada 2020 r. przyjęła opracowany przez Ministerstwo Infrastruktury i Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego projekt nowelizacji ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

Ustawa wprowadza szereg rozwiązań mających na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w tym przede wszystkim pieszych, którzy w zderzeniu z rozjeżdżonym pojazdem nie mają żadnych szans. Bezpieczeństwo na naszych drogach, w tym niechronionych użytkowników dróg, musi się zwiększyć - jest to priorytet polskiego rządu – powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

Większa ochrona pieszego w rejonie przejść dla pieszych

Zwiększenie zakresu ochrony pieszego w rejonie przejścia dla pieszych jest planowane poprzez nałożenie na kierującego pojazdem dodatkowych obowiązków. Będzie on zobowiązany do dokładnej obserwacji nie tylko przejścia dla pieszych, ale i jego okolicy oraz do stworzenia możliwości bezpiecznego przejścia przez jezdnię dla pieszych znajdujących się na przejściu dla pieszych oraz tych, którzy wchodzi na przejście.

Obecnie ustawa Prawo o ruchu drogowym zobowiązuje kierującego pojazdem zbliżającego się do przejścia dla pieszych do zachowania szczególnej ostrożności i ustąpienia pierwszeństwa pieszememu znajdującemu się na nim. Natomiast obowiązek zmniejszenia prędkości przez kierującego pojazdem

tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się na przejściu lub na nie wchodzących, wynika z przepisów rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych.

Nowe rozwiązanie będzie zobowiązywać kierującego pojazdem, który zbliża się do przejścia dla pieszych, poza zachowaniem szczególnej ostrożności i ustąpieniem pierwszeństwa pieszememu znajdującemu się na przejściu dla pieszych, do zmniejszenia prędkości tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszego. Obowiązkiem kierowcy będzie także ustąpienie pierwszeństwa pieszememu wchodzącemu na przejście albo znajdującemu się na nim. Rozszerzenie udzielenia pierwszeństwa pieszememu wchodzącemu na przejście dla pieszych w projektowanych zmianach ustawy nie dotyczy tramwajów.

Zwiększamy bezpieczeństwo w ruchu drogowym!

Ujednolicenie dopuszczalnej prędkości w obszarze zabudowanym do 50 km/h w dzień i w nocy

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

Krajowa Rada
BEZPIECZEŃSTWA
RUCHU DROGOWEGO

Zwiększamy bezpieczeństwo w ruchu drogowym!

Większa ochrona pieszego:

- Obowiązkiem kierowcy będzie ustąpienie pierwszeństwa także pieszemu wchodzącemu na przejście
- Zakaz korzystania z telefonów komórkowych podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

Krajowa Rada
BEZPIECZEŃSTWA
RUCHU DROGOWEGO

Dotychczasowy obowiązek zachowania przez pieszego szczególnej ostrożności podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko zostanie rozszerzony również na pieszego wchodzącego na jezdnię lub torowisko. Na pieszym wchodzącym na przejście dla pieszych spoczywał będzie obowiązek zachowania szczególnej ostrożności, polegający na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.

Nie korzystamy z telefonów podczas przechodzenia przez jezdnię

W projekcie ustawy proponowano regulacje zakazujące pieszemu korzystania w trakcie wchodzenia na jezdnię lub torowisko lub przechodzenia przez jezdnię lub torowisko (także w obrębie usytuowanych tam

przejeżdżających dla pieszych) z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń upośledzających prawidłową percepcję, zwłaszcza wzrokową, a tym samym ocenę w zakresie bezpiecznego wejścia i pokonania jezdni lub torowiska. Rozwiązanie to będzie miało wpływ na bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego. Zostanie ono osiągnięte poprzez uzupełnienie art. 14 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, określającego zakazy dla pieszych w ruchu drogowym.

Koniec z jazdą na zderzaku

Niezachowanie odległości między pojazdami na drogach ekspresowych i autostradach, jak wynika z policyjnych statystyk, jest jedną z głównych przyczyn wypadków, obok niedostosowania prędkości do warunków ruchu, nieprawidłowego wyprzedzania, zmęcze-

nia i nieprawidłowej zmiany pasa ruchu.

Zachowanie zbyt małego odstępu pomiędzy pojazdami często bywa przyczyną niebezpiecznych zdarzeń drogowych. Nagminną na polskich drogach jest tzw. „jazda na zderzaku”, w niewielkiej odległości za poprzedzającym pojazdem. To niezwykle ryzykowana praktyka zwłaszcza na drogach szybkiego ruchu, takich jak autostrady i drogi ekspresowe. W sytuacji awaryjnej, która wymaga natychmiastowego działania, kierowca nie ma żadnych szans na szybką reakcję. W przypadku niezachowania odpowiedniej odległości ograniczone jest również pole widzenia, uniemożliwiając zidentyfikowanie przeszkody znajdującej się przed poprzedzającym pojazdem. Nagłe wyhamowanie pojazdu jadącego z przodu zmusza jadących z tyłu do gwałtownego hamo-

Zwiększamy bezpieczeństwo w ruchu drogowym!

Koniec z jazdą na zderzaku!

Obowiązek zachowania bezpiecznej odległości między pojazdami na autostradach i drogach ekspresowych, wynoszącej połowę aktualnej prędkości

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

Krajowa Rada
BEZPIECZEŃSTWA
RUCHU DROGOWEGO

wania, przez co nierzadko dochodzi do karambolu.

W projekcie zaproponowano, aby na drogach szybkiego ruchu (autostradach i drogach ekspresowych) bezpieczna odległość między pojazdami wynosiła połowę aktualnej prędkości, czyli kierowca jadący 100 km/h musi jechać 50 m za poprzedzającym samochodem, 120 km/h – 60 m, 140 km/h – 70 m. Podobne rozwiązania zostały zastosowane w wielu europejskich państwach, w tym m.in. w Niemczech.

Odstępstwo od obowiązku zachowywania bezpiecznej odległości między pojazdami na drogach ekspresowych i autostradach ma dotyczyć przypadków, w których kierujący pojazdem wykonuje manewr wyprzedzania.

Zrównanie prędkości w obszarze zabudowanym do 50 km/h w dzień i w nocy

Obniżenie prędkości pojazdów w obszarze zabudowanym w godzinach nocnych do 50 km/h ma na celu przede wszystkim poprawę bezpieczeństwa pieszych jako niechronionych uczestników ruchu drogowego. Z analiz badawczych wynika, że różnica prędkości między 50 i 60 km/h ma istotne znaczenie dla długości drogi hamowania pojazdu oraz potencjalnych skutków zdarzeń drogowych. Ponad 95% pieszych ma szansę przeżyć wypadek przy prędkości uderzenia przez pojazd mniejszej niż 30 km/h, a szanse te bardzo spadają, gdy prędkość pojazdu uderzającego w pieszego jest większa od 50 km/h.

Obecnie Polska jest jedynym krajem w UE, który nadal dopuszcza jazdę z prędkością 60 km/h w obszarze zabudowanym.

Nowe przepisy wejdą w życie po upływie 14 dni od ich

ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

***

Przyjęta przez Radę Ministrów nowelizacja to niejedyne działanie Ministerstwa Infrastruktury i Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Program Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej

W październiku 2020 r. rozpoczęły się konsultacje publiczne Programu Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej na lata 2021-2024. Głównym celem przygotowanego w MI Programu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach krajowych w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Podejmowane w ramach Programu działania będą ukierunkowane na zwiększenie ochrony uczestników ruchu

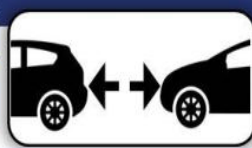
Zwiększamy bezpieczeństwo w ruchu drogowym!

Zrównanie prędkości w obszarze zabudowanym do 50 km/h w dzień i w nocy

Poprawa bezpieczeństwa pieszych.
Zakaz korzystania z tel. komórkowych podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko

Obowiązek zachowania bezpiecznego odstępu między pojazdami

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

Krajowa Rada
BEZPIECZEŃSTWA
RUCHU DROGOWEGO

oraz stworzenie bezpiecznej infrastruktury drogowej, w szczególności przeznaczonej dla ruchu pieszych, takich jak np.: budowa chodników, modernizacja oświetlenia przejść dla pieszych, umieszczenie wysp azylu czy zmiany w oznakowaniu drogi. Na ten cel z Krajowego Funduszu

Drogowe przeznaczymy 2,5 mld zł.

Więcej na ten temat <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/konsultacje-publiczne-programu-bezpiecznej-infrastruktury-drogowej>

Poprawa bezpieczeństwa pieszych na drogach samorządowych

Na początku listopada 2020 r. Rada Ministrów, na wniosek ministra infrastruktury Andrzeja Adamczyka, podjęła decyzję, by Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (wcześniej Fundusz Dróg Samorządowych) dofinansowywał rozwiązania związane z poprawą bezpieczeństwa pieszych

przekraczających jezdnię. W funduszu wyodrębniona zostanie, w ramach inwestycji powiatowych i gminnych, podkategoria zadań polegająca wyłącznie na poprawie bezpieczeństwa pieszych na przejściach. Dzięki dofinansowaniu będzie można np. realizować inwestycje:

1/. Wymuszające przestrzeganie ograniczeń prędkości w rejonie przejść dla pieszych (np. montaż progów zwalniających czy zmiana geometrii pasa).

2/. Poprawiające widoczność pieszego (np. poprzez doświetlanie przejść dla pieszych wraz ze strefą oczekiwania).

3/. Skracające drogę, jaką muszą pokonać piesi (np. poprzez zawężanie jezdni w miejscu przejścia dla pieszych bądź stosowanie azylów).

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-fundusz-rozwoju-drog---na-inwestycje-samorzadowe-przeznaczmy-dodatkowe-3-mld-zl>

Nowe wymagania techniczne w drogownictwie

Jednocześnie w resorcie infrastruktury trwają prace nad stworzeniem nowej struktury wymagań technicznych w drogownictwie, które mają zastąpić obowiązujące dziś przepisy technicznobudowlane i w sposób kompleksowy uregulować kwestie planowania, projektowania, realizacji, eksploatacji i utrzymania dróg publicznych. Przygotowujemy je przy udziale naukowców i projektantów, m.in. z Politechniki Krakowskiej, Politechniki Gdańskiej, Politechniki Warszawskiej, Politechniki Wrocławskiej. W ramach tego opracowania określone zostaną zasady projektowania, w tym lokalizacji przejść dla pieszych, uwzględniając w szczególności warunki widoczności pieszego na przejściu z perspektywy kierowcy oraz widoczności pojazdu z perspektywy pieszego na przejściu.

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura/nowy-system-wymagan-technicznych-w-drogownictwie>

Promujemy prawidłowe zachowania na drodze

Pod koniec października 2020 r. ruszyła nowa kampania edukacyjna, promująca prawidłowe zachowania na drodze.

Jej celem jest zwrócenie uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa pieszych na przejściach dla pieszych, konieczność przestrzegania przez kierowców limitu 50 km/h na godzinę w obszarze zabudowanym, a także uświadomienie kierującym pojazdami konsekwencji przekraczania dopuszczalnych prędkości na drogach. Te zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego zostały poruszone w trzech filmach instruktażowych 3D przygotowanych przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Więcej o kampanii i spoty dostępne na naszej stronie: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/promujemy-prawidlowe-zachowania-na-drodze---rusza-nowa-kampania-edukacyjna>

Wytyczne prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych

W lipcu 2018 r. Minister Infrastruktury zatwierdził wy-

tyczne prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych, tak by stały się one bezpieczniejsze. W opracowaniu szczególną wagę zwrócono na oświetlenie strefy oczekiwania przed przejściem dla pieszych. Wytyczne są rekomendowane wszystkim zarządcom dróg i ulic, zarządcom oświetlenia, projektantom drogowym i oświetleniowym, inwestorom i wykonawcom do stosowania jako standard w zakresie przygotowania inwestycji, budowy, przebudowy, remontu oraz utrzymania dróg. Standardy prawidłowego oświetlenia przejść dla pieszych opracowane zostały przez działającą przy MI Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, we współpracy z Politechniką Gdańską, Politechniką Warszawską, Instytutem Badawczym Dróg i Mostów oraz Fundacją Rozwoju Inżynierii Lądowej.

Więcej o wytycznych: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/przejscia-dla-pieszych-beda-bezpieczniejsze>

Szkolenia BRD dla Samorządowych zarządców dróg

Od sierpnia 2019 r. do połowy 2021 r. jest realizowany projekt „Ogólnopolskie szkolenia dla samorządowych zarządców dróg w zakresie stosowania in-

żynierskich środków poprawiających bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego”. Szkolenia BRD adresowane są do zarządców dróg lokalnych, przedstawicieli policji, pracowników instytucji, którzy opiniują projekty dotyczące organizacji ruchu drogowego. Istotą szkoleń jest przedstawienie nowego i skuteczniejszego podejścia do bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a przede wszystkim efektywniejszego wykorzystania inżynierskich środków poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Najważniejszym celem szkoleń jest doskonalenie umiejętności oraz podniesienie stanu wiedzy z zakresu standardów bezpieczeństwa na samorządowych drogach i w ich otoczeniu przy wykorzystaniu urządzeń i rozwiązań inżynierskich poprawiających bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Projekt jest współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Więcej na: <https://szkoleniabrd.pl>

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Przetarg na kolejny odcinek drogi ekspresowej S6

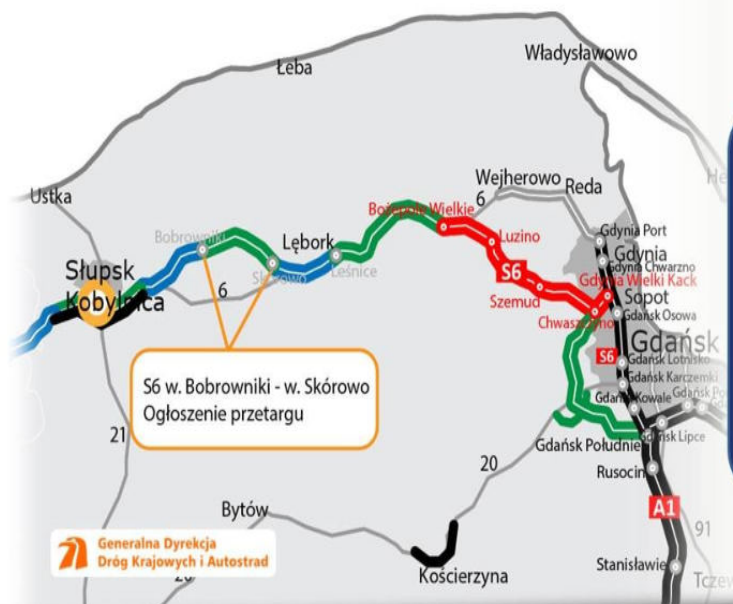
Rozpoczyna się postępowanie przetargowe, w ramach którego Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wyłoni wykonawcę odcinka drogi eks-

presowej S6 między Bobrownikami a Skórowem w województwie pomorskim.

Ogłaszamy przetarg na kolejny odcinek drogi ekspresowej S6, którego realizacja jest moż-

liwa dzięki decyzji rządu o przeznaczeniu dodatkowych środków z Krajowego Funduszu Drogowego na budowę dróg w Polsce. Konsekwentnie realizujemy plan rządu, którego założe-

S6 Bobrowniki – Skórowo w przetargu!

W ramach inwestycji powstaną:

- 13 km dwujezdniowej drogi ekspresowej,
- 2 węzły: Rzechcino i Skórowo.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

niem jest walka z wykluczeniem transportowym i rozwój sieci dróg szybkiego ruchu – powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

S6 to najważniejsza trasa dla Pomorza Środkowego. Dzięki niej mieszkańcy regionu zyskają bezpieczne i komfortowe połączenie z Trójmiastem. Nowa droga to także szansa na rozwój gospodarczy i poprawę warunków dla wzrostu ruchu turystycznego – powiedział wiceminister infrastruktury Marcin Hoła.

Mieszkańcy powiatu słupskiego i lęborskiego wreszcie doczekają się wygodnej i bezpiecznej drogi ekspresowej. Jej powstanie jest niezbędnym warunkiem dalszego dynamicznego rozwoju naszego regionu. Cieszę się, że rząd realizuje swoje

zapowiedzi – powiedział sekretarz stanu w KPRM, rzecznik rządu Piotr Müller.

Zadaniem wykonawcy będzie zaprojektowanie i budowa dwujezdniowej drogi ekspresowej S6 o długości ok. 13 km między węzłami Bobrowniki i Skórowo. Inwestycja obejmuje również budowę dwóch węzłów drogowych (Rzechcino i Skórowo) oraz infrastruktury towarzyszącej drodze ekspresowej.

W najbliższych dniach planowane jest ogłoszenie przetargu na realizację odcinka drogi ekspresowej S6 między Skórowem a Leśnicami koło Lęborka o długości ok. 11 km. Do ogłoszenia pozostanie wówczas tylko przetarg na odcinek S6 od Redzikowa (obwodnica Słupska) do Bobrowników.

W 2021 r. ruszą przetargi na odcinki S6 od Koszalina do obwodnicy Słupska, dla których dobiegają prace związane ze sporządzaniem projektów budowlanych i wykonawczych.

W województwie pomorskim w budowie są już trzy odcinki S6 między Bożympołem Wielkim a Gdynią o łącznej długości ok. 42 km. Na etapie przetargu jest odcinek między Lęborkiem (Leśnicami) a Bożympołem Wielkim, druga jezdnia obwodnicy Słupska oraz S6 Obwodnica Metropolii Trójmiejskiej.

Link do materiału wideo: <https://we.tl/t-64xy998VVQ>

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Minister Sprawiedliwości: obronimy suwerenność Polski i Europę ojczyzn

Na naszych oczach dzieje się historia. Niemiecki i brukselski establishment próbuje przeprowadzić rewolucję i stworzyć jedno państwo europejskie z siedzibą w Brukseli, a może w Niemczech. Polski głos jednak jest słyszalny - powiedział podczas dzisiejszej (19 listopada br.) konferencji prasowej Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro.

Minister zapewnił, że rządząca Polską Zjednoczona Prawica nie pozwoli na próby ograniczenia naszej suwerenności i stworzenia z Polski fasadowej demokracji. Pogratulował także premierowi Mateuszowi Morawiekiemu wystąpienia wygłoszonego w Sejmie 18 listopada i jednoznacznej obrony interesów Polski. – W pełni się z Panem Premierem zgadzamy i popieramy jego działania - podkreślił.

Obrona suwerenności wszystkich członków UE

To dobra wiadomość dla Europy, że Polska broni nie tylko swoich, ale także interesów innych państw, broni ich suwerenności. Bronimy także traktatów europejskich. Unia pozostanie Europą ojczyzn, tak jak zapisano w tych traktatach. Nigdy

się nie zgodzimy na federalizację kosztem praw państw unijnych, kosztem Polski - podkreślił Zbigniew Ziobro.

Minister zapewnił też, że stanowisko Polski i Węgier, które nie godzą się na wiązanie wypłaty środków finansowych z arbitralną oceną przestrzegania praworządności, popiera więcej krajów. Nie tylko premier Słowenii, który wyraził to już w swym liście, ale także – podczas nieformalnych rozmów – kilka innych państw. Polska zyskuje sojuszników – powiedział.

Zaznaczył też, że liczy na opamiętanie opozycji, bo w trudnych czasach naszej historii wiele razy zdarzało się, iż mimo politycznych różnic Polacy potrafili się zjednoczyć.

Weto w interesie Polski

Weto, jakie zgłasza Polska, nie jest żadnym awanturnictwem, lecz często stosowanym przez członków UE instrumentem. Tym razem jest ono dla Polski wyjątkowo korzystne, także finansowo. Prowizorium budżetowe, jakie będzie obowiązywać, jeśli budżet UE nie zostanie przyjęty, jest dla nas lepsze niż najnowsze budżetowe ustalenia. Poza tym w ramach specjalnego finansowego pakietu antycovidowego, które propo-

nuje Komisja Europejska, będziemy spłacać pożyczki także za kraje znacznie bardziej zadłużone niż my, a pieniądze i tak moglibyśmy pożyczyć na podobnych warunkach, niezależnie od tego unijnego funduszu – mówił uczestniczący w konferencji europoseł Patryk Jaki.

Zapewnił, że Polska obroni swą suwerenność, a to państwa zachodnie chcą łamać praworządność, próbując obejść traktaty poprzez zwykłe rozporządzenie, gdzie o konieczności jednomyślnej decyzji członków UE nie ma już mowy.

Nie ma zgody na łamanie Traktatu o UE

Także wiceminister sprawiedliwości Sebastian Kaleta podkreślił, że wstępując do Unii Europejskiej Polska przyjęła zasady, które stosuje i nadal zamierza ich bronić. – Niedawno straszono nas tzw. opcją atomową, czyli art. 7 Traktatu o UE. Tymczasem on właśnie nas chroni, tam zapisano jednomyślność na forum Rady Europejskiej przy podejmowaniu ważnych decyzji. I nigdy nie zgodzimy się na jego łamanie – zapewnił.

Ministerstwo Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej

Minister Sprawiedliwości: Polacy popierają weto, gdy łamane są traktaty europejskie

Polacy prezentują rozsądniejszą ocenę zapowiedzi użycia weta wobec niekorzystnego dla nas budżetu UE niż lewicowo-

liberalne elity. Rozumieją, że użycie weta nie oznacza utraty funduszy ani wyjścia z Unii Europejskiej – powiedział Minister

Sprawiedliwości Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, przytaczając podczas dzisiejszej (25 listopada br.) konferencji praso-

wej wyniki ostatnich sondaży.

Jak pokazuje sondaż IBRIS dla „Rzeczpospolitej”, prawie 70 proc. Polaków uważa, że użycie przez nasz kraj weta nie oznacza wcale opuszczenia UE, a ok. 54 proc. ankietowanych wie, że weto nie równa się utracie funduszy przeznaczonych dla naszego kraju. Niemal 60 proc. Polaków nie zgadza się też na to, by inne kraje, a nie my sami, mogły decydować, czy w naszym kraju łamana jest praworządność.

Z kolei inny sondaż, przeprowadzony dla „Dziennika Gazety Prawnej”, pokazuje, że ponad 57 proc. Polaków popiera zapowiedziane użycie weta wobec unijnego budżetu w przypadku powiązania go z tzw. praworządnością.

Dbalność o interesy Polski

To my bronimy Unii Europejskiej. Bronimy jej przed zamachem na Traktat o UE, czyli próbą wzmocnienia władzy Brukseli kosztem państw narodowych – podkreślił Zbigniew Ziobro. Ten

zamach, jak zaznaczono na konferencji, usiłuje przeprowadzić prezydencja niemiecka, forsując rozwiązanie sprzeczne z traktatami – podejmowanie decyzji kwalifikowaną większością głosów, a nie jednomyślnie przez Radę Europejską.

Minister zapewnił też, że poparcie dla zawetowania budżetu UE nie jest rozgrywaniem partyjnych interesów, lecz dbałością o interesy Polski, o suwerenność kraju i naszą konstytucję.

- Traktaty europejskie są jasne, ale musimy to powtarzać, by zakłamywane komunikaty nie trafiały do Polaków – powiedział wiceminister sprawiedliwości Sebastian Kaleta.

Zachęcił do lektury art. 7 Traktatu o UE, gdzie jest mowa o decyzji podejmowanej przez państwa jednomyślnie. Stwierdził też, że propozycje, by wątpliwości Polski i Węgier miał rozstrzygnąć Trybunał Sprawiedliwości UE, również są próbą łamania traktatów europejskich, bo jest to możliwe wyłącznie

w sprawach proceduralnych. TSUE nie ma kompetencji, by rozstrzygać sprawy merytoryczne, traktaty Trybunałowi takich uprawnień nie przyznały.

Wspólny głos

Weto to normalny i stosowany instrument negocjacji w UE. To nie żadne monstrum, jak twierdzi część opozycji. Musimy walczyć o interesy naszego państwa, nie sprzedawać jego suwerenności – powiedział Michał Wójcik, Minister – członek Rady Ministrów.

Przypomniawszy, że kilka lat temu weto podczas negocjacji budżetowych stosowała m.in. Holandia, dziś oburzona postawą Polski i Węgier. Dodał także, że Zjednoczona Prawica mówi w tej sprawie jednym głosem, przywołując m.in. słowa Prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego, Premiera Mateusza Morawieckiego i Ministra Spraw Zagranicznych Zbigniewa Raua.

**Ministerstwo Sprawiedliwości
Rzeczypospolitej Polskiej**

PLK gotowe na ogłoszenie przetargów na ponad 17 mld zł do końca 2021 r.

PKP Polskie Linie Kolejowe do końca 2021 roku ogłoszą postępowania przetargowe na roboty budowlane na kwotę ponad 17 mld zł. Przetargi pozwolą na realizację inwestycji z Krajowego Programu Kolejowego z obecnej oraz z nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021 – 2027. Kilka set przetargów, w tym m.in. na prace utrzymaniowe, pozwoli na zaangażowanie dużych, średnich i małych firm.

PKP PLK prowadzą modernizację linii, podpisują umowy i ogłaszają przetargi z Krajowego Programu Kolejowego o wartos-

ści 76 mld zł i równocześnie zapewniają ciągłości procesu inwestycyjnego, tj. warunki do inwestycji w latach 2021-2027. Kontynuowane są prace utrzymaniowe.

Gotowość PLK do nowej perspektywy

Przedstawienie dziś przez PKP Polskie Linie Kolejowe listy planowanych do ogłoszenia postępowań przetargowych do końca 2021 roku, to krok bardzo ważny i oczekiwany przez kolejową branżę budowlaną. Działanie PLK pozwoli zachować ciągłość procesu inwestycyjnego oraz utrzymać obecne ceny w postępowaniach przetargowych.

Cieszę się, że Krajowy Program Kolejowy jest realizowany bez zakłóceń, a skala inwestycji kolejowych rośnie z roku na rok. Każda kolejna inwestycja przybliża nas do celu, którym jest bezpieczna, komfortowa i punktualna polska kolej – powiedział wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel.

Już od 2017 r. PKP PLK przygotowują studia wykonalności i dokumentacje projektowe na nową perspektywę finansową UE. Dzięki tym działaniom PLK jeszcze w bieżącym oraz w przyszłym roku ogłoszą co najmniej 60 postępowań przetargowych na kwotę ok. 17

mld zł. Inwestycje uwzględnią polskie i europejskie priorytety i potrzeby rozwoju kolei oraz oczekiwania podróżnych i przewoźników towarowych. Efektem prac będą atrakcyjniejsze połączenia regionalne, międzywojewódzkie i międzynarodowe oraz lepszy dostęp do kolei. Zwiększą się możliwości w przewozach towarowych oraz poziom bezpieczeństwa w transporcie kolejowym.

Planowane do ogłoszenia do końca 2021 roku postępowania o wartości ponad 17 mld zł stanowią kontynuację Krajowego Programu Kolejowego oraz dotyczą projektów już z nowej perspektywy na lata 2021 – 2027 i prac utrzymaniowych. Konsekwentna realizacja inwestycji przez PKP Polskie Linie Kolejowe zapewnia stabilność na rynku kolejowym oraz sprzyja rozwojowi gospodarki. Ogłoszenie około 400 postępowań pozwoli na podjęcie prac przez duże firmy oraz mniejsze regionalne

przedsiębiorstwa – powiedział prezes zarządu PKP Polskich Linii kolejowych Ireneusz Marchel.

Do końca 2021 roku rozpoczęte zostaną procedury wyłaniania wykonawców na ponad 60 zadań inwestycyjnych. Wśród nich są: m.in.: modernizacja kolejnego odcinka Rail Baltica (Białystok – Ełk), przebudowa trasy Giżycko – Kętrzyn – Korsze, Kościerzyna – Somonino – Kartuzy oraz kolejowej obwodnicy Poznania. To również modernizacja linii kolejowych na Śląsku, np. Będzin - Katowice Szopienice Płd. - Katowice Piotrowice i Tychy – Most Wisła oraz prace na stacjach, m.in. w Zawierciu, Ełku, Maksymilianowie, Mielcu i Słupsku.

Kilkaset przetargów na prace utrzymaniowe

PKP PLK w ramach bieżącego utrzymania infrastruktury kolejowej ogłoszą również kilkaset przetargów na prace re-

montowe i utrzymaniowe o szacowanej wartości 650 mln zł. Roboty te obejmą całą sieć kolejową w kraju. Efektem realizacji zadań będzie m.in. zapewnienie zgodnych z rozkładem jazdy podróży oraz oczekiwanych warunków obsługi na stacjach i przystankach. Prace pozwolą zwiększać możliwości transportu towarów koleją.

Planowane inwestycje w ramach nowej perspektywy finansowej wynikają z założeń wieloletnich ram finansowych Unii Europejskiej. Obecnie PKP Polskie Linie Kolejowe we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury przygotowują nowy program wieloletni na lata 2021–2027.

Więcej informacji o przetargach na [stronie PKP PLK](#).

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Ciąg dalszy ze s.1

S-ION zapobiega transmisji wirusów i bakterii

Obecna globalna sytuacja związana z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 zmusiła nas wszystkich do szukania wszelkiego rodzaju proaktywnych sposobów walki z tym niewidzialnym wrogiem, począwszy od najważniejszego, jak lek czy szczepionka, poprzez inne, które powinny ograniczać możliwości dalszej transmisji wirusa.

Na tym etapie rozwoju pandemii zachowanie higieny dłoni

jest jedną z kluczowych zasad. „Musimy zwracać uwagę na higienę rąk, zwłaszcza w niektórych miejscach lub momentach, kiedy nasza ochrona jest obniżona” – powiedział Fabrizio Pregliasco, wirusolog z Uniwersytetu w Mediolanie, który ostrzeża przed „windami, bankomatami i przyciskami maszyn z naporami lub przekąskami. Po dotknięciu tych klawiatur dobrze jest umyć lub zdezynfekować ręce”.

W roku 2019 duży podmiot

koreański zainicjował prace nad nowym przełomowym produktem, który docelowo ma zapobiegać rozprzestrzenianiu się wirusa i go eliminować na powierzchniach użytkowych. W 2020 roku dwa podmioty: włoski i polski zawiązały współpracę w celu dystrybucji tego produktu w Unii Europejskiej.

A ten produkt to przezroczysta, samoprzylepna folia, którą można pokryć większość przedmiotów i powierzchni, poczynając od uchwytów, przez panele z

przyciskami wind czy bankomatów, przechodząc przez ekrany tabletów i smartfonów, aż po stoły, biurka, itp. Nie wspominając o transporcie publicznym, szkołach, urzędach i szpitalach.

S-ION, bo taka jest nazwa nowego produktu, to wyrób medyczny autoryzowany już w jednym z państw Unii Europejskiej, który od kilku miesięcy jest z powodzeniem stosowany w róż-

nych częściach świata od Azji po USA w jednym tylko celu – aby zapobiegać dalszemu rozprzestrzenianiu się i transmisji wirusów i bakterii.

Skuteczność folii – sprzedawanej w rolkach – wiąże się z tym, że w jej wnętrzu znajdują się jony miedzi, (nano miedź), które uwalniają cząsteczki naładowane elektrycznością dodatnią, co powoduje eksplozję ze-

wnętrzych membran bakterii i wirusów znajdujących się na powierzchni folii. I tak, po około dziesięciu minutach od aplikacji, pierwsze efekty to całkowite obumieranie komórek bakterii, pozostawiające jedynie czystą, nieskażoną powierzchnię. Zastosowanie S-IONu powoduje więc likwidację „producentów” wirusa i stwarza czystą, nieskażoną powierzch-

nie, odporną na dalsze ataki wirusa. Według różnych certyfikatów, które zostały wydane na podstawie przeprowadzonych testów, skuteczność działania S-ION utrzymuje się przez 10-12 tygodni.

Weisser Automation wraz z Zalim Medica S.A. mają wyłączność do 2025 r. na sprzedaż S-ION we Włoszech, Hiszpanii, Polsce i Izraelu. A cena? No cóż, na pewno nie będzie przekraczać ceny środków codzien-

nego użytku do dezynfekcji.
Źródło informacji: Biuro prasowe Zalim-Medica

Redaktor

Więcej na:
www.liderzyinnowacyjnosci.com

Pandemia zwiększy innowacyjność województw

Mazowsze, Małopolska, Dolny Śląsk i Pomorze – to liderzy innowacyjności regionów w Polsce. Wpływają na to wysokie uprzemysłowienie lokalnych gospodarek i ośrodki akademickie, które razem z firmami prowadzą działalność badawczo-rozwojową. Mniejsze miasta systematycznie zmniejszają jednak dystans do liderów, a postęp technologiczny po kryzysie będzie jeszcze bardziej dynamiczny. – Firmy i gospodarki chcące utrzymać konkurencyjność międzynarodową powinny inwestować w automatyzację – podkreśla Grzegorz Maliszewski, główny ekonomista Banku Millennium, współautor raportu „Indeks Millennium 2020 – Potencjał innowacyjności regionów”.

Pandemia wpłynęła na innowacyjność województw, firm i całej gospodarki, ponieważ nastąpiła zmiana nawyków konsumentów i postaw przedsiębiorców, również w obszarze innowacyjności – mówi agencji informacyjnej Newseria Biznes Grzegorz Maliszewski. – Trudno jest ocenić, jaki to był wpływ, ponieważ nie ma do-

stępnych danych pokazujących działalność innowacyjną w okresie pandemii. Zgodnie z indeksem, który przygotowaliśmy w Banku Millennium, widzimy, że proces innowacyjności ma charakter dynamiczny, a firmy i województwa są bardzo aktywne w tym obszarze. Pandemia powinna przyspieszyć innowacyjność, wydatki na digitalizację i automatyzację, ponieważ ten kierunek pozwala zminimalizować jej skutki.

Piąta edycja „Indeksu Millennium 2020 – Potencjału innowacyjności regionów”, przygotowana na podstawie ostatnich dostępnych danych GUS, pokazuje, że w dalszym ciągu na czele rankingu znajdują się województwa: mazowieckie, małopolskie, dolnośląskie i pomorskie – duże ośrodki gospodarcze i akademickie. W ciągu ostatniego roku zmiany w rankingu były minimalne, najczęściej obejmowały zmianę o jedno miejsce w górę lub w dół. W tegorocznej edycji badania awansowały województwa wielkopolskie, łódzkie, śląskie, świętokrzyskie i opolskie, natomiast spadły trzy województwa, a najsilniej – o trzy lokaty – lubelskie.

„Indeks Millennium” poka-

zuje trendy w innowacyjności regionów i gospodarki jako całości. Obejmuje zarówno czynniki, które dotyczą nakładów na działalność innowacyjną, czyli potencjał i kapitał ludzki, na co składają się liczba studentów i absolwentów, wydajność, nakłady na badania i rozwój, jak również efekty tych nakładów, czyli wydajność pracy, stopa wartości dodanej i patenty.

Czynnikiem, który najczęściej odpowiada za zmiany w rankingu, w tym również za awans regionów, jest działalność badawczo-rozwojowa, czyli wydatki na badania i rozwój oraz liczba uzyskanych patentów – wyjaśnia ekspert. – Są to najbardziej dynamiczne zmienne w naszym rankingu, bo większość pozostałych, takich jak aktywność, potencjał akademicki czy wydajność pracy, są to procesy długoterminowe i podlegają mniejszej zmienności w poszczególnych latach.

Jak podkreśla główny ekonomista Banku Millennium, a zarazem jeden z autorów raportu, na poziom i potencjał innowacyjności regionów wpływa również szereg innych czynników nieuwzględnionych w indeksie, takich jak kultura inno-

wacyjności czy też zaufanie i współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami życia społeczno-gospodarczego.

Te wątki staramy się uwzględnić w analizie jakościowej, bo nie wszystkie czynniki da się sparametryzować. To są elementy szczególnie ważne w przypadku małych ośrodków gospodarczych i naukowych, w mniejszych regionach, które w ten sposób mogą poprawić efektywność ponoszonych nakładów na innowacyjność – mówi Grzegorz Maliszewski. – W czasach pandemii współpraca i zaufanie poszczególnych podmiotów uczestniczących w procesie innowacyjności, czyli biznesu, akademii, władz centralnych i samorządowych, mogą pobudzić innowacyjność w warunkach

kryzysu, kiedy nastroje są słabsze, a sytuacja finansowa firm gorsza.

Na dole rankingu Banku Millennium znajdują się województwa najmniejsze gospodarczo i akademicko – lubuskie, świętokrzyskie i warmińskomazurskie, które są niewielkimi ośrodkami akademickimi i biznesowymi, mało uprzemysłowionymi, i którym w związku z tym jest trudniej wygospodarować duży zasób środków potrzebnych na działalność innowacyjną. Główny ekonomista Banku Millennium zwraca jednak uwagę na fakt, że według tegorocznej edycji badania nastąpiło zmniejszenie dystansu województw do lidera, czyli województwa mazowieckiego. To może wskazywać, że mniejsze

ośrodki akademickie są bardziej aktywne innowacyjnie i stopniowo nadrabiają dystans.

Powinniśmy się spodziewać przyspieszenia innowacyjności. Kryzys wywołany pandemią pokazał, że firmy, które mają rozbudowany obszar digitalizacji i robotyzacji, mogą łagodniej przejść przez kryzys. Dlatego też, pomimo dużej niepewności w gospodarce, firmy i regiony powinny pamiętać o długoterminowych trendach związanych z digitalizacją, automatyzacją i postępowaniem technologicznym – wskazuje. (Newseria.pl)

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Lubelszczyzna rozwija telemedycynę

W diagnostyce medycznej i leczeniu chorób, a także w profilaktyce, przyszłość należy do telemedycyny, która intensywnie wkroczyła do opieki zdrowotnej wraz z pandemią SARS-CoV-2. Wykorzystanie nowoczesnych systemów tele-

informatycznych i cyfrowych w przesyłaniu danych pomiędzy ośrodkami w kraju i za granicą, pozwala na szybkie stawianie diagnozy w nagłych przypadkach i podejmowanie decyzji o specjalistycznym leczeniu. Lubelszczyzna ma szansę

stać się pionierem w dziedzinie telemedycyny w Polsce.

Klinicyści z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, od wielu miesięcy zabiegają o jej systemowe wprowadzenie w opiece zdrowotnej. Pod patronatem prof. Wojciecha Załuski,

Prof. Wojciech Załuska, rektor
Uniwersytetu Medycznego w
Lublinie

rektora uczelni przy aktywnym zaangażowaniu prorektora ds. cyfryzacji, prof. Roberta Rejdaka powstaje Lubelskie Centrum Telemedycyny. Środowisko akademickie ma w tych działaniach duże wsparcie marszałka województwa lubelskiego, **Jarosława Stawiarskiego**, który deklaruje udział w powstaniu platformy telemedycznej. – Chcemy być liderem takiego projektu i pragniemy by uczestniczyły w nim wszystkie szpitale, których jest 41 w województwie lubelskim. Dysponujemy dobrze przygotowaną do tego kadrami. Brakuje nam tylko środków o które aplikujemy z funduszy unijnych – informuje marszałek województwa lubelskiego.

Pandemia koronawirusa spowodowała bardzo szybki rozwój telemedycyny. Sytuacja i reżim epidemiologiczny sprawiły, że staje się podstawowym narzędziem opieki nad pacjentami. Wiele problemów można szybko i skutecznie rozwiązać właśnie tą drogą.

Chcemy stosować telemedycynę na szeroką skalę m.in. w kardiologii, neurologii, kardiologii, czy nefrologii – wyznaje **prof. Wojciech Załuska**, rektor Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. – Pilotażowy program telemedycyny w okulistyce stosowany od trzech lat na Lubelszczyźnie pokazał imponujące efekty. W małych miejscowościach, gdzie dostęp do okulisty jest bardzo ograniczony, przebadano przy użyciu mobil-

nych urządzeń i kamer o dużej rozdzielczości dna oka u kilkuset przypadkowych osób. Wyniki potwierdziły, że ok. 30 proc. mieszkańców tych miejscowości jest zagrożonych różnymi chorobami oczu takimi jak np. zaćma, cukrzycowe zwyrodnienie plamki czy jaskra. Większość z nich nie miała o tym pojęcia. Wczesna diagnostyka pozwoliła przebadanym osobom na podjęcie leczenia, ratując ich wzrok przed utratą widzenia.

Współfinansowany ze środków Fundacji Fulbrighta pionierski program, realizowany jest przez prof. Roberta Rejdaka, szefa Kliniki Okulistyki Ogólnej lubelskiego UM wspólnie z prof. Marco Zarbinem z Uniwersytetu Rutgersa w New Jersey, współtwórcą telemedycyny w Stanach Zjednoczonych. – Realizując ten projekt stworzyliśmy podstawy metodologiczne do stosowania tego typu rozwiązań telemedycznych – podkreśla **prof. Robert Rejdak**. – Udowodniliśmy ich skuteczność w szybkim diagnozowaniu pacjentów i teraz dążymy do rozszerzenia pilotażu na inne dziedziny. Współpracując z ośrodkami amerykańskimi rozwijamy Lubelskie Centrum Telemedycyny, które, mamy nadzieję, odegra w przyszłości wiodącą rolę w kraju.

Wybitny praktyk w zakresie telemedycyny, prof. Marco Zarbin specjalizuje się w leczeniu chorób siatkówki, ale ma też wiele dokonań w dziedzinie terapii genowych, leczenia scho-

zeń dziedzicznie uwarunkowanych oraz urazów oka innowacyjnymi metodami. Amerykański naukowiec od lat współpracuje z lubelskimi okulistami, a także z Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie.

Za światowe osiągnięcia w rozwoju nowatorskich technologii i terapii lekowych **prof. Marco Zarbin** otrzymał przed kilkoma dniami Patenty Liderów Innowacyjności, przyznawane przez Stowarzyszenie Chirurgów Okulistów Polskich (SCOP) wspólnie z wydawcą magazynu „liderzy Innowacyjności”. Laudację wygłosił prof. Robert Rejdak, prezes SCOP. Drugim laureatem wyłonionym przez Kapitułę złożoną z ubiegłorocznych laureatów: **prof. Marka Rękasa** krajowego konsultanta ds. okulistyki i **prof. Eberharta Zrennera**, z Uniwersytetu w Tybindze, został wybitny polski retinolog **prof. Jerzy Nawrocki**, za wdrożenie innowacyjnych metod i technik chirurgii witreoretinalnej w Polsce.

Działania laureatów i lubelskiego środowiska okulistów dobitnie świadczą o tym, że wspólne projekty przynoszą najlepsze efekty przyczyniając się do rozwoju światowej okulistyki i telemedycyny, która jest przyszłością w diagnostyce medycznej, leczeniu chorób, a także w profilaktyce zdrowotnej. (JC)

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Promieniowanie z komórek nie jest szkodliwe dla zdrowia

Nie ma dowodów, które potwierdziłyby, że promieniowanie z telefonów komórkowych i stacji nadawczych szkodzi zdrowiu – oświadczył

podczas wideocztatu w PAP prof. Krzysztof Dołowy z Katedry Fizyki i Biofizyki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wideocztat poświęcony był wpływowi technologii 5G na zdrowie. Został przeprowadzony w ramach kampanii informacyjno-społecznej „5G – Infrastruktura przyszłości”.

Były prowadzone długotrwałe badania i na zwierzętach i na ludziach i tych badań były tysiące. Stwierdzono, że nie ma żadnego dowodu na to, że takie promieniowanie, które dociera do nas ze słupów, ze stacji nadawczych, lub promieniowanie, które wysyła nasz telefon do stacji nadawczej, może szkodzić zdrowiu” – powiedział Dołowy. Profesor zwrócił uwagę, iż badania wykazały, że nie ma związku między używaniem telefonów komórkowych a chorobami.

„W przypadku telefonii – czy to będzie 5G, czy telefony poprzednich generacji – te badania mają już kilkadziesiąt lat. Nie widać żadnej niepokojącej korelacji pomiędzy używaniem telefonu a jakimkolwiek chorobami. (...) Te badania zostały zrobione bardzo przyzwoicie i populacja ludzi używających telefonu jest ogromna. Wobec tego mamy świetne statystyki i tutaj nic oczywistego nie pojawiło się” – zaznaczył.

Gość wideocztatu odpowiadał m.in. na pytania czytelników Serwisu Samorządowego PAP o związek 5G z pandemią koronawirusa oraz o wpływ nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych na układ odpornościowy. „To nieprawda. To się zaczęło, oczywiście, od sieci przesyłowych wysokiego napięcia, które próbowano korelować z różnymi chorobami. Przy czym korelacja statystyczna to

nie jest dowód naukowy” – wskazał.

„Co do wpływu na koronawirusa, z którym teraz mamy do czynienia. Nie, układ odpornościowy nie jest osłabiony. Rzeczywiście, to ma pewien związek z cywilizacją, bo im bliżej będziemy ze sobą, będziemy żyli w większym zagęszczeniu, blisko zwierząt, z których niektóre wirusy mogą się przenieść na nasz organizm, tym więcej może być takich chorób. Czyli to troszkę jest zależne od cywilizacji. Ale z drugiej strony mamy takie epidemie grypy, które nawiedzają nas co 20-30 lat. (...) Niestety, takie epidemie zawsze były i teraz też będą. Nie ma to żadnego związku z promieniowaniem elektromagnetycznym” – podkreślił.

Kolejną kwestią, omawianą podczas wideocztatu były fale milimetrowe, wykorzystywane w technologii 5G. „Krótkie fale

milimetrowe mają ten minus, że one się gorzej rozprzestrzeniają i muszą być gęściej nadajniki umieszczone. Teraz jedyny efekt, jaki może wywołać taka fala milimetrowa, to jest tylko ogrzewanie organizmu. Podobnie było w 2G, 3G i 4G. Teraz to ogrzewanie jest minimalne; ktoś może powiedzieć: w kuchenke mikrofalowej jest potężne. Prawda, ale tutaj jest ułamek, jedna dziesięciotysięczna, czy jeszcze mniej mocy jest emitowane” – mówił Dołowy

„W telefonie komórkowym nie ugotowalibyście państwo herbaty w żaden sposób, w ogóle nie zauważylibyście państwo,

że telefon komórkowy ogrzał wam herbatę. Więc tutaj efektu różnicy długości fali nie ma” – dodawał. Naukowiec odniósł się jednocześnie do mitów mówiących o wyższości internetu kablowego nad 5G.

„Kablowy internet jest oczywiście fajny. Jedynym jego ograniczeniem jest to, że jak podłączy się pięć osób w jednym mieszkaniu, to to się po prostu zatka. Nie będzie płynnie działał internet, jak jest za duże obciążenie sieci. Wiemy, że dzisiaj, w dobie koronawirusa, gdy kilkaset osób próbuje jednocześnie słuchać jakiejś lekcji, to mamy kłopot z wideo czy z gło-

sem. To wynika z tego, że przepustowość jest za mała” – wyjaśniał.

„Stąd pomysł na 5G, żeby ta przepustowość była tysiące czy setki razy większa. Szkodliwości nie ma, a jak ktoś ma kabel, to na razie go będzie używał, póki nie zobaczy, że sąsiad może przy pomocy 5G zrobić coś, czego my nie jesteśmy w stanie zrobić na kablu” – oświadczył profesor Krzysztof Dołowy podczas wideocztatu w PAP.

Źródło: PAP

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Pierwsze na świecie rozwiązanie polskich uczonych neutralizujące SARS-CoV-2

Innowacyjna maseczka z kompozytową ochronną warstwą AntiVir1 i bezalkoholowy roztwór odkażający w stu procentach eliminują i neutralizują rozprzestrzenianie się koronawirusa, a także innych drobnoustrojów. Warstwa kompozytowa maseczki blokuje przedostawanie się SARS-CoV-2 do organizmu, skutecznie go wyłapuje, zatrzymuje i hamuje dalszy rozwój, prowadząc do jego pełnej destrukcji. Jest to pierwsze tak skuteczne rozwiązanie na świecie oparte na zastosowaniu unikatowej, nowoczesnej technologii „CATCH AND KILL”.

Metoda polega na zamianie pasywnej ochrony antywirusowej na ochronę aktywną,

prowadzącą do całkowitego wyeliminowania zarówno SARS-CoV-2 jak i innych chorobotwórczych ustrojów niebezpiecznych dla człowieka przenoszonych drogą kropelkową. Jej twórcami są dwa wybitni polscy uczeni prof. Adam Januszko i prof. Leszek Stobiński.

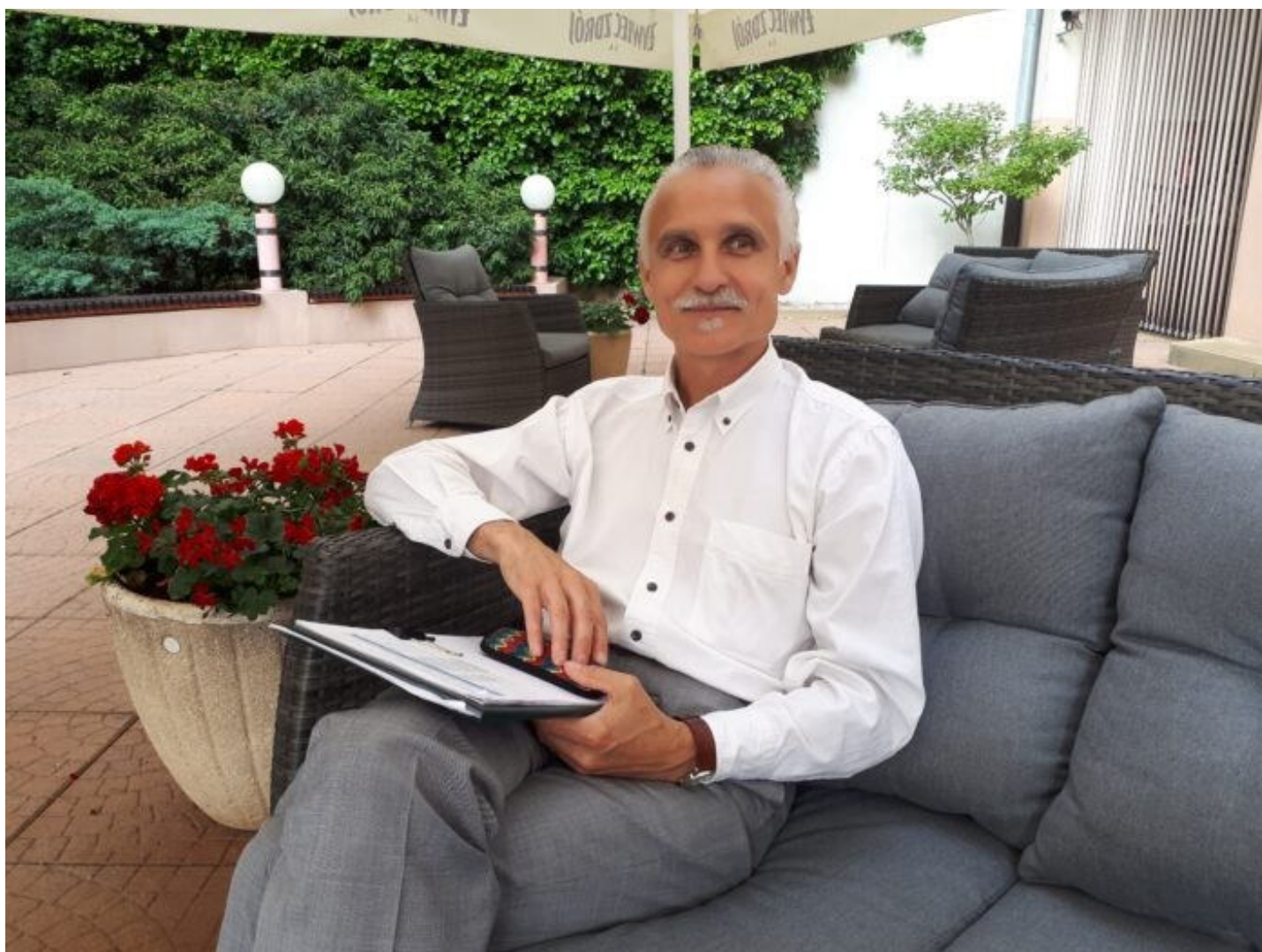
Zarówno chemicznie aktywna maseczka jak i bezalkoholowy roztwór odkażający posiadają certyfikaty CIOP i PZH i mają wręcz nieprawdopodobną skuteczność, potwierdzoną badaniami – dla maseczki wynosi ona 99,8 proc. w unicestwianiu wirusów, a dla roztworu 100 proc.

Wspólnie z prof. Leszkiem Stobińskim z Politechniki Warszawskiej opracowaliśmy oba

rozwiązania wykorzystując naszą wiedzę i wieloletnie doświadczenie naukowe m.in. w dziedzinie nanotechnologii – wyjaśnia prof. Adam Januszko z AWL. – Dodatkowo jako specjalista od ochrony przed skażeniami, szukając rozwiązań do walki z koronawirusem, pomyślałem o adaptacji wojskowych masek filtrosorpcyjnych, które są wykorzystywane do ochrony dróg oddechowych, oczu i twarzy przed działaniem bojowych środków trujących i biologicznych. Wzorując się na nich, stworzyliśmy maseczkę z kompozytową ochronną warstwą AntiVir1, powstrzymującą przechodzenie przez nią drobnoustrojów, eliminując ich dalszą aktywność biologiczną.

Stężenie kompozytu zawie-

rającego jest całkowicie bezpieczne dla ludzi i środowiska, co zostało potwierdzone certyfikatami PZH. Są to główne czynniki mające wpływ na skuteczność zastosowanej tu technologii, prowadząc do zatrzymania i ograniczenia dalszego przeniesienia drobnoustrojów chorobotwórczych typu SARS-CoV-2 i innych patogenów niebezpiecznych dla ludzi.

Drugim sposobem na skuteczną neutralizację wirusów jest zastosowanie roztworu-kompozytu, bazującego na wodzie – kontynuuje prof. Adam Januszko. – Dezynfekcja tym roztworem polega na przeniesieniu silnych właściwości utleniających związków chemicz-

nanych i chemicznie modyfikowanych nanostruktur stałych do wody. Naniesienie na powierzchnię odkażaną opracowanego roztworu wodnego o właściwościach utleniających, skutecznie eliminuje wszelkie mikroorganizmy i ogranicza ich dalszą „ekspansję”. Chcę dodać, że skuteczność kompozytu dotyczy nie tylko SARS-CoV-2, ale także innych drobnoustrojów.

Zastosowane materiały – składniki roztworu wodnego, wykazują wysoką aktywność przeciwbakteryjną i przeciwwirusową, udokumentowane w badaniach CIOP i PZH. Opracowana technologia nie jest kosztowna i czasochłonna w przygotowaniu.

Oba wyroby są gotowe do wprowadzenia na rynek – podsumowuje profesor. – Przed kilkoma miesiącami powstała spółka Health Protection 2020 i przystąpiła do produkcji maseczek, które eliminują i zatrzymują rozprzestrzenianie się koronawirusa oraz bezalkoholowego roztworu odkażającego pomieszczenia. Maseczki będziemy sprzedawać hurtowo za 65 gr. za sztukę. Do stłumienia pandemii w Polsce potrzeba ogromnej produkcji. Kupiliśmy maszynę do wytwarzania maseczek. Nasza spółka może dziennie wyprodukować ich milion. Zachęcamy do podjęcia z nami współpracy dla dobra ludzi i ratowania świata przed tą pandemią. Opracowaliśmy prosty,

ale niezwykle efektywny sposób, żeby rozprawić się z wirusem ostatecznie.

Opatentowanie wynalazków byłoby ryzykowne dla autorów

ze względu na konieczność ujawniania wszystkich szczegółów opracowanych rozwiązań, dlatego będą udostępniać licencje na sprzedaż maseczek i od-

każającego roztworu.

Jolanta Czudak

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Chorzy na osteoporozę z ograniczoną pomocą

Na osteoporozę choruje w Polsce aż 2,1 mln osób, a liczba nowych przypadków rośnie. Nieleczona prowadzi do niepełnosprawności i trwałego kalectwa, a nawet śmierci. Tymczasem pandemia COVID-19 spowodowała kilkumiesięczny przestój w diagnostyce i terapii tej choroby. Dane NFZ pokazują, że liczba porad udzielonych w poradniach leczenia osteoporozy spadła w

tym roku o ponad 20 proc., a wizyt w gabinetach reumatologów i ortopedów – o 1/3. Lekarze alarmują, że opóźnienia będą mieć nieodwracalne konsekwencje dla tysięcy pacjentów, i apelują do Ministerstwa Zdrowia o wdrożenie prostych rozwiązań, które odciążą system.

Osteoporoza jest chorobą szkieletu i kości, która prowadzi do częstych złamań (najczęściej kręgosłupa, kości przedramienia

i szyjki kości udowej) nawet przy niewielkich urazach. Polega na rozrzedzeniu tkanki kostnej (osłabieniu struktury przestrzennej i mineralnej kości), która przez to staje się osłabiona i podatna na złamania. Dlatego osteoporozę nazywa się „złodziejem kości” albo „cichą epidemią”, ponieważ liczba zachorowań na nią szybko rośnie. Szacuje się, że do 2035 roku może zwiększyć się aż trzykrotnie.

Z danych NFZ pozyskanych przez Fundację My Pacjenci wynika, że obecnie mniej pacjentów kierowanych jest na kluczowe badanie diagnostyczne – densytometrię (spadek o 35,7 proc.), a liczba zleczonych operacji wszczęcia endoprotezy stawu biodrowego spadła o 1/3 w stosunku do ubiegłego roku.

Osteoporoza, jak każda choroba przewlekła, wymaga stosowania się pacjenta do zaleceń lekarskich i zachowania ciągłości terapii. Nieprzestrzeganie tych zasad i brak ciągłości leczenia skutkuje bowiem wzrostem ryzyka złamań i niesprawności funkcjonalnej, a także wzrostem śmiertelności – podkreśla **prof. dr hab. n. med. Ewa Marciniowska-Suchowierska**, przewodnicząca Zespołu Ekspertów ds. Osteoporozy przy Narodowym Instytucie Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji.

Obecnie w grupie wiekowej 50+ na osteoporozę choruje w Polsce 2,1 mln osób, z których zdecydowaną większość (1,7 mln) stanowią kobiety. Czynniki ryzyka, które przyspieszają rozwój choroby, są m.in. otyłość i niska aktywność fizyczna, alkohol i palenie papierosów oraz niskie spożycie wapnia w codziennej diecie. Ryzyko zachorowania wzrasta wraz z wiekiem – proces utraty tkanki łącznej zaczyna się po 30. roku życia, a u kobiet nasila w okresie menopauzy. Osteoporoza

przez długi czas może nie dawać żadnych objawów i rozwijać się w ukryciu, ale nieleczona prowadzi do niepełnosprawności, kalectwa, a nawet śmierci.

Brak leczenia osteoporozy i kontynuacji leczenia wcześniej zdiagnozowanych pacjentów może w najbliższym czasie skutkować znacznym wzrostem liczby złamań osteoporotycznych. To przełoży się z kolei na wzrost wydatków NFZ związanych z leczeniem zabiegowym i spowoduje nasilenie niepełnosprawności u starszych osób po przebytych złamaniach – wskazuje **prof. dr hab. n. med. Marek Brzosko**, konsultant krajowy w dziedzinie reumatologii oraz prezes zarządu głównego Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego.

Lekarze alarmują, że te opóźnienia będą mieć nieodwracalne konsekwencje dla tysięcy pacjentów. Jak wskazują, część problemów można rozwiązać poprzez usprawnienie teleporad, aby zapewnić chorym na osteoporozę ciągłość leczenia i stosowanej farmakoterapii.

Dziś w trakcie teleporady u specjalisty pacjenci napotykają istotny problem. Lekarz nie ma możliwości zlecenia badań diagnostycznych, co uniemożliwia zarówno kontynuację leczenia chorych, jak i wdrożenie leczenia u nowych pacjentów – mówi **Magdalena Kołodziej**, prezes Fundacji My Pacjenci.

Organizacje pacjenckie – wspierane przez Rzecznika

Praw Pacjenta – od kilku miesięcy apelują też do resortu zdrowia o przyjęcie innego prostego rozwiązania, które pomogłoby poprawić sytuację. Chodzi o umożliwienie lekarzom specjalistom wypisywanie leków z listy „S”, czyli dla pacjentów 75+. Pod względem prawnym jest to możliwe do realizacji.

Trudno zrozumieć, dlaczego w dobie pandemii, kiedy kontakt z lekarzem jest utrudniony, ciągle przesuwana jest uruchomienie tej funkcjonalności – mówi **Magdalena Kołodziej**. Fundacja My Pacjenci apeluje także o pomoc seniorom w leczeniu, o zwrócenie uwagi, dopytanie, czy osoby te biorą leki, czy mają w najbliższym czasie zaplanowane wizyty u lekarzy specjalistów, czy potrzebują pomocy w kontakcie z ochroną zdrowia.

Ekspertki współpracujące z fundacją w ramach Zespołu Continuum Curatio podkreślają też, by pacjenci nie bali się kontaktu z placówkami ochrony zdrowia. Zapewniają, że badanie czy wizyta tradycyjna, jeśli tylko są możliwe, będą bezpieczne, bez ryzyka zakażenia się koronawirusem, ponieważ przychodnie i szpitale wdrożyły liczne procedury, by to zapewnić. (Newseria.pl)

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Polska platforma telemedyczna dla pracodawców

Ekspertki Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie we współpracy z firmą

Grupa casusBTL opracowali aplikację zintegrowaną z innowacyjnym systemem telemedycznym do analizy objawów

zakażenia koronawirusem. W oparciu o tę platformę podmioty mogą już świadczyć kompleksowe usługi teleme-

Minimalizacja ryzyka zaburzenia
funkcjonowania organizacji
i profilaktyka zakażeń koronawirusem
wśród pracowników
i ich bliskich

enterna-medica.pl

dyczne. Dostępne na rynku polskie rozwiązanie ma zapobiegać zakażeniom w miejscu pracy, a przez to przyczyniać się do redukcji absencji i optymalizacji kosztów w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych. Zdaniem ekspertów poprawi to bezpieczeństwo zdrowotne pracowników i ich bliskich.

Nawet jeden zakażony COVID-19 pracownik może szybko zarazić innych członków personelu i przez to spowodować znaczące braki kadrowe, zachwianie płynności produkcji lub świadczenia usług, a tym samym – paraliż całej firmy. Jego skutki finansowe mogą być poważnym zagrożeniem dla funkcjonowania przedsiębiorstwa, dlatego polskie firmy wdrażają wszelkie dostępne rozwiązania nakierowane na walkę z koronawirusem.

„Z transmisją COVID-19 w zakładach pracy przedsiębiorcy w Polsce próbują walczyć przede wszystkim za pomocą wypracowanych procedur bezpieczeństwa, takich jak częsta dezynfekcja, noszenie maseczek ochronnych i utrzymywanie dystansu pomiędzy pracownikami. Niestety, nie mają wpływu na moment, w którym osoba zarażona pojawia się w pracy. W podmiotach medycznych ta sytuacja jest jeszcze bardziej skomplikowana. Z problemem zmierzył się Wojskowy Instytut Medyczny w Warszawie, tworząc oprogramowanie MKS <<COVID-19>> i zapraszając naszą firmę do współpracy w zakresie rozwoju i komercjalizacji projektu. Tak rozpoczął się kilkumiesięczny proces tworzenia platformy telemedycznej <<SYGMO for COVID-19>>” – mówi **Adrian Szulczyński**,

prezes zarządu Grupy casusBTL.

Polskie kompleksowe rozwiązanie

„SYGMO for COVID-19” to zintegrowany system działający w oparciu o: aplikację z ankietą samokontroli, dostępną z poziomu telefonów lub komputerów pracowników, platformę telemedyczną wspierającą analizę występowania symptomów choroby zakaźnej (w tym COVID-19) oraz zespół lekarzy specjalistów medycyny zakaźnej, oceniających ryzyko zakażenia i pełniących rolę konsultantów.

„W Wojskowym Instytucie Medycznym już w pierwszych dniach pandemii COVID-19 uświadomiliśmy sobie, że podstawowym warunkiem bezpieczeństwa epidemiologicznego szpitala i utrzymania płynności jego działalności jest trafne i szybkie zidentyfikowanie osób

podejrzanych o zakażenie koronawirusem – mówi **plk dr hab. med. Paweł Krzeński**, kierownik Kliniki Kardiologii i Chorób Wewnętrznych Wojskowego Instytutu Medycznego i dodaje: – Prototypowa aplikacja powstała w kilka tygodni. Do dziś korzysta z niej blisko 2 tys. osób, a liczba przesłanych raportów telemedycznych przekroczyła 110 tys. Na podstawie analizy ankiety pracownicy centrum monitorującego interweniowali już ponad 100 razy. Czy było warto realizować ten projekt? Nie ma wątpliwości”.

„Zastosowane w <<SYGMO for COVID-19>> algorytmy wspierające analizę danych podlegają stałej weryfikacji i doskonaleniu w oparciu o: najnowsze wyniki badań naukowych, wytyczne postępowania, obowiązujące przepisy oraz opinie ekspertów. To pozwala stale rozwijać i skalować opracowane rozwiązanie. Co istotne, platforma może być zaimplementowana i docelowo integrowana z istniejącymi systemami, na przykład kadrowymi. Nie bez znaczenia był dla nas aspekt bezpieczeństwa, dlatego raz wprowadzone w centrum monitorowania dane nie opuszczają go” – mówi **plk dr inż. Piotr Murawski**, szef Oddziału Teleinformatyki Wojskowego Instytutu Medycznego, kierownik zespołu odpowiedzialnego za opracowanie technologii rozwiązania.

Pierwsze wdrożenia

Potencjał nowej platformy telemedycznej „SYGMO for COVID-19” wykorzystuje już Centrum Nowoczesnej Medycyny Enterna Medica, które w oparciu o własne Centrum Telemedycyny i Telemonitoringu wprowadziło na rynek abonamentową usługę wsparcia przedsiębiorstw i instytucji w zminimalizowaniu ryzyka rozprzestrzenienia się chorób wiruso-

wych w zakładach pracy. Przedsiębiorstwo lub instytucja publiczna może wykupić określoną liczbę abonamentów usługi medycznej „SYGMO for COVID-19” dla swoich pracowników. Personel otrzymuje instrukcje do instalacji aplikacji wraz z unikalnymi danymi do logowania.

Jak zaznaczają przedstawiciele Enterna Medica, w realiach ograniczonego dostępu do konsultacji w stacjonarnych placówkach ochrony zdrowia rozwiązania z zakresu telemedycyny ułatwiają uzyskanie porady i kontakt z lekarzem. Zapotrzebowania na zdalne teleporady w skali masowej nie przewidziały ani państwowe systemy opieki zdrowotnej, ani sieciowe spółki prywatne, dlatego innowacyjne rozwiązania telemedyczne są dziś zdaniem przedsiębiorców chętnie implementowane na rynku.

„System ochrony przed transmisją koronawirusa działa w oparciu o codzienny wywiad epidemiologiczny z pracownikami, jego weryfikację przez konsultantów-lekarzy oraz schemat zaleceń w przypadku wystąpienia niepokojących symptomów. W razie podejrzenia infekcji COVID-19 pracownik zostanie skierowany na konsultacje z lekarzem specjalistą medycyny rodzinnej lub najbliższą stacją sanitarno-epidemiologiczną.

Aplikację wyróżnia szeroki zakres analizowanych danych, w tym potencjalnych symptomów infekcji. To ważne, ponieważ sama wartość temperatury ciała nie jest miarodajna dla oceny ryzyka zakażenia. Aby właściwie ocenić potencjalne zagrożenie, trzeba wziąć pod uwagę znacznie więcej zmiennych. Jeśli wskazania algorytmu analizującego wiele czynników dodatkowo weryfikuje wykwalifikowany medycznie konsultant, poziom bezpieczeństwa dodat-

kowo wzrasta” – wyjaśnia **prof. dr hab. n.med. Zbigniew Kalarus**, członek zarządu Enterna Medica Centrum Nowoczesnej Medycyny.

„W niezwykle trudnym czasie pandemii COVID-19 chcieliśmy dać przedsiębiorcom i instytucjom narzędzie pozwalające im skutecznie chronić zdrowie pracowników oraz strategiczne zasoby firmy. Większe poczucie bezpieczeństwa personelu przekłada się bezpośrednio na kondycję przedsiębiorstwa, także finansową. W okresie pandemii i spodziewanej recesji właściciele firm liczą co prawda każdą złotówkę, jednak z naszych obserwacji wynika, że nie są skłonni do oszczędności na zdrowiu personelu. Słusznie wierzą, że dobra kondycja pracowników to większa płynność pracy i środków finansowych, dlatego poszukują skutecznych i kompleksowych rozwiązań, które pomogą im ochronić przed skutkami epidemii personelu i całe przedsiębiorstwo” – dodaje **Adrian Szulczyński**.

Holistyczna strategia ochrony

Jak podkreślają twórcy rozwiązania, zaletą usługi oferowanej w oparciu o „SYGMO for COVID-19” jest holistyczne podejście do problemu ochrony przed chorobami zakaźnymi. Kwestionariusz, poza pytaniami o typowe dolegliwości i objawy, zawiera dodatkowo pytania epidemiologiczne, które umożliwiają wczesną identyfikację osób zakażonych. Choć przebieg infekcji SARS-CoV-2 może być bezobjawowy, to dane medyczne jednoznacznie wskazują, że liczba wirionów (cząstek wirusa) w materiale z nosogardła jest zdecydowanie większa u chorych objawowych, a ich propagacja (namnażanie się) jest największa w ciągu pierwszych pięciu dni od pojawienia się objawów. Choć obecnie brak cał-

kowiec pewnych metod służących zapobieganiu szerzeniu się epidemii, zdaniem ekspertów polskie rozwiązanie umożliwi systematyczne podejście do problemu. W opinii klinicystów to kluczowe dla skutecznego zapobiegania rozprzestrzeniania się infekcji.

„Popularne w przedsiębiorstwach abonamenty medyczne oferowane pracownikom w formie tak zwanych benefitów nie uwzględniały wydarzenia takiego jak epidemia i konieczności

istnienia kompleksowego systemu opartego na: wywiadzie, weryfikacji, specjalistycznej konsultacji i profesjonalnych zaleceniach lekarskich dla ochrony przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych. Tymczasem podobne rozwiązanie jest niezbędne, i to zarówno ze względu na prognozy dotyczące COVID-19, który może stanowić istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego jeszcze przez wiele miesięcy, jak i na inne, potencjalnie nie mniej groźne infekcje wiruso-

we” – podkreśla **dr hab. n.med. Włodzimierz Mazur**, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, konsultant medyczny projektu „SYGMO for COVID-19”.

Więcej informacji o rozwiązaniu jest dostępnych na stronie: http://enternamedica.pl/uslugi_medyczne/sygm0.

Redaktor

Więcej na: www.liderzyinnowacyjnosc0.com

Ciąg dalszy ze s.1

Finalowy tydzień GovTech Festival

W najbliższy weekend, 27-29 listopada, odbędzie się HackYeah, czyli wirtualna edycja największego stacjonarnego hackathonu w Europie. Łączna pula nagród dla programistów, którzy wezmą w nim udział, przekroczyła 400 tys. zł. Ostatni weekend listopada to także Game Jam, czyli maraton programowania gier organizowany we współpracy z Agencją Rozwoju Przemysłu, w którym oprócz atrakcyjnych nagród finansowych, do wygrania jest także wyjazd na Expo do Dubaju. W piątek, 27 listopada, w ramach GovTech Festival odbędzie się również finał HackJunior, czyli konkursu programowania dla uczniów szkół podstawowych.

HackYeah 2020 to szósta edycja największego stacjonarnego hackathonu w Europie, która w tym roku jest jednym z głównych wydarzeń trwającego przez cały miesiąc GovTech Fe-

stival. Najbliższa edycja odbędzie się w sieci w dniach 27-29 listopada 2020 r. Uczestnictwo w hackathonie jest darmowe, a pula nagród przekroczyła już 400 tys. zł. HackYeah zrzesza osoby wyspecjalizowane w różnych językach programowania, a jego celem jest poszukiwanie rozwiązań oraz narzędzi, które będą odpowiedzią na realne problemy. Podczas najbliższej edycji HackYeah uczestnicy będą szukać rozwiązań w wielu kategoriach. Swoje wyzwania przedstawiły zarówno organizacje pozarządowe, biznesowi giganci, jak i instytucje publiczne, a uczestnicy przez 40 godzin będą tworzyć rozwiązania programistyczne m.in. w obszarach zdrowia, ekologii oraz cyfryzacji procesów administracyjnych. Zwycięskie zespoły będą miały szansę na dalszy rozwój swoich projektów i wdrażanie ich w życie.

„Hackathony to doskonała formuła poszukiwania rozwiązań

programistycznych dla bieżących wyzwań, o czym przekonaliśmy się podczas poprzednich edycji HackYeah. Tym razem spotykamy się wyłącznie w formule online, wirtualnie łącząc poszukujących innowacyjnych rozwiązań z najzdolniejszymi programistami. Wśród wyzwań m.in. pomoc przy digitalizacji procesów podatkowych, czy aplikacje pozwalające na efektywne gospodarowanie zasobami wody. Każdy uczestnik hackathonu może więc nie tylko wziąć udział w świetnej zabawie, w której stawką są wysokie nagrody pieniężne, ale także zrobić coś dobrego dla społeczeństwa. To szczególnie ważne właśnie teraz, w czasie pandemii, by wspólnymi siłami wypracować optymalne rozwiązania cyfrowe służące nam wszystkim” – mówi **Justyna Orłowska**, pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. GovTech.

Game Jam – maraton programowania gier

Częścią hackathonu HackYeah, który w tym roku stanowi jedno z głównych wydarzeń GovTech Festival, będzie także Game Jam, czyli maraton programowania gier wideo organizowany przez Agencję Rozwoju Przemysłu wspólnie z GovTech Polska. Podczas Game Jam powstaną gry, których motyw przewodni wybrany zostanie w głosowaniu internautów. Łączna pula nagród finansowych w Game Jam, które sponsorowane są przez GovTech Polska, wynosi 60 tys. zł, a nagrodą specjalną dla zwycięskiego zespołu będzie możliwość zaprezentowania gry podczas Światowej Wystawy Expo w Dubaju, co umożliwi partner wydarzenia – Polska Agencja Inwestycji i Handlu.

HackJunior, czyli programowanie dla najmłodszych

27 listopada w ramach GovTech Festival odbędzie się również finał i rozstrzygnięcie

HackJunior, czyli konkursu dla młodzieży ze szkół podstawowych, którego celem jest promowanie wykorzystania nowych technologii w nauce oraz kreatywnego podejścia do rozwiązywania problemów. W konkursie HackJunior mogą wziąć uczniowie i nauczyciele ze szkół podstawowych z całej Polski, a prace konkursowe powinny zostać przesłane do 27 listopada. Zadanie polega na stworzeniu narzędzia edukacyjnego z elementami robotyki, programowania lub wykorzystania nowych technologii. Szkoły reprezentowane przez zwycięskie zespoły otrzymają nagrody rzeczowe, a każdy uczeń biorący udział w wyzwaniu otrzyma specjalny certyfikat uczestnictwa w HackJunior.

Cyfrowy Wolontariusz i Las GovTech Festival

GovTech Festival to także promocja cyfrowych aktywności

poprzez inicjatywę Cyfrowego Wolontariatu. Dzięki temu przedsięwzięciu każdy może nie tylko rozwijać swoje cyfrowe umiejętności i pomagać w tym innym, ale także, dzięki współpracy GovTech Polska z Lasami Państwowymi, przyczynić się do odnowienia lasu na terenach dotkniętych klęskami żywiołowymi. Za każdą wypełnioną ankietę dotyczącą cyfrowych aktywności, Lasy Państwowe zasadzą w imieniu uczestników kolejne drzewa na terenach dotkniętych klęską żywiołową, tworząc w ten sposób Las GovTech Festival. Uczestnicy mogą ponadto sami zgłaszać na nadleśnictwo, na terenie którego ich zdaniem las powinien zostać odbudowany w pierwszej kolejności. Inicjatywa jest częścią Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów, którego głównym celem jest wsparcie osób starszych w trudnych cza-

sach pandemii. W listopadzie inicjatywa rozszerzyła się o możliwość zgłoszenia chęci pomocy w kwestiach podnoszenia kompetencji cyfrowych u seniora. Poprzez akcję #WspierajSeniora każdy może pomagać innym w korzystaniu z narzędzi do komunikowania się na odległość czy załatwianiu spraw urzędowych przez Internet. Żeby zostać Cyfrowym Wolontariuszem i nieść pomoc osobom starszym, wystarczy wypełnić krótki formularz dostępny na stronie.

Czwarty tydzień GovTech Festival

W finałowym, czwartym tygodniu, w ramach GovTech Festival odbywają się także m.in.: warsztaty online pt. „Komputer dla Cyfrowych Debiutantów” poświęcone zaku-

pom w sieci, konferencja „An Israeli Eye on A.I. – Embassy of Israel in Poland” organizowana przez ambasady krajów Grupy Wyszehradzkiej i Izraela, webinarium „Autonomia kontra automatyzacja – etyka sztucznej inteligencji”, wirtualny pokaz showroomu Fabryki Przyszłości, dwudniowe warsztaty pt. „no code Bootcamp” poświęcone skutecznemu zarządzaniu projektami w pracy zdalnej, „Cyber Future – Konferencja IT dla Biznesu”, debata „2021 rokiem Stanisława Lema – proroeka technologii” oraz webinarium „Digital Ethics – konsument a technologia”.

GovTech Festival

GovTech Festival to trwający miesiąc projekt edukacyjno-technologiczny o globalnym zasięgu. W festiwalu, którego

celem jest przybliżenie obywatelom cyfrowego świata poprzez cykl wydarzeń online, może wziąć udział każdy zainteresowany. Przez cały listopad w ramach GovTech Festival organizowane są webinaria, warsztaty i hackathony, które mają na celu przełamywanie analogowych barier, edukowanie oraz otwieranie społeczeństwa na nowe możliwości związane z cyfryzacją i digitalizacją. Udział we wszystkich wydarzeniach jest bezpłatny.

Źródło informacji: GovTech Polska

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Konsultacje społeczne w sprawie dyrektyw unijnych

Komisja Europejska rozpoczęła dwie równoległe konsultacje społeczne dotyczące zmiany dyrektyw w sprawie efektywności energetycznej (EED) i odnawialnych źródeł energii (RED). Obie zmiany wynikają z politycznego celu UE, jakim jest osiągnięcie neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r., oraz wniosku Komisji dotyczącego zwiększenia celu UE w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych do 55 proc. w 2030 r. Zgodnie z nowym planem osiągnięcia takiego efektu klimatycznego obecne dyrektywy nie pozwalają na uzyskanie takiego rezultatu.

Powiązane konsultacje społecz-

ne mają na celu uzyskanie opinii zainteresowanych stron na temat nowych opcji politycznych w zakresie przygotowania przyszłych wniosków ustawodawczych, które mają zostać przyjęte przez Komisję do czerwca 2021 r. Dwa szczegółowe kwestionariusze są **otwarte na opinie zainteresowanych stron do 9 lutego 2021 r.** W celu przygotowania stanowiska SPIUG, Zarząd Stowarzyszenia będzie konsultował się z członkami organizacji w następujących tygodniach / miesiącach.

Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej

Komisja Europejska proponuje przegląd dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Aby osiągnąć proponowany cel redukcji emisji gazów cieplarnianych do

2030 r. do 2030 r. należy znacznie zwiększyć wysiłki na rzecz efektywności energetycznej, z 32,5 proc. – w wypadku których państwa członkowskie w dalszym ciągu mogą mieć problemy z osiągnięciem takiego wyniku – do poziomu między 36 a 41 proc.

W szczególności Komisja rozważa zwiększenie zakresu wprowadzania celów sektorowych (np. celu w zakresie efektywności energetycznej w wypadku ogrzewania i chłodzenia), dodatkowych środków służących lepszemu informowaniu konsumentów o korzyściach wynikających z oszczędności energii, dalsze promowanie audytów energetycznych, oraz także rozszerzenie wymogów dotyczących renowacji na wszystkie budynki publiczne.

Inicjatywy te mają na celu wdrożenie strategii Zielonego Ładu, w tym Fali Renowacji i Planu Odbudowy dotyczącego restartu gospodarki po skutkach jakie ma na gospodarkę UE pandemia COVID-19.

Dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii

Komisja ocenia również, czy i jak dokonać przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii. Celem jest zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii w 2030 r. z 32 proc. (obecny stan legislacyjny) do około 40 proc., dzięki czemu akty prawne UE będą dopasowane do osiągnięcia proponowanego celu redukcji CO₂ do 2030 r.

W szczególności Komisja Europejska rozważa podwyższenie i uczynienie wiążącym dzisiejszego

indykacyjnego celu w zakresie energii odnawialnej w ogrzewaniu i chłodzeniu; promowanie paliw odnawialnych i niskoemisyjnych, takich jak wodór i paliwa syntetyczne; ustalenie minimalnego udziału odnawialnych źródeł energii w nowych budynkach i ważniejszych obszarach renowacji.

We wrześniu 2020 r. odbył się pierwszy etap procedury konsultacji społecznych w formie map drogowych. Europejskie środowisko instalacyjno-grzewcze przesłało opinie do map drogowych EED i RED, jak także promowało również stanowisko branży grzewczej na warsztatach organizowanych przez Komisję Europejską, a także w ramach Koalicji na rzecz Oszczędności Energii.

Następne kroki

Przedstawiciele branży instalacyjno-grzewczej w tym SPIUG

będą nadal uczestniczyli w odpowiednich warsztatach dla zainteresowanych stron, aby przekazywać opinie branży zarówno na temat przeglądów RED, jak i EED

9 lutego 2021 r. termin przesyłania informacji zwrotnych do konsultacji społecznych

Czerwiec 2021: oczekiwana prezentacja propozycji przeglądu RED II i EED przez Komisję Europejską

Opracował: Janusz Starościk – prezes zarządu SPIUG

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnovacyjnosci.com

NFOŚiGW zwiększa budżet „Mojego Prądu” o dodatkowe 100 mln zł

Choć nabór wniosków w programie „Mój Prąd” trwa jeszcze do 18 grudnia br., to wnioskodawcy już wyczerpali miliardową pulę dotacji na mikroinstalacje fotowoltaiczne. Ale jest dobra wiadomość: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie zamyka naboru i

minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka.

Do NFOŚiGW 6 listopada wpłynął 200-tysięczny wniosek, który wyczerpał miliardowy budżet „Mojego Prądu”. „Łączna moc instalacji ze złożonych wniosków da 1,2 GW, które rocznie wyprodukują ok. 1200 GWh/rok energii elektrycznej. Porównując ten wy-

państw Mirowski.

W oczekiwaniu na finał II naboru „Mojego Prądu”, który rozpoczął się 13 stycznia 2020 r., są kolejne dobre wiadomości. Program będzie kontynuowany w 2021 r. Nowa odsłona będzie dawała szerszy wachlarz możliwości dla potencjalnych beneficjentów.

„Mój Prąd” to jeden z najwięk-

dokłada dodatkowe 100 mln zł na inwestycje w produkcję energii elektrycznej z prosumenckich instalacji PV o mocy 2-10 kW.

„Nie dziwi nas ogromne zainteresowanie fotowoltaiką i lawina wniosków o dotacje do 5 tys. zł. Cieszy mnie, że rośnie świadomość naszego społeczeństwa, że ekologia po prostu się opłaca. Korzystanie z własnego prądu, produkowanego ze słońca, przekłada się na oszczędności w portfelu, ale są to też wymierne korzyści dla środowiska. Inwestycje w odnawialne źródło energii w ramach „Mojego Prądu” przyczynią się do redukcji CO₂ aż o 1 000 000 000 kg/rok” – mówi

nik do mocy 3,77 MW największej polskiej farmy fotowoltaicznej (w gminie Czernikowo koło Torunia), „Mój Prąd” sfinansuje ponad 300 takich inwestycji” – zaznacza pełnomocnik rządu ds. OZE, wiceminister Ireneusz Zyska.

„Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom naszych wnioskodawców i wywiązując się z obietnicy zakończenia naboru dopiero za nieco ponad miesiąc, zdecydowaliśmy wspólnie z Ministerstwem Klimatu i Środowiska o zwiększeniu puli dostępnych środków w „Moim Prądzie”. Dodatkowe 100 mln zł, to szansa dla kolejnych 20 tys. osób” – dodaje wiceprezes NFOŚiGW

szych w Europie programów finansowania mikroinstalacji fotowoltaicznych dla osób fizycznych, które wytwarzają energię elektryczną na własne potrzeby. Warunkiem skorzystania z programu, który wystartował w połowie 2019 r., jest umowa kompleksowa regulująca kwestie związane z wprowadzeniem do sieci energii elektrycznej z wytworzonej mikroinstalacji.

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Projekt zmian w systemie handlu uprawnieniami do emisji

Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje społeczne w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji, które obejmują przegląd przepisów regulujących te działania oraz projekt rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego

emisji CO₂ do 2030 roku.

Handel uprawnieniami do emisji (ETS) to unijny system opłat za emisje CO₂, którego celem jest promowanie dekarbonizacji. Jak dotąd, zakres ETS był ograniczony do niektórych sektorów, w tym energetyki, dużego przemysłu i lotnictwa. W ramach Zielonego Ładu, Komii

emisji i rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego u p ł y w a 2 6 l i s t o p a - da. Zainteresowani mogą odpowiadać bezpośrednio na stronie internetowej Komisji Europejskiej, korzystając z podanych przez KE dedykowanych linków.

Publikacja wniosku legislacyj-

(ESR). Jest to uzupełniający akt prawny, który dotyczy wszystkich emisji CO₂ nieobjętych zakresem ETS. Konsultacje potrwać do 26 listopada 2020 r.

Od 29 października trwają konsultacje publiczne w sprawie rozszerzenia istniejącego obecnie unijnego systemu opłat za emisje CO₂ (system handlu uprawnieniami do emisji lub ETS) na nowe sektory, w tym na budynki. Komisja Europejska zamierza wzmocnić działania związane z ETS w ramach planu osiągnięcia 55 proc. redukcji

sja Europejska ocenia, jak wzmocnić ETS i rozszerzyć go na inne sektory. Rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego określa redukcję emisji CO₂, którą każde państwo członkowskie musi uzyskać, aby osiągnąć cele UE, we wszystkich sektorach nieobjętych ETS. Zmiany w jednym z dwóch aktów prawnych mają bezpośredni wpływ na drugi element tej regulacji.

Ostateczny termin odpowiedzi na konsultacje w sprawie przeglądu systemu handlu uprawnieniami do

nego Komisji Europejskiej ma nastąpić w czerwcu 2021 r., wraz z propozycjami przeglądu m.in. dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej i dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii (pakiet „Fit for 55”).

Opracowanie SPIUG

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia
chcemy Państwu życzyć aby wszystkie chwile spędzone
w rodzinnym gronie były radose i spokojne,
a każdy dzień Nowego Roku był pełen szczęścia i nadziei.

Burmistrz Lubrańca

STANISŁAW BUDZYŃSKI

Przewodniczący Rady Miejskiej

PIOTR SŁAWIANOWSKI

WIECZNA MŁODOŚĆ

odpowiedzialnym za zdrową skórę, stawy i ścięgna, a także zęby.

Poza tym, kolagen zabezpiecza też ścianki naczyń krwionośnych przed uszkodzeniami oraz zapewnia ich elastyczność.

A z powodu glikacji białka tracą prawidłową strukturę i ulega nienaturalnej szkodliwej modyfikacji ich aktywność biologiczna

Braki kolagenu wynikają również z niedoboru w żywności takich składników, jak witamina C oraz niewystarczająca produkcja w organizmie aminokwasu o nazwie **glicyna**, którego deficyt skutkuje obniżeniem produkcji **glutationu** (przeciwutleniacz). Żywność również dostarcza glicynę, jednakże nie zaspokaja zapotrzebowania na glicynę.

Tymczasem badania wykazały, że glicyny brakuje osobom cierpią-

cym na cukrzycę, otyłość i nadciśnienie. Zapotrzebowanie na glicynę jest wyższe, niż zakładały wcześniejsze ustalenia, gdyż suplementacja wykazała poprawę zdrowia w wielu sytuacjach zdrowotnych. Jedną z wielu korzyści suplementacją glicyną jest poprawa jakości snu i witalności.

Inne czynniki środowiskowe powodujące stres oksydacyjny to: żywność i woda skażona metalami ciężkimi (toksycznymi) i środkami ochrony roślin (między innymi glifosat), powietrze skażone przez ruch samochodowy i działalność przemysłową, a także coraz powszechniejsze skażenie elektromagnetyczne urządzeń elektrycznych, a zwłaszcza promieniowanie radiowe urządzeń bezprzewodowych (anteny telefonii komórkowej, smartfony, tablety, WiFi, i inne).

Problem smogu elektromagnetycznego jest dobrze poznany, jednakże rzetelne informacje z trudem docierają do świadomości społeczeństwa, a nawet lekarzy, zaś prewencja zdrowotna w tym zakresie jest słabo rozpowszechniana. [więcej na:

www.wiesciswiatowe.pl

lutu 2018 r., czerwiec 2018 r., luty 2019 r.].

Organami, które wyjątkowo źle znoszą elektrosmog, a także inne zanieczyszczenia środowiskowe gromadzące się w organizmie (metale ciężkie, takie jak rtęć, kadm, aluminium, a także pestycydy) jest układ nerwowy i tarczyca. Należy podkreślić, że tarczyca to organ wpływający na metabolizm i prawidłowe funkcjonowanie innych gruczołów wydzielania wewnętrznego i innych organów, w tym układu sercowo-naczyniowego (niektóre

Owoce cisu zaczęły dojrzewać.

Pogodna jesień życia.

Pieczone kasztany jadalne - jesienny przysmak.

Jesiennie warzywa - dynie.

Wiewiórka skacze po bezlistnych gałęziach w poszukiwaniu orzechów.

Liście w zasadzie już opadły i każdy szuka kryjówki przed zimą.

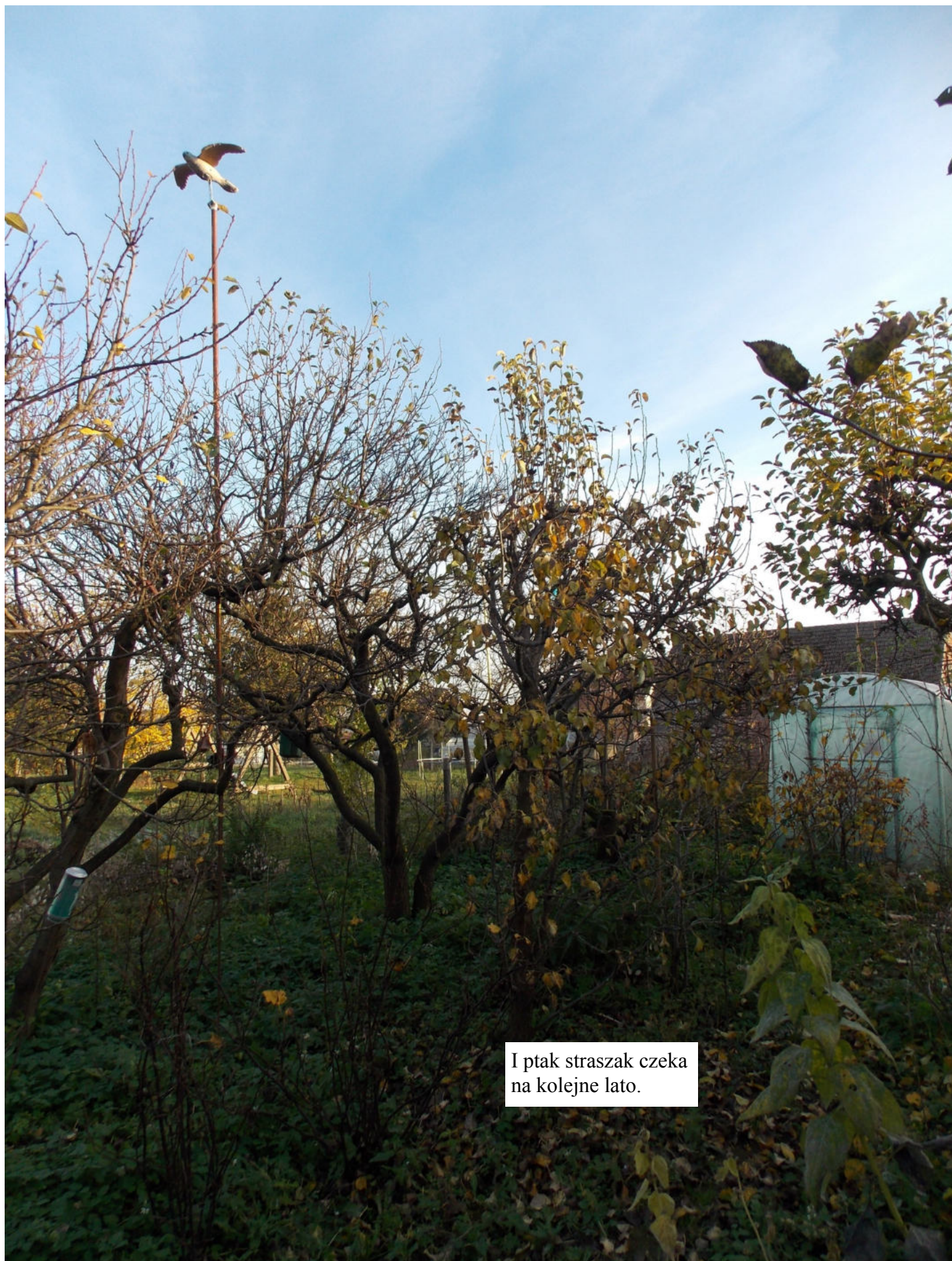

Jesień w ogrodzie.

A szare wróbelki wyzbyły się strachu i znalazły schronienie w szarych bezlistnych gałązkach przy wejściu do domu.

I ptak straszak czeka
na kolejne lato.

Ciąg dalszy s.68

Przedsiębiorstwo Robót Drogowo–Mostowych S.A. w Szamotułach

Oferta handlowa

Firma PRDM S.A w Szamotułach posiada na terenie placu przerobowego w Lipnicy gm. Szamotuły suszarnie i sortownie piasku. Posiadamy w swojej ofercie piasek suszony o różnych parametrach.

Dostępne frakcje: 0,0 – 1,2 mm

Piasek suszony znajduje szerokie zastosowanie w różnych gałęziach przemysłu:
przemysł motoryzacyjny (tramwaje-hamulce),

chemia budowlana
(suche zaprawy murarskie i klejowe, tynki szlachetne),
budownictwo sportowe,
budownictwo o specjalnych właściwościach
(piaskowanie konstrukcji stalowych, kamienia,
elewacji, posadzki przemysłowe)
odlewnictwo
zoologia
ogrodnictwo

Piasek suszony umieszczamy w profesjonalnych opakowaniach :
big - bagi ok. 1,0 – 1,5 Mg
możliwość odbioru luzem

Zamówienia przyjmujemy na telefon **612920604**, fax **612921003**,
e-mail: **prdmsa@prdmsa.pl**

Ciąg dalszy ze s.66
Od naszej stałej korespondentki z Francji

WIECZNA MŁODOŚĆ

zaburzenia pracy serca związane są z dysfunkcją tarczycy), układu rodowego, układu trawienego, układu kostnego, układu nerwowego, a także aktywnością i ilością mitochondriów. I w tym miejscu warto podkreślić, że mitochondria zainteresowały badaczy w sposób szczególny.

Rezultatem wieloletnich badań było odkrycie, że starość zaczyna się w mitochondriach. Mitochondria to jeden z rodzajów organelli komórek organizmu, występujące w ilości od kilkuset do kilku tysięcy w zależności od rodzaju komórki. Mitochondria posiadają swój własny genom (materiał genetyczny) niezależny od genomu

występującego w jądrze komórki. U ssaków (więc i u ludzi) mitochondria pochodzą wyłącznie z komórki jajowej, toteż genom mitochondrialny dziedziczymy w linii matki. Genom ten jest stabilny, nie ulega rekombinacji, toteż stał się bazą do ustalania pochodzenia etnicznego ludów w różnych regionach świata.

Od mitochondriów zależy metabolizm komórkowy i produkcja energii komórkowej w formie ATP (adenozynotrifosforan). Można je porównać do mini - elektrowni, zasilających wszystkie komórki ciała. Najwięcej mitochondriów znajduje się w komórkach wymagających dużo energii: sercu, mózgu, nerkach i mięśniach. Jednakże wy-

dajność mitochondriów i ich ilość spada z wiekiem, tym bardziej, że łatwiej ulegają szkodliwym czynnikom, niż same komórki.

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Mitochondrium>

Dzięki postępowi w badaniach naukowych wiadomo, że funkcje mitochondriów podtrzymywane są przez specyficzne substancje produkowane przez organizm, takie jak: 1) koenzym **Q10**, 2) koenzym **PQQ** (Pyrrolo Quinoline Quinone), 3) **glutation**, 4) **SOD** (dysmutaza ponadtlenkowa), 5) **kwasy alfa liponowe**; które współdziałają ze sobą i uzupełniają się wzajemnie.

- **Koenzym Q10**, to król wśród

Kolory jesieni.

przeciwtłeniaczy. Produkowany w wątrobie, stoi na straży zdrowia dopóki jesteśmy młodzi, lecz z wiekiem jego ilość zmniejsza się stopniowo (w wieku 50 lat mamy go o 25% mniej niż w wieku 20 lat). Najwięcej badań przeprowadzono nad wpływem koenzymu **Q10** dla zdrowia układu sercowo-naczyniowego. Wiadomo więc, że spadek poziomu koenzymu **Q10** osłabia mięsień sercowy i ogólnie żywotność. W medycynie oficjalnej dominuje teoria o szkodliwości podwyższonego poziomu cholesterolu we krwi, jako głównej przyczyny chorób układu krążenia (miażdżycy), pomimo że najnowsze badania wykazały, że szkodliwy jest jedynie utleniony cholesterol, czemu zapobiega właśnie koenzym **Q10**, jako skuteczny przeciwtłeniacz. [więcej na: www.wiesciswiatowe.pl stycznia 2020 r.]

Niewielka jest natomiast wiedza o niekorzystnych skutkach ubocznych leków obniżających poziom cholesterolu (statyny). Jednym z nich jest hamowanie produkcji koenzymu **Q10** w organizmie, prowadzące do przewlekłego bólu

mięśni, a poza tym zaburzenia pracy wątroby, ryzyka wystąpienia katarakty, cukrzycy (ryzyko rośnie o 12%), przy niewydolności nerek, a może nawet wywołać raka tarczycy. Statyny obniżają poziom cholesterolu i jednocześnie poziom **Q10**, gdyż wykorzystują ten sam enzym do syntezy obu substancji. Z kolei zbyt niski poziom cholesterolu błahym problemem również nie jest, gdyż, np. miano poniżej 70 miligramów na decylitr (mg/dl), zwiększa ryzyko udaru krwotocznego (źródło: „MedPage Today”, novembre 2014), osłabienia odporności, depresji, choroby afektywnej 2-biegunowej, a także obniża zdolność produkcji witaminy **D** (pochodna cholesterolu). Witamina, która reguluje zbyt wysoki lub zbyt niski poziom cholesterolu jest witamina **B3** w formie kwasu nikotynowego (niacyna).

Więcej na temat możliwych niekorzystnych skutków dla organizmu wynikających z przyjmowania leków obniżających poziom cholesterolu można przeczytać w książce: Mity o cholesterolu, Walter Hartenbach.

Suplementacja **Q10**, najlepiej

przyswajalna w formie **ubichinolu**, poprawia stan zdrowia osób zażywających leki typu statyny. Przeciwwskazania suplementacji **Q10** jest cukrzyca i niektóre leki (beta - blokery, przeciwzakrzepowe). Koenzym **Q10** zapobiega również chorobom przyzębia występującym w starszym wieku. Źródłem koenzymu **Q10** w żywności jest głównie mięso, tłuste ryby i warzywa strączkowe, lecz zawartość **Q10** w produktach żywnościowych jest niewystarczająca dla celów terapeutycznych.

- **PQQ**, czyli pirolochinolinon zaliczany do witamin grupy **B**, nazywany jest również metoksantina. Rewolucyjnym odkryciem było wykazanie, że **PQQ** jako jedyna substancja organiczna stymuluje produkcję nowych mitochondriów, a tym samym uzupełnia straty wynikające z obumierania części mitochondriów. Najnowsze badania wykazały, że starzenie się organizmu powodowane jest przede wszystkim przez zaburzenia w pracy mitochondriów, dlatego zainteresowano się substancjami wspomagającymi ich funkcjonowanie.

PQQ przewyższył skutecznością znany wcześniej koenzym **Q10**, dzięki zdolności tworzenia nowych mitochondriów stał się nowym hitem wśród substancji prozdrowotnych, a także narzędziem walki ze starzeniem się organizmu (anti – aging). Powstaje również nowa gałąź medycyny nazywana „medycyna mitochondrialna”, o której można było dowiedzieć się na międzynarodowej konferencji on-line organizowanej w dniu 28 listopada 2020 r.

<https://www.terapiemitochondrialne.pl/>

<https://ktociewyleczy.pl/wiedza/leczenie/terapie-naturalne/4046-naczym-polega-medycyna-mitochondrialna>

PQQ spowalnia proces starzenia się organizmu, gdyż jako przeciwutleniacz zmniejsza stres oksydacyjny, naprawia uszkodzenia w komórkach, regeneruje tkankę mózgową, przeciwdziała rozwojowi choroby Alzheimera, choroby Parkinsona, usprawnia wchłanianie tlenu, wspomaga pracę wątroby w procesie odtruwania, przedłuża życie czerwonych ciałek krwi, aktywizuje limfocyty **T** i **B** układu obronnego, wspomaga prawidłowy przebieg ciąży i rozwój płodu, chroni mitochondria, ma działanie przeciwnowotworowe, i wiele innych. Ten super przeciwutleniacz silniejszy, niż witamina **C**, zawdzięcza swoją moc ogromnemu ładunkowi elektronów, którymi neutralizuje cząsteczki mające brak elektronów (utleniacze, wolne rodniki). Warto zaznaczyć, że **PQQ** występuje też w żywności, lecz w bardzo małych i niewystarczających ilościach, głównie w fermentowanej soi, pietruszce, owocach kiwi, zielonej papryce, selerze, marchwi i szpinaku. W roku 2017, **PQQ** został dopuszczony jako suplement diety w Unii Europejskiej, lecz dawkowanie nie zostało ściśle określone do stosowania w konkretnych sytuacjach zdrowotnych, toteż dawki zależą od indywidualnej tolerancji organizmu.

Testy wykazały, że połączenie koenzymu **Q10** i **PQQ** wzmacnia działanie odmładzające organizm.

Referencje: Safety of pyrroloquinoline quinone disodium salt as a novel food pursuant to Regulation (EC) No 258/97 - 10.2903 / j.efsa.2017.5058 - ; 24 Octobre 2017

- **Glutation**, to również silny przeciwutleniacz, który jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania systemu odpornościowego. Glutation wspomaga

również pracę wątroby w oczyszczaniu organizmu z substancji trujących oraz zwalcza wirusy. Badacze amerykańscy i rosyjscy prowadzą aktualnie badania nad potwierdzeniem, że niski poziom glutationu w organizmie osób z chorobami towarzyszącymi powoduje wystąpienie ciężkich stanów u chorych na covid19.

Glutation wspomaga produkcję witaminy **D** i współdziała z innymi przeciwutleniaczami (witamina **C** i witamina **E**), a także regeneruje (uzdatnia) witaminę **C**. Chroni przed rozwojem katakty. Jednakże, wraz z wiekiem ilość glutationu w organizmie spada. Suplementacja glutationu jest możliwa, choć może być dość problematyczna, gdyż w żołądku rozkłada się na aminokwasy będące w jego składzie. Jednakże można stymulować jego produkcję w organizmie przez suplementację kwasem alfa liponowym i N-acetyl-cysteina (NAC).

- **Kwas alfa liponowy** regeneruje glutation i posiada wiele korzystnych właściwości, gdyż obniża stany zapalne, wspomaga leczenie cukrzycy typu **2**, a także usuwa z organizmu metale ciężkie w procesie chelatacji. Źródłem kwasu liponowego w żywności są: dobrej jakości mięso, warzywa zielone (szpinak, brokuły), drożdże i olej z otrąb ryżu.

- **N-acetyl-cysteina** ma również właściwości antyoksydacyjne, odtruuwa wątrobę, stanowi skuteczny antydotum w przypadku zatrucia paracetamolem, składnikiem środków przeciwbólowych.

Spożywanie produktów zawierających cysteine (aminokwas,) takie jak dobrej jakości produkty mięsne, ryby, jajka, fasola, soczewica, orzechy, pestki słonecznika, spirulina (najlepiej Bio) i inne również stymuluje produkcję endogenną (wewnątrz organizmu) glutationu. Pomocniczo działają także zioła: rozmaryn i ostropest plamisty.

Wykazano też, że ćwiczenia wytrzymałościowe dla seniorów również podnoszą poziom glutationu.

Poziom glutationu w organizmie obniża z kolei spożywanie produktów bogatych we fruktozę zwłaszcza produkty przetworzone: słodkie napoje i przetwory kukiernicze. Nadmiar cukru w diecie hamuje również przyswajanie mikroelementów niezbędnych dla układu odpornościowego: cynku i selenu. Jako suplementy mikroelementy te należy zażywać bez jednoczesnego spożywania cukru, czyli nie powinny też występować w tym samym suplemencie diety.

Inne rodzaje przeciwutleniaczy pochodzące z diety, głównie z produktów roślinnych : witamina **C**, witamina **E**, polifenole i karotenoidy. Wśród karotenoidów można wymienić karoteny, luteinę, likopen, zeaksantynę oraz astaksantynę, która jest wyjątkowo silnym przeciwutleniaczem o wielu korzystnych właściwościach. Źródłem astaksantyny są algi, a także ryby i owoce morza, lecz te ostatnie ze względu na wysoką zawartość substancji toksycznych są mniej godne polecenia.

Dla seniorów niezwykle istotne jest dostarczanie organizmowi witaminy **B3** (dawna nazwa: witamina **PP**), która nie tylko reguluje poziom cholesterolu, ale też ogólnie wzmacnia układ sercowonaczyniowy, chroni błony naczyń krwionośnych, zmniejsza uszkodzenia mózgu po udarze, daje także poprawę w przypadku choroby Parkinsona, stwardnienia rozsianego, depresji, hamuje toksyczny wpływ leków, hamuje wiele oznak starzenia organizmu i przynosi organizmowi wiele innych korzyści.

<https://longevitas.pl/najwazniejsze-informacje-na-temat-niacyny-witamina-b3-w-natarciu/>

Witamina **B3** najskuteczniejsza jest w formie kwasu nikotynowego obecnego w produktach mięsnych, jajach, rybach, grzybach, orzechach arachidowych i w wielu produktach roślinnych. Ale nie zawsze produkty te dostarczają odpowiedniej ilości witaminy **B3**. Istnieje też jako suplement diety (maksymalna dawka to 35 mg). Witaminę **B3** niszczą niektóre lekarstwa, alkohol, długotrwały stres, produkty zawierające dużo cukru, niedobór innych witamin grupy **B** i inne.

http://www.zdrowie.senior.pl/75_0,Witamina-B3-8211-niezbedna-dla-jasnego-myslenia-i-lepszej-pamieci.25931.html

<https://medpak.com.pl/blog/poradniki/niacyna-witamina-b3-pp-wlasciwosci-wystepowanie-skutki-uboczne>

Odpowiednia dieta to taka, która zawiera wszystkie potrzebne składniki. W starszym wieku zapotrzebowanie na białko jest wysokie. Osoby po 65 roku życia powinny spożywać o 20% więcej białka, niż w wieku dojrzałym, gdyż przyswajanie białka spada z wiekiem.

Na stole seniora powinny znaleźć się również warzywa i owoce, tłuszcze nierafinowane, orzechy lub masło orzechowe, ponieważ są źródłem witaminy **C**, **E**, prowitaminy **A**, polifenoli i innych

Z wiekiem słabnie wzrok w naukowych rozważaniach.

składników sprzyjających zdrowiu. Jednym z ziół o wszechstronnym działaniu wzmacniającym zdrowie jest *Gynostemma pentaphyllum*, roślina stosowana w tradycyjnej medycynie azjatyckiej, a którą można wyhodować w warunkach domowych.

Suplementy diety z tej rośliny powinny być zaopatrzone w certyfikat analizy świadczącej o nienagannej jakości ziela.

W starszym wieku niemało osób boryka się z problemami układu mięśniowo-kostnego, któremu towarzyszą bóle. W wielu przypadkach ulgę przyniesie fitoterapia, która dorównuje, a nawet przewyższa skutecznością leki syntetyczne. Produkty roślinne wykazujące korzystne działanie to: bromelaina (wyciąg z ananasa), napar z liści jesionu, imbir, żywica *Boswellia serrata*, a także zapomniany trędownik bulwiasty i inne. Pomocne są też przeciwbólowe olejki eteryczne (laurowy, jałowcowy, gołteria rozesłana), które należy stosować zgodnie z zaleceniami, gdyż są to substancje silnie działające.

Ale trzeba pamiętać też, że stosowanie leków ziołowych ma swoje przeciwskazania: nie należy stosować razem z

terapią niektórymi lekami, której przebieg mogą zmieniać lub w przypadku alergii na składniki preparatu.

Czas to wróg zdrowia i urody i choć proces starzenia jest nieuchronny, można go opóźnić. Pomaga w tym odpowiednia dieta, aktywność fizyczna (dostosowana do możliwości), a także rozwijanie zainteresowań intelektualnych, artystycznych, itp., które podtrzymując sprawność umysłową i dobre samopoczucie wpływają na stan całego organizmu i tym samym pozwalają na starzenie się w dobrym zdrowiu.

Tekst i fot.:

E. Pietruch

Paryż

Francja

Uwaga od autora: Artykuł publikowany jest wyłącznie w celach informacyjnych. W przypadku jakichkolwiek problemów zdrowotnych należy natychmiast zasięgnąć porady lekarskiej.

Źródła:

<https://rozanski.li/615/scrophularia-tredownik-w-praktycznej-fitoterapii/>

<https://www.stolicazdrowia.pl/2493/tredownik-bulwiasty-wlasciwosci-lecznicze-zastosowanie-sposob-uzycia/>

<https://solinea.pl/blog/post/6-zaskakujacych-wlasciwosci-glutatonu>

<https://www.myprotein.pl/blog/suplementy/kwas-alfa-liponowy-dzialanie-stosowanie-korzysci/>

<https://pl.top10supps.com/Best-PQQ-suplementy/>

<http://prestiztrojmiasto.pl/magazyn/75/zdrowie-i-uroda/dr-janusz-zdzitowiecki-medycyna-xxi-wieku>

<https://www.poradnia.pl/medycyna-mitochondrialna.html>

<https://zywienie.abczdrowie.pl/metale-ciezkie-w-zywnosci-sprawdz-jakich-produktow-unikac>

<http://dobretluszczce.pl/tluszczce-trans-w-produktach-tluszczowych/>

***

Gospodarstwa niezależne energetycznie i ekologiczne

Przydomowa instalacja fotowoltaiczna stała się w ostatnich kilku latach popularnym sposobem na produkcję ekologicznej energii i obniżenie wysokości rachunków. Rozbudowanie jej o dodatkowe funkcje i urządzenia – własny magazyn energii i pompę ciepła, która umożliwia podgrzanie wody i dostarczenie ciepła do grzejników – zapewnia gospodarstwu domowemu niezależność energetyczną i pozwala uodpornić się na przerwy w dostawach prądu. Taki pakiet, który wprowadziła na rynek należąca do innogy spółka Foton Technik, można obecnie dofinansować środkami z rządowych programów Mój Prąd i Czyste Powietrze.

Rynek magazynów energii, patrząc z perspektywy całej Europy, rozwija się równie dynamicznie i jest równie obiecujący, co rynek fotowoltaiki, pomp ciepła czy też relatywnie młody rynek związany ze stacjami do ładowania i szeroko rozumianą elektromobilnością. Widzimy, jak wzrasta świadomość użytkowników końcowych nie tylko w aspekcie obniżania swoich rachunków za energię i proekologii, ale także niezależności energetycznej – mówi agencji Newseria Biznes **Michał Skorupa**, prezes spółki Foton Technik z Grupy innogy.

Zapotrzebowanie na technologie magazynowania energii będzie rosnąć wraz z popularnością OZE. Na dużą skalę magazynowanie energii utrzymuje

nadwyżkę, gdy produkcja energii wiatrowej i słonecznej przekracza popyt, a następnie uwalnia ją do sieci, kiedy warunki pogodowe są niekorzystne, a zasoby energii odnawialnej nie wystarczają do zaspokojenia konsumpcji. Dlatego też magazyny energii są kluczowe dla bezpieczeństwa energetycznego i bilansowania sieci elektroenergetycznej.

Polska Izba Magazynowania Energii podkreśla, że dodanie funkcji magazynowania do instalacji fotowoltaicznych pozwoliłoby na przechowywanie nadwyżek energii i zużywanie ich np. w nocy, dzięki czemu gospodarstwa domowe mogłyby osiągnąć nawet 90-proc. samowystarczalność.

Łączenie produktów takich jak fotowoltaika, pompy ciepła i magazyn energii oraz możliwość centralnego zarządzania nimi, np. za pomocą aplikacji, niewątpliwie zapewnia niezależność energetyczną i ciepłą. W ten sposób gospodarstwo domowe przyczynia się do ochrony środowiska, a jednocześnie poprawia warunki socjalno-bytowe, warunki życia właściciela – mówi prezes Foton Technik. – To właśnie magazyn energii daje tę niezależność, bo nadwyżka energii, która nie została spożytkowana na potrzeby własne, jest przechowywana przez klienta.

Należąca do Grupy innogy spółka Foton Technik wprowadziła na rynek pakiet usług Comfort Home, składający się właśnie z instalacji fotowoltaicznej, magazynu energii i pompy

ciepła. Wszystkie trzy są ze sobą kompatybilne. W przyszłości spółka zamierza rozbudować system o kolejne opcje, takie jak stacje ładowania dla samochodów elektrycznych czy urządzenia z zakresu inteligentnego domu (smart home).

Fotowoltaika jest bazą, która pokrywa bieżące zapotrzebowanie na energię i zapewnia zasilanie pompy ciepła. Uzupełniamy ją o magazyn energii, dzięki czemu klientowi niestraszne będą przerwy w dostawach prądu. Niedługo wszystko to zepniemy jedną aplikacją, dzięki czemu będzie możliwość zarządzania tymi urządzeniami, np. podglądu, czy instalacja PV pracuje optymalnie, i sprawdzenia, w jakiej kondycji są pozostałe urządzenia – zapowiada **Michał Skorupa**

Gospodarstwa domowe, które chcą skorzystać z pakietu, mogą wystąpić o dotację w kwocie 5 tys. zł z programu Mój Prąd na sfinansowanie budowy instalacji fotowoltaicznej.

Z kolei nowa edycja programu Czyste Powietrze, która ruszyła w maju tego roku, daje możliwość otrzymania dotacji na mikroinstalację fotowoltaiczną oraz pompę ciepła w wysokości maksymalnie 30 tys. zł.

Korzyścią jest nie tylko ograniczenie smogu i ekologiczny, zeroemisyjny dom. Gospodarstwa domowe mogą też odczuć realne, finansowe profity w postaci oszczędności na rachunkach za energię, zwłaszcza w obliczu rosnących cen. Dane Komisji Europejskiej przytacza-

ne przez portal Gramwzielo-
ne.pl pokazują, że w pierwszym
kwartale br. średnia cena ener-
gii dla odbiorcy końcowego w
UE wzrosła o 1 proc. w porów-
naniu z tym samym okresem
rok wcześniej, a największy
wzrost cen (o 14 proc.) miał
miejsce właśnie w Polsce i na
Litwie.

To rozwiązanie jest prze-
znaczone dla każdego budynku
– nie tylko dla nowo budowa-
nych domów, ale także dla tych
już istniejących, zwłaszcza dla
właścicieli domów wybudowa-
nych po roku 1990, którzy dzi-
siej myślą o wymianie źródła
ciepła, pieców na bardziej przy-
jazne środowisku urządzenia, z

jednej strony wysokosprawne, a
z drugiej niskoemisyjne –
wskazuje Michał Skorupa.

Fotowoltaika stała się w
ostatnich kilku latach najpopu-
larniejszym sposobem na pro-
dukcję ekologicznej energii i
obniżenie wysokości rachun-
ków. W tej chwili to najszyb-
ciej rosnący w Polsce segment
OZE. Jak wynika z danych
PSE, na początku października
br. moc zainstalowana instalacji
fotowoltaicznych w Krajowym
Systemie Elektroenergetycz-
nym wyniosła 2682,7 MW.
Oznacza to wzrost o 166,3
proc. rok do roku i o 6,1 proc.
w skali miesiąca. Według pro-
gnoz Instytutu Energetyki Od-

nawialnej („Rynek fotowoltaiki
w Polsce 2020”) ta branża ma
przed sobą świetlaną przyszłość
i w 2025 roku moc zainstalowa-
na PV w KSE ma sięgnąć już
7800 MW.

Z danych NFOŚiGW wyni-
ka, że do 9 listopada br. w ra-
mach programu Mój Prąd zło-
żono ponad 200 tys. wniosków,
przyznano dotację na niemal
500 tys. zł, a moc wygenerowa-
na w przydomowych instalacji-
cjach fotowoltaicznych, np. na
dachach domów, wyniosła 540
MW. Newseria.pl

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Życie według zasad 5R

**Z szacunków Global Foo- nie więcej zasobów, niż Ziemia
tprint Network wynika, że 7,8 jest w stanie w naturalny spo-
sób odnowić i emituje znacznie
więcej odpadów, niż może
wchłonąć. Szacuje się, że na**

dr inż. Krystian Szczepański, dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska

obecnym poziomie konsumpcji zużywamy ekwiwalent 1,7 zasobów planety. Nadmierna eksploatacja Ziemi prowadzona przez ludzi poważnie osłabia zdolność przyrody do podtrzymywania życia, funkcjonowania społeczeństw i gospodarek. Postępująca urbanizacja, a także dotychczasowe modele produkcji i konsumpcji powodują, że przyroda ulega degradacji w tempie szybszym niż kiedykolwiek wcześniej. Aby odwrócić ten trend potrzeba pilnych działań ze strony nas wszystkich.

W tym roku dzień długu ekologicznego przypadł na 22 sierpnia, podczas gdy 30 lat temu wypadał 19 grudnia. Jest to data, w której zapotrzebowanie i zużycie przez ludzkość surow-

ców naturalnych przekracza zdolność ich dostarczenia lub odtworzenia w ciągu roku przez Ziemię i wylicza się go dzieląc ogół zasobów naturalnych biosfery przez światowy ślad ekologiczny, a następnie mnożąc przez liczbę dni w roku.

W ten sposób wiemy, że światowa konsumpcja jest na wysokim poziomie wynoszącym 1,7 zasobów planety. Jak podaje Eurostat, Polacy nie odbiegają znacząco od średniej unijnej. Jak wynika z raportu „Konsumenci a gospodarka obiegu zamkniętego”, kupujemy dużo za dużo, nie licząc się z kosztami ekologicznymi. A przecież nasze codzienne nawyki i wybory konsumenckie mają istotny wpływ na środowisko i walkę ze zmianami klimatu, które stają się coraz bardziej

odczuwalne także w Polsce.

Czym jest konsumpcja?

Termin konsumpcjonizm pochodzi od łacińskiego słowa „consumptio” oznaczającego „spożycie” i jest pojęciem określającym postawę człowieka, polegającą na nadmiernym i nieusprawiedliwionym zdobywaniu dóbr materialnych oraz usług, przy jednoczesnym ignorowaniu kosztów społecznych, ekologicznych i indywidualnych. Taka konsumpcja zaspokaja potrzeby wtórne, do których zaliczamy pragnienia związane z pożądaniem władzy, prestiżu, dominacji, wpływów i wyższej pozycji społecznej. Często sprowadza się ona do stylu życia, który nastawiony jest w głównej mierze na konsumowanie i posiadanie.

Człowiek wytwarzając pro-

dukty wpływa na środowisko – bezpośrednio i pośrednio – na wiele sposobów: poprzez zużycie zasobów środowiska przyrodniczego, takich jak woda, minerały, gleba, ale też emisje zanieczyszczeń do wody, gleby, powietrza oraz zakłócenie struktur i procesów przyrodniczych, wreszcie wytwarzanie ścieków i odpadów. Uświadomienie sobie wszelkich wpływów związanych z konsumpcją jednego produktu powinno skłaniać do nabywania dóbr rzeczywiście potrzebnych oraz tych, których wytworzenie jest możliwie neutralne dla środowiska komentuje dr inż. Krystian Szczepański, dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, realizującego projekt Klimada 2.0.

Marnotrawstwo odbija się nie tylko na domowym budżecie, ale ma swoje konsekwencje ekonomiczne, społeczne i ekologiczne wykraczające poza wymiar indywidualny. W Europie jedna osoba wyrzuca średnio ok. 179 kg żywności rocznie. Szacuje się, że w Polsce ilość ta wynosi aż 235 kg, a do kosza najczęściej trafia 1/2 kupionego

pieczywa oraz 1/3 warzyw i wędlin.

Produkcja żywności stanowi obciążenie dla środowiska, między innymi poprzez nakłady wody i energii, które są marnotrawione wraz z wyrzuconą żywnością. Wyrzucenie do kosza 1 kg wieprzowiny wiąże się ze zmarnowaniem ok. 6 000 litrów wody użytej do jej wyprodukowania, a 1 kg wyrzuconego chleba to 1 600 litrów wody.

Co możemy zrobić jako konsumenci?

Zmiana sposobu myślenia i naszych przyzwyczajeń wymaga wysiłku, jednak dla naszej planety jest to niezwykle istotne. Coraz większą popularnością cieszy się idea „zero waste”, co dosłownie oznacza „zero odpadów”. Jej najważniejszą zasadą jest **5R: Refuse – Odmawiaj; Reduce – Redukuj; Reuse – Użyj ponownie; Recycle – Przetwarzaj i przerabiaj; Rot – Kompostuj.**

Życie według zasad 5R ma na celu zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych przez gospodarstwa domowe, ograniczenie konsumpcji, zmniejszenie

liczby nieprzemyślanych zakupów i marnowania żywności. Konsekwentne wdrożenie wszystkich 5 zasad do codziennego życia nie jest łatwe. Wymaga od nas zmiany przyzwyczajeń oraz rezygnacji z wielu udogodnień, z których korzystamy każdego dnia. Dlatego wielu stosuje zasadę „less waste”, czyli stopniowo ogranicza wytwarzania odpadów. Już samo wyhamowywanie konsumpcji istotnie wpływa na ilość wytwarzanych odpadów.

Obecnie zaledwie 43 proc. z nas decyduje się na naprawę popsutej elektroniki i 37 proc. na serwis sprzętu AGD. Optymizmem napawa fakt, że coraz częściej decydujemy się przekazywać niepotrzebne już nam sprzęty innym osobom. Danie produktom drugiego życia bądź zakup ich z drugiej ręki, realnie przyczynia się do zmniejszenia wpływu naszych decyzji zakupowych na środowisko. (IW)

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Pierwszy odcinek Via Carpatii na Podlasiu już w realizacji

Białystok Południe – Ploski to pierwszy podlaski odcinek drogi ekspresowej S19, na którego na projekt i budowę została zawarta umowa. Wykonawcą odcinka o długości 12,7 km będzie firma Mota Engil. Koszt realizacji zadania to 396,9 mln zł.

Jeszcze w tym roku jest planowane zawarcie umów z wykonawcami kolejnych odcinków tej drogi Białystok Zachód – Księżyno i Księżyno - Białystok Południe.

Dotrzymujemy słowa i rozpoczynamy proces realizacji Via

Carpatii na Podlasiu! Wyrównujemy szanse regionów Polski, a zarazem tworzymy międzynarodowy korytarz transportowy - powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

W ramach odcinka Białystok Południe – Ploski, na które-

S19

Pierwszy odcinek trasy Via Carpatia na Podlasiu w realizacji!

W ramach inwestycji powstanie:

- 12,7 km drogi ekspresowej,
- węzeł Zabłudów,
- most nad doliną Narwi,
- 8 przejść dla zwierząt.

Koszt realizacji: 396,9 mln zł

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

#ŁĄCZYMYPOLSKĘ

go realizację Generalna Dyrek-
cja Dróg Krajowych i Autostrad
zawarła umowę 27 listopada
2020 r., powstanie dwujezdni-
owa droga ekspresowa z dwoma
pasami ruchu w każdym kierun-
ku. Rodzaj konstrukcji naw-
ierzchni, asfaltową lub betono-
wą, wybierze wykonawca na
etapie projektu budowlanego.
Zadanie obejmować będzie po-
nadto budowę 16 obiektów inży-
nierskich, w tym 160-

metrowego mostu nad doliną
Narwi i osiem przejść dla zwie-
rząt. Na tym fragmencie S19
zaplanowany został węzeł Za-
błudów, zapewniający relację
Białystok - Zabłudów - Juchno-
wiec Kościelny.

Uzyskanie decyzji o zezwo-
leniu na realizację inwestycji
drogowej (ZRID) przewidziano
na II kwartał 2022 r. Prace bu-

dowlane będą prowadzone w
latach 2022-2024.

Wypowiedź wiceministra
infrastruktury Rafała Webe-
ra: <https://we.tl/t-UCeE5XPqN4>

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Ponad 475 mln zł unijnego dofinansowania na projekty kolejowe i drogowe

27 listopada 2020 r. Centrum
Unijnych Projektów Transporto-
wych zawarło z trzema benefi-

cjentami: PKP Polskimi Liniami
Kolejowymi SA, Generalną Dy-
rekcją Dróg Krajowych i Auto-

strad i Urzędem Transportu Ko-
lejowego trzy umowy o dofinan-

sowanie na ponad 475 mln zł z Funduszy Unii Europejskiej.

Pieniądze europejskie pracują na rzecz poprawy jakości infrastruktury w Polsce oraz bezpieczeństwa komunikacyjnego. To ważna i dobra informacja dla każdego, komu zależy na nowoczesnym i spójnym systemie drogowym i kolejowym w Polsce - powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

Umowa z PKP PLK zakłada prace na liniach kolejowych nr: 132, 147, 161, 180, 188, 654, 657 na odcinkach Gliwice – Bytom, Chorzów Stary – Mysłowice oraz Dorota – Mysłowice Brzezinka. Dzięki niej 30 km linii kolejowych zostanie dostosowanych do ruchu pociągów towarowych, co umożliwi przewóz ładunków koleją z pominięciem Katowic. Inwestycja przy-

czyni się do poprawy funkcjonalności kolejowych ciągów transportowych. Wartość całkowita projektu wynosi ponad 488 mln zł, z czego 256 mln zł stanowić będzie dofinansowanie z Funduszy Unii Europejskiej.

Projekt, którego beneficjentem jest GDDKiA, ma na celu budowę drogi ekspresowej S1 w województwie śląskim na odcinku Podwarpie - Dąbrowa Górnicza, o długości ok. 7 km, zlokalizowanej w sieci bazowej TEN-T. Celem projektu jest stworzenie bezpiecznego odcinka drogi ekspresowej stanowiącej fragment korytarza transeuropejskiego sieci TEN-T. Realizacja inwestycji zapewni wysoki komfort podróżnym oraz poprawi dostępność komunikacyjną tego regionu Polski. Wartość projektu wynosi 302,5 mln zł, z czego

168 mln zł pokryje dofinansowanie z UE.

To już kolejna umowa z UTK w ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej „Kolejowe ABC” na rzecz bezpieczeństwa kolejowego, skierowanej do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, nauczycieli i wychowawców. Kampanią zostaną objęte dzieci i młodzież z placówek edukacyjnych nieobjętych dotychczas pierwszym etapem projektu kampanii „Kolejowe ABC”. Łączna wartość projektu to 60 mln zł. Unijne dofinansowanie wyniesie 51 mln zł.

Szymon Huptyś
Ministerstwo Infrastruktury
Rzeczypospolitej Polskiej

Ciąg dalszy ze s.1

Pomiary pól elektromagnetycznych

Punkty pomiaru pól elektromagnetycznych będą badać m.in. częstotliwości wykorzystywane przez technologię 5G. Jest to wyjście naprzeciw oczekiwaniom społecznym – powiedział Serwisowi Samorządowemu PAP Piotr Gozdek z Ministerstwa Klimatu i Środowiska. W październiku resort klimatu opublikował rozporządzenie, zgodnie z którym punkty pomiaru pól elektromagnetycznych staną w gminach miejskich i wiejskich. Rozporządzenie wejdzie w życie na początku 2021 roku.

„Ważne jest to, że bardzo duży nacisk kładzie się na po-

miary pól elektromagnetycznych, dotyczących instalacji 5G. Mamy głęboką nadzieję, że poprzez wykorzystanie punktów pomiarowych nastąpi znaczna poprawa nastrojów społecznych ze względu na fakt, że resort podjął się tego działania w zakresie monitorowania urządzeń mobilnych” – oświadczył Gozdek.

Liczba punktów pomiarowych jest uzależniona od gęstości zaludnienia. „W miastach do 20 tysięcy będzie jeden punkt, dwa w miastach do 50 tysięcy, trzy punkty pomiarowe na 100 tysięcy i cztery punkty pomiarowe dla miast na 200 tysięcy mieszkańców” – wyjaśnił.

Przedstawiciel resortu klimatu podkreślił, że monitoring przewidziany jest także na obszarach wiejskich.

„Pomiary będą realizowane w określonych cyklach czasowych. Tym niemniej taki stan, który planujemy do realizacji od przyszłego roku zapewni, że społeczeństwo polskie będzie doinformowane o rzeczywistym natężeniu pól elektromagnetycznych w środowisku” – zapewnił.

Gozdek wskazał jednocześnie, że rozporządzenie w sprawie pomiaru pól elektromagnetycznych przewiduje tak zwane pomiary interwencyjne. „Oznacza to, że jeżeli rodzą się jakieś obawy odnośnie przy-

puszczalnych przekroczeń, wówczas odpowiedni zespół pojedzie w dane miejsce i pod konkretny adres. Przyjedzie zespół pracowników z akredytowanego laboratorium badawczego i poprzez zastosowanie odpowiedniej aparatury będą te pomiary realizowane” – powiedział.

Według rozmówcy Serwisu

Samorządowego PAP istotne jest także, że pomiary będą dokonywane w miejscach widocznych dla ludzi. „Każdy ma możliwość zobaczyć, jak te pomiary i te badania są prowadzone” – zaznaczył.

Wyniki badań można będzie znaleźć na stronach internetowych. Wyniki badań, które prowadzone były w Polsce dotych-

czas, są dostępne na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Więcej na stronie www.samorzad.pap.pl

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Nowe regulacje prawne w budownictwie

Dostosowanie przepisów ustawy o umowie koncesji na do nowego Prawa zamówień roboty budowlane lub usługi publicznych, a także doprecy-

zowanie regulacji nowego Prawa zamówień publicznych – przewiduje projekt nowelizacji ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi oraz niektórych innych ustaw. Dziś projekt przyjęła Rada Ministrów. Projektowane zmiany mają wejść w życie wraz z nowym Prawem zamówień publicznych – 1 stycznia 2021 roku.

Projekt nowelizacji uwzględni postulaty części przedstawicieli rynku zamówień publicznych, zgłaszane w ostatnich miesiącach oraz uwagi powstałe w toku procesu legislacyjnego. Ma również pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Był też szeroko konsultowany, w tym z organizacjami przedsiębiorców, pracodawców oraz związków zawodowych.

Nowela ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi ma być kolejną zmianą w prawie, związaną z uchwaleniem, we wrześniu 2019 r., nowego Prawa zamówień publicznych. Celem jest to, by nowelizacja przepisów ustawy o umowie koncesji jest potrzebna tworzyła spójny system z nowym PZP. Chodzi także o to, aby przepisy ustawy o umowie koncesji w jak największym stopniu odzwierciedlały regulacje unijnych dyrektyw dot. zamówień publicznych.

Dostosowanie przepisów ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi do regulacji nowej ustawy – Prawo zamówień publicznych dotyczy w szczególności: wyłączeń spod obowiązku stosowania ustawy; komunikacji pomiędzy zamawiającym a wykonawcami;

przesłanek wykluczenia wykonawców z postępowania o zawarciu umowy koncesji;

W projekcie zdefiniowano również katalog przepisów nowego Prawa zamówień publicznych, które nie będą miały zastosowania do umów o partnerstwie publiczno-prywatnym. Projektowane zmiany w zakresie nowego Prawa zamówień publicznych są efektem analizy przepisów w okresie vacatio legis. Wyniknęła z niej potrzeba doprecyzowania brzmienia poszczególnych jej przepisów.

Zmiany w nowej ustawie – Prawo zamówień publicznych obejmują przede wszystkim: doprecyzowanie przepisów nowej i bardziej elastycznej procedury dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych, tj. tryb podstawowy; uchylenie, na skutek uwzględniania na eta-

pie Stałego Komitetu Rady Ministrów uwag rynku, przepisów dotyczących tzw. zamówień bagatelnych (zamówienia o wartości pomiędzy 50 000 zł a 130 000 zł); wejście w życie projektowanej zmiany spowoduje, że zamawiający nie będą mieli obowiązku zamieszczania w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o przedmiotowych zamówieniach; zniesienie zakazu zawierania umów na okres dłuższy niż 4 lata; doprecyzowanie oraz uzupełnienie regulacji w zakresie środków ochrony prawnej (np. kwestie związane z przeprowadzaniem dowodów w postępowaniu odwoławczym); zobligowanie podmiotu kontrolowanego do przekazania organowi kontrolnemu informacji o przeprowadzonej wcześniej kontroli danego zamówienia przez inny organ kontrolny, oraz udostępnienia jej wyników;

**Nowe Prawo
Zamówień Publicznych**

Powyższe zmiany w zakresie Prawa zamówień publicznych mają na celu zwiększenie efektywności regulacji nowego PZP, które zawiera szereg korzystnych rozwiązań zarówno dla zamawiających, jak i wykonawców.

Z punktu widzenia zamawiających nowe Prawo zamówień publicznych to przede wszystkim uproszczenia w dotychczasowych procedurach (np. ograniczenie dokumentów żądanych w trybie z wolnej ręki), a także całkowicie nowa, bardziej elastyczna procedura dla zamówień o wartości poniżej progów unijnych, czyli tryb podstawowy. Zamawiający zostali również wyposażeni w instrumenty, które pozwolą im na lepsze przygotowanie i przeprowadzenie wszystkich etapów procesu zakupowego. Jako przykład należy wskazać analizę potrzeb i wymagań, wstępne konsultacje rynkowe, czy raport z realizacji zamówienia.

Regulacje nowego Prawa

zamówień publicznych powinny również przyczynić się do wzrostu zainteresowania wykonawców rynkiem zamówień publicznych, w szczególności tych należących do sektora MŚP. Będzie to możliwe dzięki rozwiązaniom sprzyjającym usprawnieniu weryfikacji wykonawców (np. ograniczenie katalogu obligatoryjnych przesłanek wykluczenia z postępowania), a także zrównoważeniu pozycji prawnej i ekonomicznej stron umowy w sprawie zamówienia publicznego poprzez wprowadzenie katalogu zakazanych postanowień umownych, obowiązkowej waloryzacji wynagrodzenia, czy też obowiązkowych częściowych płatności lub zaliczek. Wprowadzono również mechanizmy zapewniające stosowną ochronę interesów podwykonawców. (MRPiT)

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Lokal za grunt i grant na infrastrukturę

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy z rynkowej części pakietu mieszkaniowego, przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii. Inwestorzy będą mogli otrzymać grunt od gminy lub z Krajowego Zasobu Nieruchomości w zamian za wybudowanie na nim mieszkań na wynajem bądź lokali

dla mieszkańców gminy. Rozwiązanie to będzie bazować na współpracy między samorządami a inwestorami.

Rynkowa część pakietu mieszkaniowego, którego elementem jest przyjęty dziś projekt ustawy, zawiera proinwestycyjne rozwiązania mieszkaniowe. Nasz projekt jest odpowiedzią na wyzwanie dla inwestorów, czyli dostęp do gruntów

pod budowę osiedli mieszkaniowych. Chcemy uwolnić tereny, które są w posiadaniu gmin.

Oczywiście z korzyścią dla nich i ich mieszkańców. W zamian za udostępnienie gruntu inwestorowi, gmina otrzyma określoną liczbę lokali. Będzie je mogła przeznaczyć na zaspokojenie lokalnych potrzeb mieszkaniowych lub społecznych – mówi wicepremier, minister rozwoju,

pracy i technologii **Jarosław Gowin**.

W proponowanych przez nas rozwiązaniach, dajemy narzędzia samorządom, aby budowały więcej mieszkań w przystępnej cenie dla swoich mieszkańców. Jednym z nich jest lokal za grunt. Dzięki temu instrumentowi wsparcia będzie można wykorzystać potencjał nie tylko gmin, ale także Krajowego Zasobu Nieruchomości. To z kolei przyczyni się do poprawy jakości życia społeczności lokalnych – dodaje wiceminister minister rozwoju, pracy i technologii **Anna Kornecka**.

Lokal za grunt

Gminy dysponują pokaźnym potencjałem w postaci zasobu gruntów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Według danych GUS w 2019 r. w zasobie gmin znajdowało się prawie 30 tys. ha gruntów pod budownictwo mieszkaniowe, z czego ok. 45 proc. powierzchni była uzbrojona. W przypadku budownictwa rynkowego jed-

nym z najważniejszych czynników ograniczających dalszy wzrost podaży rynkowej jest dostępność gruntów budowlanych. MRPiT proponuje model wymiany korzyści między gminą a inwestorem – z zachowaniem zasady konkurencyjności.

Gminy mogą przeznaczać swoje nieruchomości na cele inwestycyjne już obecnie, na podstawie ogólnych zasad gospodarowania gruntami gminnymi. W praktyce jednak możliwości te nie są w pełni wykorzystywane. Projektowana ustawa ma zachęcić samorządy lokalne do szerszego wykorzystywania instrumentów wsparcia budownictwa mieszkaniowego, z wykorzystaniem zasobu nieruchomości gminnych. Na konieczność opracowania takiej regulacji zwracają uwagę zarówno samorządy, jak i potencjalni inwestorzy.

Grant na infrastrukturę

Rząd proponuje dodatkowe zachęty dla gmin do angażowania się w działania dla realizacji

polityki mieszkaniowej państwa. To preferencje w ubieganiu się o wsparcie ze środków z Funduszu Dróg Samorządowych oraz Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przyłączeniu działalności promiskaniowej z innymi formami działania na rzecz lokalnej wspólnoty. Takie zachęty będą pozytywnie wpływać nie tylko na działalność inwestycyjną w przestrzeni mieszkaniowej, ale również w przestrzeni towarzyszącej rozwojowi mieszkalnictwa.

Gmina, która zaangażuje się w prowadzenie polityki mieszkaniowej poprzez: tworzenie mieszkań komunalnych; tworzenie mieszkań w formule TBS; współpracę z inwestorami na zasadach lokal za grunt; inwestycję mieszkaniową, z którą związane są dopłaty do Rząd proponuje dodatkowe zachęty dla gmin do angażowania się w działania dla realizacji mieszkaniowej państwa. To pre-

ferencje w ubieganiu się o wsparcie ze środków z Funduszu Dróg Samorządowych oraz Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przyłączeniu działalności promiskaniowej z innymi formami działania na rzecz lokalnej wspólnoty. Takie zachęty będą pozytywnie wpływać nie tylko na działalność inwestycyjną w przestrzeni mieszkaniowej, ale również w przestrzeni towarzyszącej rozwojowi mieszkalnictwa.

Gmina, która zaangażuje się w prowadzenie polityki mieszkaniowej poprzez: tworzenie mieszkań komunalnych; tworzenie mieszkań w formule

TBS; współpracę z inwestorami na zasadach lokal za grunt; inwestycję mieszkaniową, z którą związane są dopłaty do czynszów MnS; współpracę z kooperatywami mieszkaniowymi, gdzie mogła uzyskać grant na infrastrukturę (droga, żłobek, przedszkole itd.) w wysokości 10 proc. tego przedsięwzięcia infrastrukturalnego, przy czym nie wyższy niż wkład w tej gminy (pieniężny albo równoważność wnoszonego gruntu) w inwestycję mieszkaniową.

Przykład: Gmina decyduje się skorzystać z rozwiązania lokal za grunt. Wystawia w tym trybie na sprzedaż działkę o wartości 1 mln zł. Jeśli dojdzie do podpisania umowy będzie

mogła uzyskać grant do tej wysokości na pokrycie 10 proc. kosztów inwestycji.

Grant na infrastrukturę będzie można łączyć z innymi środkami, np. pochodzącymi z Funduszu Dróg Samorządowych. Intencja jest taka, żeby z jednej strony gmina, która zaangażuje się w prowadzenie polityki mieszkaniowej, była wyżej punktowana przy ubieganiu się o już dostępne środki z programów rządowych i unijnych, a z drugiej dostawała dodatkowy grant z Funduszu Dopłat.

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Pięciu zagranicznych naukowców ze stypendium NAWA

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) rozstrzygnęła I edycję Programu im. Stanisława Ulama – Seal of Excellence. Pięciu zagranicznych naukowców otrzyma stypendia NAWA o łącznej wysokości ponad 1,4 mln zł na realizowanie projektów badawczych w polskich ośrodkach naukowych.

Jak podała NAWA w przesłanym PAP komunikacie, naukowcy pochodzą z czterech krajów (Niemcy, Włochy, Indie, Ukraina), z takich zagranicznych ośrodków naukowych, jak: CERN, University of Southern California, Delft University of Technology, Istituto Nazionale di Studi sul Rinascimento oraz Cherkasy State Technological

University.

Stypendyści NAWA będą realizować projekty naukowe na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Instytucie Fizyki Polskiej Akademii Nauk, Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie, a także w Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia.

Program im. Stanisława Ulama – Seal of Excellence to pierwszy w Polsce mechanizm, który dofinansowuje projekty naukowe z certyfikatem Seal of Excellence otrzymanym w ramach programu Marie Skłodowska-Curie Actions Individual Fellowships.

W programie mogą wziąć

udział polskie uczelnie i instytuty oraz naukowcy, którzy wspólnie ubiegali się o finansowanie w ramach działań Komisji Europejskiej – Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) i których wnioski otrzymały tzw. pieczęć doskonałości (z ang. Seal of Excellence).

NAWA wyjaśnia, że „Pieczęć doskonałości” otrzymują projekty, które spełniły kryteria oceny w ramach MSCA, jednak nie mogły otrzymać dofinansowania z budżetu danego konkursu. Komisja Europejska zachęca kraje, które biorą udział w MSCA oraz innych konkursach programu ramowego „Horyzont 2020”, aby projekty wyróżnione „pieczęcią doskonałości” finansowane były z innych źródeł krajowych –

publicznych lub prywatnych. Takie rozwiązania dla MSCA wprowadziły np. Czechy, Litwa, Włochy.

Ogłoszona I edycja Programu im. Stanisława Ulama – Seal of Excellence skierowana była do naukowców oraz polskich jednostek naukowych,

których wspólne wnioski na realizację projektów otrzymały „pieczęć doskonałości” w konkursie Marie Skłodowska-Curie Actions Individual Fellowships (PAP) 2019.

W kolejnych latach w Programie im. Stanisława Ulama – Seal of Excellence będą mogli

udział brać naukowcy i jednostki naukowe z „pieczęciami doskonałości” zdobytymi w kolejnych konkursach MSCA IF. (PAP)

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Redaktor

Ciąg dalszy ze s.1

Superkomputer pomoże badaczom z Białegostoku

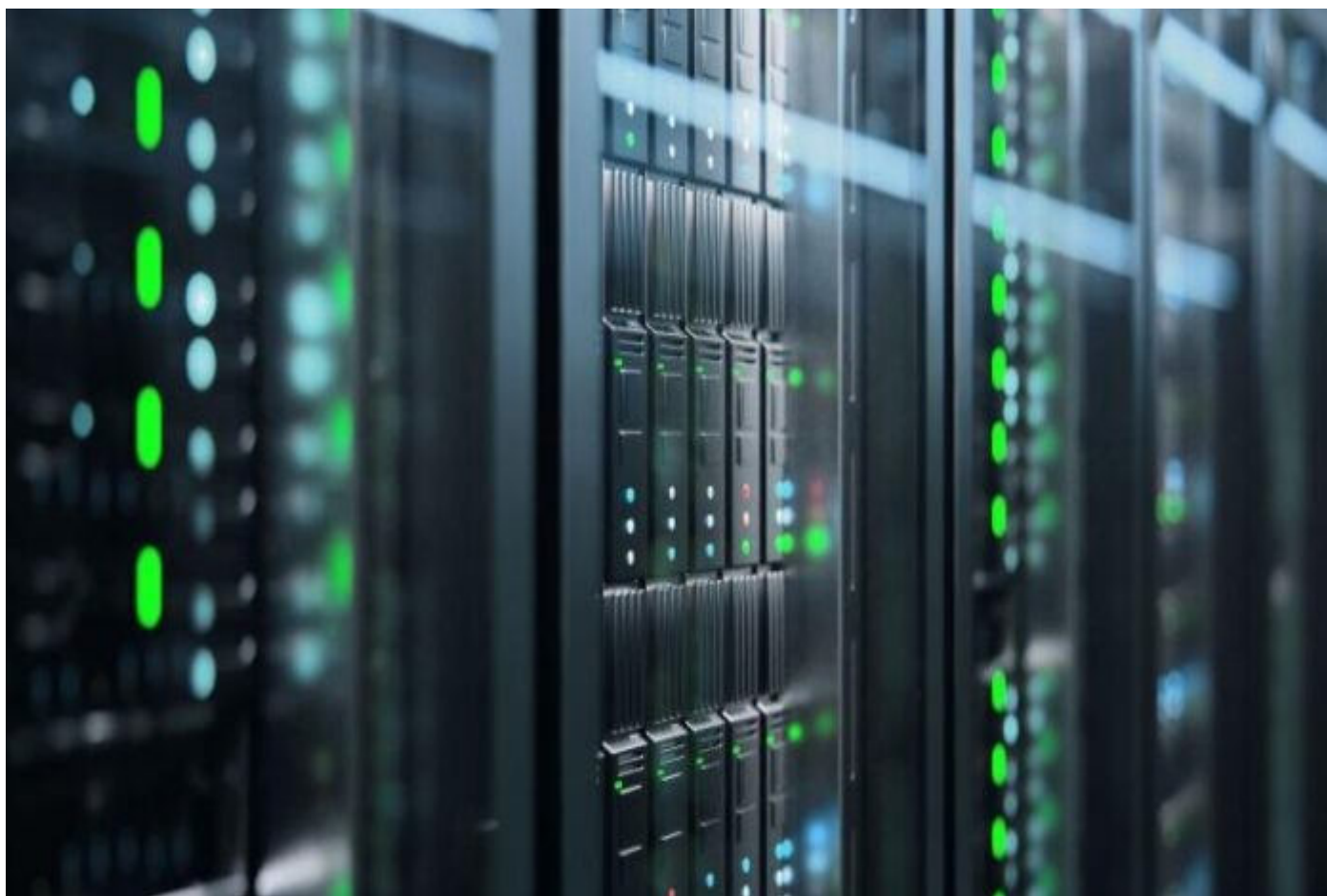
Polska jest jednym z najszybciej sekularyzujących się społeczeństw na świecie. Odpowiedź na pytanie, dlaczego tak się dzieje nie jest oczywista. W uzyskaniu jej pomocą badaczom superkomputer, który wkrótce zacznie działać na Uniwersytecie w Białymstoku. Zadaniem badaczy będzie stworzenie komputerowych modeli zjawisk społecznych

dotyczących wiary.

W listopadzie naukowcy pod kierunkiem **dr hab. Konrada Talmont-Kamińskiego** z Instytutu Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku zainaugurowali szeroko zakrojony projekt badawczy. Jego celem jest odpowiedź na szereg pytań, m.in.: dlaczego w rozwiniętych społeczeństwach postępuje zeświecczenie? Od czego to zjawisko zależy i do czego może prowa-

dzić?

Naukowiec otrzymał na to zadanie ponad 5,5 mln zł w konkursie organizowanym przez Narodowe Centrum Nauki. Partnerem białostockiej uczelni w projekcie jest NORCE Norwegian Research Centre AS. Zadaniem badaczy będzie stworzenie komputerowych modeli zjawisk społecznych dotyczących wiary. „Często teorie naukowe przedstawiają zjawiska w prosty

i ograniczony sposób. Tymczasem procesy społeczne, w tym przypadku sekularyzacyjne, są bardzo złożone i nie są linearne; jest w nich bardzo wiele zmiennych. Dlatego pomocne w ich poznaniu i zrozumieniu są nowoczesne narzędzia” – opowiada PAP dr hab. Konrad Talmont-Kamiński.

Dlatego w ramach projektu zostanie zakupiony komputer o dużej mocy obliczeniowej (jego szacowany koszt to 250 tys. zł) ze specjalistycznym oprogramowaniem, który – jak ocenia kierownik grupy badawczej – pozwoli na bardziej rozbudowane symulacje niż sprzęt używany dotąd w innych projektach o podobnej tematyce na świecie. Do modelowania naukowcy wykorzystają wiele danych ilościowych pochodzących z takich źródeł, jak European Values Study (EVS) czy Pew Research

Center. Jeszcze kilka lat temu tego typu sprzęt był poza finansowym zasięgiem naukowców. Ceny takich superkomputerów jednak w ostatnich latach szybko spadają.

Czy wykorzystanie takiej technologii uszczegółowi obecnie znany obraz dotyczący procesów sekularyzacyjnych? Poniżej tak – przyznaje naukowiec. „To taka różnica jakby powiedzieć, że jutro będzie padało; a: jutro spadnie 5 cm deszczu” – precyzuje. Na potrzeby analiz naukowcy będą zbierać dane również wśród Polaków. W behawioralnych badaniach laboratoryjnych ma wziąć nawet 200 osób; odbędą się też ankietowe badania na reprezentatywnej grupie. Jednak z uwagi na pandemię na razie badacze planują wykonać część analiz za pośrednictwem internetu.

Część badań będzie również

prowadzona z anglojęzycznymi osobami z całego świata – wszystko po to, aby uzyskać jak najszerszy obraz. Naukowiec zauważa, że w licznych tzw. krajach rozwiniętych od lat – w niektórych nawet od prawie 200 – zmniejsza się przywiązanie ludzi do jakiegokolwiek zorganizowanej formy kultu religijnego.

„Coraz więcej osób nie identyfikuje się z żadną religią. Warto przy tym nadmienić, że Polska jest tym społeczeństwem na świecie, które sekularyzuje się najszybciej” – zaznacza. Naukowiec określa religię jako ideologię magiczną. Przez ideologię rozumie on systemy przekonań, które mają funkcje wywoływania zachowań prospołecznych. Na potrzeby swoich badań wyróżnia też ideologie sekularne. W ich przypadku, zwłaszcza nacjonalizmu, nie obserwuje on

znacznego odwrotu.

Socjologowie mają szereg teorii wyjaśniających postępującą w Polsce proces zeświecczenia. Dr hab. Talmont-Kamiński skłania się do następującej: wraz z poczuciem bezpieczeństwa egzystencjalnego i z długotrwałym poczuciem dobrostanu (brakiem niepokojów społecznych czy zapewnieniem świadczeń w przypadku choroby czy utraty pracy) maleje liczba osób wierzących. Nie tłumaczy to jednak znaczących różnic w liczbie wiernych między Czechami a Polską – a są to przecież

społeczeństwa dość do siebie podobne – zauważa naukowiec. Stąd wsparcie w postaci superkomputera może przynieść nowe odpowiedzi.

W tym kontekście okres pandemii jest dla zespołu Talmont-Kamińskiego interesującym zjawiskiem. Czy przedłużająca się niepewna sytuacja epidemiczna spowoduje odwrócenie trendu i zintensyfikowane religijności wśród Europejczyków, w tym Polaków? Naukowiec przestrzega przed zbyt pochopnymi wnioskami.

„Poziom religijności zwykle

nie zmienia się w jednoznaczny sposób wraz z wiekiem. Kilku-miesięczny okres pandemii może jedynie wpłynąć na lekkie pogłębienie religijności wśród obecnych nastolatków wchodzących w okres dorosłości. Zakładając, że pandemia nie będzie trwała przez kilka lat, to trend sekularyzacji będzie się raczej kontynuował” – przewiduje. PAP – Nauka w Polsce

Redaktor

Więcej na:

www.liderzyinnowacyjnosci.com

Ciąg dalszy ze s.1

Strategia farmaceutyczna dla Europy

Komisja Europejska przyjęła 25 listopada br. strategię farmaceutyczną dla Europy. Dzięki niej Unia Europejska ma zyskać zdolność zaspokajania zapotrzebowania na leki, również w czasach kryzysu. – Mamy nadzieję, że będzie to także bodziec do rozwoju przemysłu farmaceutycznego w Polsce – mówi Krzysztof Kopeć, prezes PZPPF.

Jak podkreśla Medicines for Europe – europejska organizacja zrzeszająca producentów leków, realizacja strategii musi nadać priorytet polityce dotyczącej leków generycznych, a także biologicznych konkurujących na rynku. Stanowią one bowiem 70 proc. farmaceutyków przepisywanych w Europie, które są potrzebne pacjentom każdego dnia. Leki te ułatwiają też leczenie chorych na COVID-19 w szpitalnych oddziałach.

Miejsce Polski w europejskiej strategii

Zgodnie z zapisami tego dokumentu, budowanie strategicznej autonomii UE w dziedzinie leków wymaga dywersyfikacji łańcuchów produkcji i dostaw leków, zapewnienia strategicznych rezerw oraz wspieranie produkcji farmaceutycznej i inwestycji w Europie. – Polska ma potencjał, aby rozwijać produkcję substancji czynnych i leków u siebie. Dzięki wyszkolonej i doświadczonej kadrze, a także istniejącej infrastrukturze możemy rozwijać nasz przemysł farmaceutyczny. Dlatego wierzymy, że Rząd będzie zabiegał, aby rola Polski w europejskiej strategii farmaceutycznej była znacząca – mówi Krzysztof Kopeć, prezes PZPPF Krajowi Producenci Leków.

Potrzebny jest dialog

Realizacja Strategii farmaceutycznej dla Europy obejmuje

ambitny plan działań ustawodawczych i nieustawodawczych, które zostaną zainicjowane w nadchodzących latach. Przewiduje też zainicjowanie usystematyzowanego dialogu ze wszystkimi podmiotami z branży farmaceutycznej i organami publicznymi w celu określenia słabych punktów w globalnym łańcuchu dostaw leków krytycznych. Krajowi producenci mają nadzieję, że nasz resort zdrowia taki dialog będzie z nimi prowadził. – Dla nas ważna jest stabilność cen naszych leków, a o tym decyduje resort zdrowia. Tylko to pozwoli nam realizować długoterminowe inwestycje – tłumaczy Krzysztof Kopeć.

Produkcja bardziej ekologiczna

Strategia zakłada też promowanie bardziej ekologicznej produkcji leków i substancji czynnych oraz ich utylizacji z poszanowaniem środowiska. – Wy-

tworzenie leków i ich składników w Europie ze względu na koszty pracy, energii i wymogi ochrony środowiska jest droższe niż w Azji. Potrzebne są więc systemowe rozwiązania chroniące rynek wewnętrzny UE oraz pacjentów przed ograniczeniem dostępności farmakoterapii ze względu na wzrost cen leków. Konieczne będą też zachęty dla wytwórców decydujących się na zwiększenie produkcji w Europie. Firma realizująca takie kapitałochłonne inwestycje musi mieć gwarancję zbytu i ceny – tłumaczy Krzysztof Kopeć.

Absorbacja środków pomocowych wymaga przewidywalnej polityki cenowej

Strategia farmaceutyczna jest powiązana z Nową Strategią Przemysłową dla Europy, programem Europejski Zielony Ład oraz unijnym Funduszem Odbudowy (po koronakryzysie), a to oznacza, że będzie miała wpływ na podział środków związanych z tymi działaniami. – Europejski Instrument Odbudowy (Recovery and Resilience Facility – RRF) przewiduje 750 mld euro pomocy dla państw członkowskich. Polska jest czwartym co do wielkości beneficjentem tego programu. Nasz kraj ma otrzymać 23,1 mld euro w postaci bezzwrotnych grantów oraz 34,2 mld euro w formie ewentualnych pożyczek. Ważnym jest aby krajowe firmy,

które zdecydują się na inwestycje wspomagane tymi środkami mogły też liczyć na racjonalną politykę cenową resortu zdrowia. Tylko to zagwarantuje, że poczynione inwestycje przyczynią się do rozwoju przemysłu farmaceutycznego w Polsce i zapewnią wzrost gospodarczy naszego kraju – mówi Grzegorz Rychwalski, wiceprezes PZPPF Krajowi Producenci Leków.

Strategia zostanie omówiona na szczeblu politycznym na posiedzeniu Rady EPSCO 2 grudnia 2020 r.

Komunikat PZPPF

Redaktor

Więcej na:
www.liderzyinnowacyjnosci.com

Powstanie narodowe? Policja porwała dziennikarkę?

Na temat postępowania funkcjonariuszy policji w dniu 18 listopada 2020 i później w związku z masowymi protestami Ogólnokrajowego Strajku Kobiet odbywanymi się od 22 października 2020 w całej Polsce rozmawia inż. Cezary Sakra z bezpartyjnym czynnym biegłym sądowym i ekspertem w zakresie: polityka, public relations, dziennikarstwo śledcze, prawo prasowe, prawo autorskie, etyka, etyka dziennikarska, prawa człowieka (UE), RODO, język ciała, manipulacja informacją, reklama, prasoznawstwo, dr n. hum. Ryszardem Milewskim

Czy Ogólnopolski Strajk Kobiet trwający od 22 października 2020 w całej Polsce można nazwać powstaniem narodowym?

Panie redaktorze, pozwolił pan, że w pierwszej kolejności bardzo krótko terminowo podstawowy co nazywamy powstaniem narodowym i kilka innych terminów.

OK. Zamieniam się w słuch.

Otóż, powstaniem narodowym nazywamy zbrojne wystąpienie ludności danego regionu, państwa, itp. przeciwko

Dr n. hum. Ryszard Milewski pod kierunkiem naukowym prof. zw. nauk prawnych dr hab. Bogdana Michalskiego napisał i obronił rozprawę doktorską nt: „Problematyka prawnoprasoznawcza tzw. dziennikarstwa śledczego”. Przedstawił uwarunkowania prawne i metodologiczne dziennikarstwa śledczego, które w konstytucyjnym pojęciu sensu stricto nie istnieje a jest kultywowane. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce – w specjalizacji dziennikarstwo śledcze otrzymał 29 września 2004r. na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

A wcześniej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Haliny Satkiewicz napisał i obronił pracę magisterską przedstawiając sposoby stosowania manipulacji w przekazie wiadomości w

massmediach i otrzymał na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego tytuł magistra dziennikarstwa.

Ukończył też różne kursy, m.in. kurs przygotowujący do pracy w charakterze syndyka i nadzorca sądowego. Cyklicznie uczestniczył też w szkoleniach biegłych sądowych, organizowanych przez prezesów sądów okręgowych.

Jako wykładowca akademicki wykladał przedmioty: dziennikarstwo śledcze, współpraca z mediami, prawo autorskie, prawo prasowe, public relations; jest też czynnym biegłym sądowym i wykonuje ekspertyzy dla sądów i prokuratur w całej Polsce w zakresie: dziennikarstwa śledczego, prawa prasowego, prawa autorskiego, etyki dziennikarskiej, praw człowieka (UE).

Ekspert w zakresie: polityka, public

aktualnie panującej władzy okupacyjnej na danym terenie, lub władzy despotycznej, tyrańskiej, dyktatorskiej, totalitarnej, władzy reżimowej panującej na tym terenie.

A władzą okupacyjną nazywamy zbrojne zajęcie terytorium danego państwa lub części państwa przez siły zbrojne innego państwa i wprowadzenie na zajęty teren własnego prawa.

Natomiast, władza despotyczna, tyrańska, dyktatorska, totalitarna, reżimowa, oznacza władzę jednostki lub wąskiego grona podległego dyktatowi tej jednostki. I władza taka nie liczy się zupełnie z odczuciami, potrzebami, oczekiwaniami, moralnością, etyką, społeczeństwem, ani z prawami człowieka, i prawami ustanowionymi wcześniej, które to prawa zmienia dowolnie według swego pomysłu i uznania mówiąc przy tym, że to jest tylko i wyłącznie dla dobra społeczeństwa nad którym panuje; a wprowadzony przez siebie reżim i nowy ład prawny egzekwuje przy pomocy siły, czyli aparatu przymusu i przemocy (policji, prokuratury, sądów).

No dobrze, ale w Polsce nie ma okupacji wprowadzonej przez obce państwo ani zbrojnego wystąpienia przeciwko panującej władzy...

Czy w nowoczesnej wojnie, lub okupacji, która może być prowadzona na przykład jako wojna biologiczna, chemiczna, musi być wykorzystywana broń konwencjonalna lub atomowa? Najlepszą bronią jest rządzenie przy pomocy strachu wywołanego w poddanych. Zmieniają się też metody powstańcze. A co do oderwanego od rzeczywistości rządu, to należałoby przeanalizować komu ten rząd służy... skoro nie pracuje dla dobra spo-

relations, dziennikarstwo śledcze, prawo prasowe, prawo autorskie, etyka, etyka dziennikarska, prawa człowieka (UE), RODO, język ciała, manipulacja informacją, reklama, prasoznawstwo.

W redakcjach pracował na wszystkich etapach zawodu dziennikarskiego, był: fotoreporterem, dziennikarzem, redaktorem, kierownikiem Oddziału Wielkopolskiego w Redakcji Gromada Rolnik Polski, redaktorem naczelnym i założycielem czasopisma lokalnego w Czarnkowie – dwutygodnika „Nadnoteckie Echa”. Pracował w mediach: lokalnych, regionalnych, ogólnopolskich.

01 marca 2012 wydał pierwszy numer czasopisma: Wieści Obrzycki. W bardzo krótkim czasie czasopismo stało się bardzo poczytne. I dlatego od 01 września 2012 utworzył własne czasopismo: Wieści Szamotulskie. Czasopismo swoim zasięgiem obejmowało powiat. A od 01 lutego 2017 zmienił nazwę czasopisma na Wieści Światowe. I czasopismo dostępne jest w wersji

łączeństwa...

I wszyscy mamy obowiązek bać się pandemii?

Tak, to jest urzędowy obowiązek. I mamy jeszcze dziękować rządzącym za wprowadzanie ograniczeń pozbawiających nas podstawowych praw. Tylko, że w kwestii zasadności decyzji rządowych, to nawet eksperci medycy z tytułami naukowymi mają różne zdania w tym przeciwstawne.

Tak?

No właśnie, że tak. Skoro ma pan redaktor wątpliwości, to proponuję wysłuchać m.in. wystąpienia posła Konfederacji Grzegorza Brauna z mównicy sejmowej w którym to poseł Braun mówił właśnie o zdradzie kryminalne i ataku na Naród polski. Link <https://www.youtube.com/watch?v=DHdfEgK5cmE>

zatytułowany jest: W ostatnich

internetowej na całym świecie. Prowadzony przez dra Ryszarda Milewskiego (redaktora naczelnego) periodyk bardzo dobrze rozwija się i wzbudza zainteresowanie wśród nowych czytelników. Czasopismo wydawane jest przede wszystkim w wersji elektronicznej na stronie internetowej: www.wiesciswiatowe.pl

Jako dziennikarz czasopisma pt. „Forum Dziennikarzy” wydawanego przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Warszawie napisał m.in. teksty: Dziennikarstwo – służba społeczeństwu i państwu, Dziennikarstwo śledcze a prawa człowieka, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego podsłuchuje dziennikarzy? Prawo a massmedia (w opublikowanym tekście przedstawił propozycje dokładnych zmian nowelizacyjnych, które należy wprowadzić niezwłocznie w ustawie prawo prasowe).

(dop.red.)

dniach przystąpiliście do kolejnego ataku na Naród polski!

Albo przemówienie posła Grzegorza Brauna z mównicy sejmowej z 19.11.2020: Link <https://www.youtube.com/watch?v=7dlWSShCt9c>

Kolejny poseł Konfederacji mówił na mównicy sejmowej przy wyłączonym mikrofonie, bo nie założył szmatki nazywanej maseczką: https://www.youtube.com/watch?v=UGaOiNw2_jQ

Mikrofon został wyłączony też kiedy kolejny raz poproszono na mównicę sejmową posła Grzegorza Brauna, bo poseł nie założył szmatki nazywanej maseczką i w finale poseł został wykluczony z obrad <https://www.youtube.com/watch?v=78wbrMzBYCg>

A według badań naukowych szmatki nazywane maseczkami są szkodliwe i wywołują aler-

gie: <https://www.youtube.com/watch?v=wbBionGoV9k>

Przykładowo, skoro w szmatkę nazywaną maseczką założoną na nos i usta dostaną się od zewnętrznej strony patogeny, to my wydychanym wilgotnym i ciepłym powietrzem stwarzamy tym patogenom wspaniałe środowisko do rozmnażania się i do wnikiwania do naszego organizmu.

To jak jest właściwie z pandemią, jest czy jej nie ma?

Na ten temat już powiedziano bardzo dużo i napisane są nawet książki. Kolejną z książek napisaną przez specjalistów ekspertów medycyny z tytułami naukowymi a zatytułowaną Fałszywa pandemia, tom II, poseł Grzegorz Braun właśnie zaprezentował na mównicy sejmowej 18 listopada 2020.

<https://www.youtube.com/watch?v=gvi8VevH-1s>

Poseł Grzegorz Braun w wystąpieniu z 18 listopada 2020 r. z mównicy sejmowej mówił m.in. (...) rząd nie musiałby tyle pomagać gdyby wreszcie przestał szkodzić... (...) dać ludziom normalnie żyć ... bezprawne nielegalne obostrzenia... (...), itp.

<https://www.youtube.com/watch?v=gvi8VevH-1s>

Ale wróćmy do meritum sprawy, czyli do pytania podstawowego: Czy Ogólnopolski Strajk Kobiet trwający od 22 października 2020 w całej Polsce można nazwać powstaniem narodowym?

Otóż panie redaktorze, jakkolwiek chciałoby się nazwać Ogólnopolski Strajk Kobiet to w pierw należy przeanalizować podstawę strajku. A według mojej wiedzy zaczerpniętej z doniesieniach massmediów, to podstawą strajku jest sprzeciwienie się rządowi które w rażący sposób zabrały społeczeństwu ustanowione prawa człowieka i podstawowe wolności. Oburzenie spo-

łeczne na rządzących kumulowało się od długiego czasu, a kielich goryczy ostatecznie przelał wyrok Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej wydany 22 października 2020.

I właśnie polskie społeczeństwo upomniało się o swoje prawa, dlatego źle się dzieje, że aktualnie jeszcze panująca władza nie zamierza rozmawiać z strajkującymi. I w zaistniałej sytuacji wszystko wskazuje na to, że obecnie panujący układ polityczny nie podejmie pokojowych rozmów ze strajkującymi; a zamierza strajki stłumić siłą; uważając, że ma niepodważalny monopol na mądrość i rządzenie państwem.

Czy siłowe stłumienie może się udać?

Na linku <https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-dzialaczki-zbieraja-nagrana-ze-srodowego-protestu-6577690316180256a> można przeczytać, cyt.: (...). Post Strajku Kobiet zebrał już ponad 19 tys. polubień i kilka tysięcy udostępnień. Natomiast [zgodnie z najnowszym sondażem przeprowadzonym przez Kantar aż 70 proc. Polaków popiera demonstracje uliczne organizowane w ramach Strajku Kobiet](https://wiadomosci.wp.pl/najnowszy-sondaz-przez-kantar-az-70-proc-polakow-popiera-demonstracje-uliczne-organizowane-w-ramach-strajku-kobiet). (...).”

Przeprowadzone badania wskazują, że aż 70 procent Polaków popiera Ogólnopolski Strajk Kobiet. To jest bardzo duży udział procentowy wskazujący na to, że mamy do czynienia faktycznie z powstaniem narodowym.

A w kolejnym linku <https://www.o2.pl/informacje/kaczynski-bedzie-zdruzgotany-potworna-wiadomosc-dla-prezesa-pis-6579351011740512a> można przeczytać m.in., cyt.: „Polacy są coraz mniej zadowoleni z działań rządu. Prawie 70 proc. badanych chce dymisji Jarosława Kaczyńskiego. Tak wynika z najnowsze-

go badania Kantar, przeprowadzonego dla TVN i TVN24. (...)”

Do tego trzeba zauważyć, że badania nie były wykonane w tym samym czasie, a to oznacza, że trudno byłoby mówić o błędzie badań. A możemy mówić o tendencji utrzymującej się a nawet wzrostowej przeciwników, w stosunku do obecnie rządzących.

Czyli strajkujące kobiety są świadome swojej siły?

Przykładowo: <https://natemat.pl/327921.nowy-sondaz-kantarn-dla-tvn-tylko-dwa-punkty-proc-roznicy-miedzy-pis-a-ko?PA> na linku można zapoznać się z dokładnym wyliczeniem z którego wynika, że przewaga PiS stopniała prawie do zera.

Faktycznie wygląda na to, że strajkujące kobiety są świadome swojej siły wynikającej z ogromnego i rozrastającego się poparcia społecznego. Na linku <https://wiadomosci.wp.pl/najnowszy-sondaz-ile-osob-popiera-demonstracje-w-ramach-strajku-kobiet-6577381775772448a?c=96&nil=&src01=6a4c8> można przeczytać, cyt.: „(...)”. W trakcie konferencji zapowiedziano również świętowanie nabycia praw wyborczych przez kobiety 28 listopada, a w sylwestra - "końca rządów PiS".”

Zdecydowanie topnieje też większość sejmowa PiS w parlamencie. Na linku: <https://natemat.pl/327995.lech-koalowski-odszedl-z-pis-bedzie-poslem-niezrzeszonym> można przeczytać m.in., cyt.: „(...) Lech Koalowski poinformował we wtorek, że odchodzi z PiS. Pozostanie w Sejmie jako poseł niezrzeszony. Większość sejmowa PiS jest coraz bardziej zagrożona.

Będę posłem niezrzeszonym, będę pracował dla mieszkańców Polski, regionu, chcę pomagać

ludziom płacącym podatki tak, aby czuli się w Polsce znacząco lepiej niż obecnie – powiedział cytowany przez Onet Lech Kolański. (...).”

Ale w internecie można też przeczytać o słabnącej gwiazdzie szefowej Ogólnopolskiego Strajku Kobiet...

Panie redaktorze, w moim najgłębszym przekonaniu to są tylko informacje mające na celu wprowadzenie w błąd społeczeństwo.

Podam panu redaktorowi przykład uniwersytecki z manipulacji informacją: Jest linia frontu i odbywają się walki. W pewnym momencie linia frontu zostaje przesunięta. I co napisali rzecznicy prasowi każdej ze strony frontu? Otóż, rzecznik prasowy zwycięzcy napisał: Nieprzyjaciel uciekł w tak dużym popłochu, że pogubił karabiny i nawet buty. Natomiast rzecznik prasowy tych co się cofnęli napisał: Przygotowując zasadzkę wycofaliśmy się z góry na zaplanowane pozycje, i aby wprowadzić w błąd nacierających rzuciliśmy kilka zniszczonych karabinów i butów.

To jaka jest faktycznie prawda, uciekli w popłochu czy wycofali się celowo?

Panie redaktorze, odpowiedź jest bardzo prosta. Pewien jest tylko fakt, że linia frontu została przesunięta. A cała pozostała część, to należy już do sztuki manipulacji informacją.

I tak samo jest z Ogólnopolskim Strajkiem Kobiet. Pewne jest tylko to, że OSK zyskuje coraz większe poparcie społeczne i odbywa się w całej Polsce. A aktualnie panująca jeszcze władza nie zamierza podjąć rozmów.

A do czego może doprowadzić aktualnie istniejąca sytuacja?

Prawdopodobnie do dymisji

rządu i rozwiązania parlamentu.

Na linku <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroc-law/7,35771,26524514,policjant-popchnal-poslanke-na-strajku-kobiet.html> można zobaczyć jak policjant połamal legitymację posłanki będącej na strajku. W jaki sposób może pan doktor to wyjaśnić?

Panie redaktorze, każdy poszczególne policjant pracuje na opinię całej policji i polskiego rządu. No i widzimy w jaki sposób policja przestrzega i realizuje ustanowione prawo.

Ale panie redaktorze to jeszcze nie wszystko, na linku <https://www.youtube.com/watch?v=-NWh7V0bmRs> poseł Włodzimierz Czarzasty przedstawiał z mównicy sejmowej brutalne zachowanie policji wobec posłów. Poseł mówił też, że policjanci bili ludzi pałkami teleskopowymi i pryskali gazem. I zaatakowany przez policję oraz pozbawiony wolności został też poseł Czarzasty. Ale w efekcie aby poseł dalej nie mówił, to posłowi został wyłączony mikrofon.

To w jaki sposób pracuje Sejm RP dla społeczeństwa, w jaki sposób swoje obowiązki wypełnia marszałek sejmu, jako cenzor?

To też mówię, że wszystko wskazuje na to, że ten parlament nie pracuje dla polskiego społeczeństwa i musi zostać rozwiązany, bo nie jest już w stanie pracować dla polskiego społeczeństwa..

Ale wróćmy do bezprawnych brutalnych działań policji...

No właśnie, i kolejny aspekt bezprawia policji jest przedstawiony na linku: [https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-dzialaczki-zbieraja-nagrania-ze-srodowego-protestu-](https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-dzialaczki-zbieraja-nagrania-ze-srodowego-protestu-6577690316180256a)

[6577690316180256a](https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-dzialaczki-zbieraja-nagrania-ze-srodowego-protestu-6577690316180256a)

Na linku można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) W tłumie protestujących znaleźli się tajniacy z pałkami teleskopowymi, których użyto wobec demonstrantów. Mężczyźni byli zamaskowani i mieli na sobie ubrania cywilne, a u części z nich dostrzec można było opaski z napisem "Policja". Do sieci od kilku dni trafiają nagrania, na których widać akty przemocy, których dopuścili się funkcjonariusze. (...).”

W jaki sposób można nazwać metody zastosowane przez przebranych policjantów?

Panie redaktorze, to są metody przypisane przestępcom, gangsterom, bandytom. To w jaki sposób można określić przebiegaczy policjantów wykorzystujących metody bandytów? Zgodnie z Ustawą o Policji, policja w taki sposób nie ma prawa postępować.

A co mamy wpisane w ustawie?

Zgodnie z ustawą o policji podstawowym zadaniem policji jest ochrona obywateli, a nie bicie i gazowanie spokojnych demonstrantów i to jeszcze w zamaskowanym przebraniu aby móc kłamać – to nie policja.

Ustawodawca już w pierwszym artykule ustawy ustanowił, cyt.: „Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. (...).”

I co najważniejsze, w ustawie nie ma zaznaczenia, że policja w swoich działaniach może przyjmować metody bezprawne bandyckie przypisane bandytom i że, policja służy do ochrony decyzji politycznych partii rządzącej, które są rażąco sprzecz-

nych z moralnością i etyką społeczeństwa.

A kto jest odpowiedzialny za przebranie policjantów i bicie gazowanie spokojnych demonstrantów?

Panie redaktorze, takie decyzje zapadają w najwyższych kręgach władzy. Odpowiedzią niech będzie informacja z linków:

https://natemat.pl/327695_poslowie-kochca-dymisji-szefa-warszawskiej-policji-chodzi-o-strajk-kobiet

Na linku można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) Doszło do przemocy. Na [nagraniach dostępnych w sieci](#) widać, jak nieumundurowani, a nawet nieoznakowani policjanci wyciągają z tłumu ludzi i okładają ich pałkami teleskopowymi, używają gazu.”

A na kolejnym linku https://natemat.pl/327543_policja-tlumaczy-dlaczego-uzyla-palek-teleskopowych-opublikowala-film?PA= można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) Jak wcześniej informowano, wśród policjantów używających **palek teleskopowych** byli członkowie elitarnego **Biura Operacji Antyterrorystycznych** oraz antyterrorysty z innych stron Polski. Zostali tam skierowani na wniosek Komendy Stołecznej Policji, która dowodziła całą akcją – podał Onet. (...). Policjanci prowokatorzy, nieumundurowani, nieoznakowani używali przemocy wobec osób, które chciały się rozejść. Te osoby musiały skakać przez płoty udostępnione tylko dzięki uprzejmości mieszkańców – mówiła inna przedstawicielka Strajku Kobiet.”

A na innym linku <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroc-law/7,35771,26529832,goncie->

[sie-za-warszawe-protest-strajku-kobiet-juz-w-piatek.html](#) można m.in. przeczytać, cyt.: „Strajk Kobiet we Wrocławiu organizuje protest. Nie tylko przeciwko zaostrzeniu przepisów prawa aborcyjnego, ale przede wszystkim przeciwko skandalicznym działaniom policji i partii rządzącej. (...)”

Polskie władze rękami policji biją strajkujące kobiety i łamią legitymacje poselskie, a np. czeskie władze co robią w tym samym czasie?

Panie redaktorze, czeskie władze w tym czasie np. obniżają podatek aby ulżyć społeczeństwu:

https://natemat.pl/327651_koronawirus-a-podatki-babi-obnizyl-podatek-dochodowy-by-pomoc-czechom

I co polskie społeczeństwo na postępowanie polskich rządzących?

W odpowiedzi mamy kolejne strajki blokady w kolejnych miastach: <https://wiadomosci.wp.pl/lodz-marsz-sprzeciwu-wobec-brutalnosci-policji-i-decyzji-tk-6578068987280224a>

I w Warszawie też mamy dalszy ciąg Ogólnopolskiego Strajku Kobiet. Przykładowo na linku https://natemat.pl/327885_dantejskie-sceny-przed-men-fotoreporterka-wywieziona-przez-policje można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) Jak przekazała [Suchanow](#), jedna z liderek Strajku Kobiet, blokady protestujących trwają też na Moście Łazienkowskim, placu Unii i placu na Rozdrożu. Jak powiedziała, policja wywiozła już dziennikarkę. (...)”

No właśnie, to było zatrzymanie czy porwanie dziennikarki?

Panie redaktorze, na mate-

riałach dziennikarskich które zostały puszczane w świat, wszystko wskazuje na to, że to było porwanie dziennikarki, że policja porwała dziennikarkę pod wymyślonym pretekstem.

Na linku https://natemat.pl/327889_policja-zatrzymala-agate-grzybowska-przed-siedziba-men-wideo

można przeczytać, cyt.: „(...) Agencja RATS pokazała nagranie wideo, które dokumentuje zatrzymanie Agaty Grzybowskiej relacjonującej protest przed MEN. Fotoreporterzy wielokrotnie informowali policję, że zatrzymuje dziennikarkę. Funkcjonariusze na to nie zważali. (...)”

Ale policja mówiła, że dziennikarska miała kopnąć policjanta.

Panie redaktorze, a co mieli policjanci powiedzieć? Nie ma żadnej pewności, że dziennikarka na widok policjanta rzuciła się na policjanta i kopnęła policjanta. Twierdzenie takie wygląda jak bajka dla dzieci i to jeszcze dzieci przedszkolnych.

Pewne jest tylko jedno, że policja bezprawnie z rażąco obraża ustanowionego prawa pozbawiła dziennikarkę wolności i uniemożliwiła wykonywanie obowiązków służbowych. Tak, jestem głęboko przekonany, że bezprawne czynności policji można nazwać porwaniem dziennikarskim. I zarzut m.in. porwania powinni usłyszeć policjanci biorący udział w porwaniu dziennikarki z miejsca pracy.

I już wyjaśniam: Policja nie miała prawa uniemożliwić dziennikarce dalsze wykonywanie obowiązków służbowych, pozbawić wolności, wywieźć, itp.

A tłumaczenie policji, że policjanci nie wiedzieli, że to

jest dziennikarka?

Panie redaktorze, mówiąc bardzo delikatnie, takie tłumaczenie policji jest co najmniej bardzo śmieszne i szkodzi wizerunkowi policji. Proszę spojrzeć na link: <https://natemat.pl/327945.agata-grzybowska-zatrzymana-przez-policje-widac-jak-pokazuje-legitymacje?PA=>

Na linku m.in. można przeczytać, cyt.: „(...) Fotoreporterka Agata Grzybowska została zatrzymana przez policję przed siedzibą MEN. Jak tłumaczył rzecznik komendanta głównego policji insp. Mariusz Ciarka, funkcjonariusze mieli nie wiedzieć, że Grzybowska jest dziennikarką. Tymczasem w internecie krąży zdjęcie, które pokazuje, że zostali o tym poinformowani. (...)”

Mówię, że bajką jest tłumaczenie, iż policjanci nie wiedzieli, skoro wszyscy tłumaczyli, że to jest dziennikarska.

A poza tym, gdyby nawet to nie była dziennikarska a obywatelka spokojnie wykonująca zdjęcia lub filmująca działania policji, to policja nie miałaby prawa ruszać takiej obywatelki. Bo w miejscu publicznym każdy ma prawo wykonywać zdjęcia i filmy, czyli dokumentować istniejącą sytuację.

W jaki sposób odczytał pan doktor oświadczenie uwolnionej dziennikarki?

Oświadczenie jest spójne logiczne w pełni wiarygodne. Na linku <https://natemat.pl/327943.oswiadczenie-agaty-grzybowskiej-zostalaaataakowana-przez-policjanta?PA=> można przeczytać m.in., cyt.: "(...). Kochane, Kochani, już przekroczona kolejna granica.

Kiedy wykonywałam swoją pracę, [fotografując protest pod Ministerstwem Edukacji Naro-](#)

[dowej](#), zostałam zaatakowana przez policjanta (tylko dlatego, że robiac zdjęcie, błysnęłam mu w twarz fleszem)" – zaczyna swój post [Agata Grzybowska](#). (...)”

A jaki wizerunek wystawia sobie policja, przecież filmy i zdjęcia poszły w świat?

Panie redaktorze, policja powinna dbać o swój wizerunek. A widzimy przeciwieństwo. Widzimy jak bardzo desperacko policja broni bezprawnych decyzji politycznych partii rządzącej, zastraszając i niszcząc obywateli upominających się o swoje prawa.

Na linku: <https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-w-warszawie-goraco-na-wilczej-policja-uzyla-gazu-6578765434633056a> można przeczytać m.in., cyt.: „(...) Jak przekazał około godziny 21 poseł Michał Szczerba, do komendy na Wilczej przywieziono mężczyznę, który ucierpiał w wyniku zajść pod siedzibą MEN. - Na miejscu jest jego pełnomocnik, ale nie może spotkać się z klientem. To rzecz niebywała, że policja przewozi ranną osobę na komisariat, by ją przesłuchać - tłumaczył poseł KO. (...)”

A na kolejnym linku: <https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-w-warszawie-goraco-na-wilczej-policja-uzyla-gazu-6578765434633056a> można przeczytać m.in., cyt.: “(...) Zdjęcia z blokady pod MEN pojawiły się także w sieci. "Policja brutalnie wyrwała kilka osób, wrzuciła do suki i wywozła. Osoby blokowały kilka razy wyjazd, jednemu chłopakowi policjant przejechał po nodze" - czytamy w jednym ze wpisów. Policja zdementowała jednak tę informację, [o czym informowaliśmy na łamach Wirtualnej Polski](#). (...)”

A na innym linku: <https://natemat.pl/327933.strajk-kobiet-rzecznik-kgp-mariusz-ciarka-byl-gosciem-piotra-kraski> można przeczytać m.in., cyt.: „(...) Dziennikarz poruszył też temat pałowania demonstrantów podczas protestów, które odbyły się w zeszłą środę. Dopytywał, jak protestujący mają rozróżnić chuligana z pałką teleskopową od policyjnego tajniaka. Odpowiedź rzecznika była wymijająca, stwierdził, że nie może "zdradzać policyjnej kuchni". Padło także pytanie o 17-latkę zatrzymanego przez policję [podczas protestu przed warszawskim sądem](#). Kraśko podkreślał, że chłopak usłyszał od funkcjonariuszy – którzy wcześniej nie podali mu swojego imienia, nazwiska i stopnia – "na ziemię, szmato". Ciarka znów odpowiadał niekonkretnymi formułkami, powołując się na kodeks karny i podkreślając, że zatrzymany podlega już odpowiedzialności karnej. (...)”

A jakie są reakcje na poziomie unijnym, na pozaprawne działania policji i rządzących w Polsce?

Wyrażam pogląd, że bardzo trafnie wypowiedziała się np. w Parlamencie Europejskim Francuzka Chrysoula Zacharopoulou. Na linku <https://natemat.pl/328185.debata-w-pe-o-aborcji-w-polsce-potepiono-pis-za-ograniczanie-praw-kobiet> można przeczytać, cyt.: „Czy my naprawdę w 2020 roku dyskutujemy na temat prawa do aborcji w Europie? Prawo do aborcji to jest prawo podstawowe! – mówiła podczas środowej debaty w PE Francuzka Chrysoula Zacharopoulou. To była tylko część ostrych słów, jakie padły pod adresem PiS ze strony europosłów, którzy debatowali na temat praw kobiet w Polsce. **Parlament Europej-**

ski debatował w środę nad kwestią ograniczania praw Polek do przerywania ciąży. Zwieńczeniem rozmów na plenarnym posiedzeniu eurodeputowanych będzie uchwalenie, najprawdopodobniej w czwartek [rezolucji, która będzie "surowo potępiała wyrok Trybunału Konstytucyjnego](#) oraz osłabienie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego kobiet w Polsce". (...).”

A miał pan doktor okazję zapoznać się z doniesieniami medialnymi z 25 listopada 2020 z manifestacji pod Sejmem RP?

Tak, są to najnowsze doniesienia medialne ciągle rozwijającego się Ogólnopolskiego Strajku Kobiet. Oczywiście, że sytuacja jest bardzo dynamiczna i na bieżąco się zmienia i uaktualnia, i wpisy na linkach też mogą się zmieniać. Póki co to na linku <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,26547772,strajk-kobiet-znow-protestuje-przeciw-rzadowemu-bezprawiu.html> na chwilę obecną można przeczytać m.in., cyt.: „Pod Sejmem w Warszawie o godz. 19 zaczęła się manifestacja. Organizatorzy zapraszali do udziału w niej, przekonując - zwłaszcza po ostatnich protestach - że trzeba powstrzymać "bandycę, polityczną policję". (...).”

A co na to wszystko Jarosław Kaczyński?

Panie redaktorze, z doniesień medialnych wynika jednoznacznie, że się panicznie boi. Na linku <https://wiadomosci.wp.pl/jaroslaw-kaczynski-z-ochrona-grom-pilnuja-go-nawet-w-kancelarii-premiera-6579465699527552a> obecnie można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) Kaczyński przy-

jeżdża do KPRM w asyście tylko zaufanych GROM-owców. Obok gabinetu, w którym urządza wicepremier, mają swój pokój. Odprowadzają prezesa do gabinetu i przesiadują tam do chwili, kiedy wychodzi. Obok jest tylko pomieszczenie szefa gabinetu politycznego Kaczyńskiego – Michała Moskala – mówi nam informator z otoczenia Kancelarii Premiera. Pracownicy Grom Group jeżdżą również z wicepremierem do biura na Nowogrodzką i do Sejmu. W pokoju przy gabinecie wicepremiera najczęściej rezyduje Wojciech Grabowski, wiceprezes firmy ochroniarskiej Grom Group. To on bezpośrednio chroni prezesa, pracuje z nim prawie codziennie. To najbardziej zaufany "ochroniarz" Kaczyńskiego, były żołnierz GROM z pierwszego zaciągu – mówi nasz rozmówca. (...). Byli oficerowie Grom chronią prezesa Jarosława Kaczyńskiego od 2010 r. I dostają za swoją pracę bardzo duże pieniądze. Jak ujawnił tygodnik "Polityka", w 2019 r. partia wydała na ochronę prezesa Kaczyńskiego aż 2 mln 148 tys. zł. W tym roku, również PiS z pieniędzy partyjnych otrzymanych z budżetu państwa zapłaci za ochronę prezesa. (...). Nasz informator: - Firma posiada ośrodek szkoleniowy w Czerwonym Borze. Odkąd PiS doszedł do władzy, firma zdobywa coraz więcej biznesowych klientów z państwowych spółek – mówi nam oficer służb. (...).”

Rząd Danii wycofał się z przymusowych szczepień, czyli postąpił przyzwoiciej w stosunku do własnego społeczeństwa, niż rząd Polski?

Oczywiście, i się wycofał z przymusowych szczepień. Na linku <https://robertbrzoza.pl/post/dunski-rzad-wycofal-sie-z-przymusowych-szczepien-dzieki-protestom-trwajacym-9-dni> można przeczytać o radości Duńczyków z tej decyzji.

[przymusowych-szczepien-dzieki-protestom-trwajacym-9-dni](#) można przeczytać o radości Duńczyków z tej decyzji.

A polska większość sejmowa pod przewodnictwem PiS (Prawo i Sprawiedliwość) wprowadziła ustawę o przymusowych szczepieniach (Dz.U. z 2020rok, poz. 1845, art.36), niezależnie czy jest ktoś zdrowy czy chory. A szczepionki mogą powodować różne powikłania i choroby.

Co chciałby pan doktor dodać, o co nie zapytałem?

Chciałbym dodać, że cały wywiad należy do dywagacji naukowych w oparciu o medialne doniesienia; i na studiach nas już uczyli, że agresja rodzi agresję.

A w sytuacji wytworzonej przez rządzących agresja tym bardziej rodzi agresję, bo narusza bezpośrednio morale i etykę społeczeństwa. Ale rząd nie bierze tego zupełnie pod uwagę, dlatego postępowanie obecnych rządzących wskazuje na to, że dymisja rządu i rozwiązanie parlamentu jest tylko kwestią czasu i jedynym optymalnym wyjściem z zaistniałej sytuacji.

Wszystko wskazuje na to również, że rząd zupełnie się nie liczy ze społeczeństwem i podstawowymi prawami człowieka. Albowiem przykładowo,

na linku: <https://wiadomosci.wp.pl/strajk-kobiet-prokuratura-wydala-oswiadczenie-ws-policjantow-6578369256786720a> można

przeczytać, cyt.: „Minister sprawiedliwości i Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro polecił Prokuraturze Okręgowej w Warszawie wszcząć postępowanie karne wobec wszystkich osób, które upubliczniły nazwiska i adresy funkcjonariuszy policji. Chodzi o zamieszczanie danych policjantów po demon-

strajkach i protestach związanych ze Strajkiem Kobiet w Warszawie. (...).”

A w końcuce podanego linku można przeczytać, cyt. (...) [Na nagraniach z ich udziałem widać](#) m.in. jak funkcjonariusz po cywilnemu bije pałką teleskopową idących spokojnie demonstrantów, jak kordon policji używa gazu pieprzowego wobec spokojnie stojących ludzi albo jak funkcjonariusz używa gazu wobec posłanki pokazującej poselską legitymację.(...).”

A w kodeksie karnym ustawodawca ustanowił w art.115. § 13. Cyt.: „Funkcjonariuszem publicznym jest: 7) funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej; (...).”

A to oznacza, że społeczeństwo ma prawo wiedzieć kto imiennie bije i gazuje bezbronne i spokojne społeczeństwo.

O czym to świadczy, co robią rządzący rękami policjantów?

Wszystko wskazuje na to, że na życzenie rządzących spirala przemocy dopiero się rozkręca. A która strona wygra, to czas pokaże.

Pozwoli pan redaktor, że dodam jeszcze najnowszą informację z dnia dzisiejszego.

Proszę bardzo.

Otóż, dzisiaj na linku <https://wiadomosci.wp.pl/aborcja-w-polsce-parlament-europejski-zdecydowal-ws-wyroku-tk-6579828383542144a> można przeczytać m.in., cyt.: „(...) W projekcie "zdecydowanie" potępiono m.in. orzeczenie TK dotyczące aborcji w Polsce, oceniając, że zagraża ono "zdrowiu i życiu kobiet". "Nieuzasadnione przekroczenie ograniczeń w dostępie do aborcji, wynikające ze wspomnianego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie chroni przyrodzonej i niezbywalnej godności kobiet, gdyż

narusza Kartę Praw Podstawowych, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, liczne konwencje międzynarodowe, których Polska jest sygnatariuszem, a także Konstytucję RP" - czytamy w projekcie. (...).”

A na kolejnym linku <https://natemat.pl/328335,parlament-europejski-przyjal-rezolucje-ws-zakazu-aborcji-w-polsce-przez-tk?PA=> można m.in. przeczytać, cyt.: „(...) Za rezolucją PE głosowało 455 członków europarlamentu, przeciw było 145, a wstrzymało się 71. Parlament "zdecydowanie potępił" decyzję polskiego Trybunału Konstytucyjnego, zaznaczając, że "orzeczenie to zagraża zdrowiu i życiu kobiet". (...).”

c.d. z dn.30.11.2020

Panie doktorze, sytuacja w kwestii strajków/protestów organizowanych w Polsce przez Ogólnopolski Strajk Kobiet rozwija się faktycznie tak dynamicznie, że mam jeszcze kilka pytań. Czy zna pan doktor wypowiedź prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego opublikowaną na linku:

<https://natemat.pl/328475,policja-chciala-uderzyc-w-trzaskowskiego-polacy-zareagowali-oburzeniem>

Tak przeczytałem, prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski powiedział, cyt.: „(...) "Policja musi przestrzegać prawa i nie może nadużywać przemocy. To kwestia bezpieczeństwa obywateli i zaufania do państwa. Jako samorządy współfinansujemy policję. Jednak dalsze łamanie standardów wobec pokojowych demonstracji może nas zmusić do zawieszenia tego wsparcia” – [oświadczył Rafał Trzaskowski](#).

O czym to świadczy?

To świadczy, że prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski jest praworządny. I dlatego roz-

waża możliwość wstrzymania dotacji na formację, która nie realizuje ustanowionych praw.

Panie redaktorze, prawdę mówiąc to policja nie powinna również zastraszać demonstrantów przez legitymowanie, bo to jest jedna z form zastraszania, „kneblowania ust,” zniechęcania do uczestnictwa w pokojowych strajkach umożliwiającym ujawnianie swego zdania na temat aktualnej polityki rządzących.

A niezgodne z prawem działania policji ujawniane są nie tylko w Warszawie i nie tylko w kwestii strajków; ale również na drogach policja zamiast pomagać kierowcom, to policja potrafi przede wszystkim wypisać mandat nawet za przepaloną żarówkę i zabrać dowód rejestracyjny nawet za zбитy po drodze klosz lampy.

No i taką policję rządzący utrzymują z naszych podatków. A z tego co wiem, to na przykład w Anglii policja faktycznie pomaga kierowcom i nie jest tak pazerna na wypisywanie mandatów.

I czy można się dziwić, że (mówiąc bardzo delikatnie) protesty dotyczą też arogancji policji?

Ale policja nie zgadza się z oświadczeniem prezydenta Warszawy i powiedziała, cyt.: „(...) Zapewniamy mieszkańców Warszawy, że bez względu na wielkość otrzymywanego od władz miasta dofinansowania lub jego całkowite zawieszenie, będziemy zawsze dokładać starań, aby w swoim mieście czuli się Państwo bezpiecznie. To dla nas najwyższy priorytet” – czytamy na oficjalnym profilu warszawskiej policji na Twitterze. (...). ...

Panie redaktorze, jeżeli w rozumieniu policji utrzymywanie bezpieczeństwa obywateli polega na tym, że policja w przebraniu napada na spokoj-

nych demonstrantów pałuje ich i gazuje, to o czym mamy mówić?

A w jaki sposób społeczeństwo ocenia działania policji, to można też przeczytać w przywołanym przez pana redaktora linku:

<https://natemat.pl/328475,policja-chciala-uderzyc-w-trzaskowskiego-polacy-zareagowali-oburzeniem>

Ostatni akapit tekstu z linku ma brzmienie, cyt.: „(...) Tak, dla obrony państwa PiS będziecie nawet lać i gazować obywa-

teli"; "Niestety, ale z Wami nie czuję się bezpiecznie"; "Ostatnimi czasy zachowujecie się jak bandyci. Przy bandytach ludzie nie będą czuli się bezpiecznie"; "Nie udaje się wam, co widzimy każdego dnia. A emerytury będą wam też odbierać, za to co robicie"; "Może zaczniecie od zaprzestania bicia i zatrzymywania demonstrantów" – to tylko wycinek z lawiny podobnych komentarzy Polek i Polaków."

Polacy protestują przeciwko brutalności policji. A w jaki

sposób policja postępuje na dzień obecny to można zobaczyć m.in. na przykład na linkach:

<https://natemat.pl/328551,strajk-kobiet-w-toruniu-22-latek-o-policji-dusili-mnie-w-radiowozie?PA=>

<https://gwiazdy.wp.pl/opisal-co-widzial-na-protescie-nie-kryje-wscieklosci-6580621359168416a>

Dziękuję za rozmowę:
C.S.

Informacje różne

Powszechny Spis Rolny

Trwa Powszechny Spis Rolny 2020 realizowany przez Główny Urząd Statystyczny. Na wypełnienie obowiązku spisowego rolnicy mają czas do końca listopada. Spisać się można przez Internet lub telefonicznie. Więcej informacji w dołączonym poniżej pliku PDF.

Do pobrania: [powszechny spis rolny 2020.pdf](https://powszechny.spis.rolny.2020.pdf)

***

Wypłata zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i płatności obszarowych

Od 16 października Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpoczęła wypłatę zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2020 rok oraz zaliczek na poczet płatności obszarowych PROW. W tegorocznej kampanii wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich złożyło 1,3 mln rolników, a koperta finansowa przeznaczona na realizację tych płatności wynosi 15,5 mld zł. W 2020 roku zaliczki będą wypłacane polskim rolnikom na najwyższym dopuszczonym w Unii Europejskiej pozio-

mie i w przypadku dopłat bezpośrednich wynoszą 70% , a w przypadku płatności obszarowych PROW – 85%.

Źródło: www.arimr.gov.pl

***

Stawki płatności bezpośrednich za rok 2020:

- 1/. Jednolita płatność obszarowa **483,79** zł/ha.
- 2 / . P ł a t n o ś ć za zazielenienie **323,85** zł/ha.
- 3/. Płatność dla młodego rolnika **256,62** zł/ha.
- 4/. Płatność dodatkowa **182,02** zł/ha.
- 5/. Płatność do bydła **326,76** zł/szt.
- 6/. Płatność do krów **412,11** zł/szt.
- 7/. Płatność do owiec **111,12** zł/szt.
- 8/. Płatność do kóz **52,57** zł/szt.
- 9/. Płatność do roślin strączkowych na ziarno (do 75 ha) **724,38** zł/ha.
- 10/. Płatność do roślin strączkowych na ziarno (powyżej 75 ha) **362,19** zł/ha.
- 11/. Płatność do roślin pastewnych **468,05** zł/ha.
- 12/. Płatność do chmielu **2 072,01** zł/ha.
- 13/. Płatność do ziemniaków skrobiowych **1 128,24** zł/ha.
- 14/. Płatność do buraków cukro-

wych **1 516,30** zł/ha.

1 5 / . P ł a t n o ś ć do pomidorów **2 575,02** zł/ha.

1 6 / . P ł a t n o ś ć do truskawek **1 204,72** zł/ha.

17/. Płatność do lnu **492,28** zł/ha.

18/. Płatność do konopi włókni-
stych **127,16** zł/ha.

19/. Płatność do tytoniu – Virg-
inia **3,11** zł/kg.

20/. Płatność do tytoniu – pozostały
tytoń **2,19** zł/kg.

***

Komunikat w sprawie terminu stosowania nawozów naturalnych

Zgodnie z zapisami „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, istnieje możliwość wydłużenia terminu stosowania nawozów naturalnych na polach. Dotyczy to podmiotów, które:

1/. Będą zakładać uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach.

2/. Nie mogły dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne

warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby.

W pierwszym przypadku dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć 30 kg N/ha. Ponadto należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.

W drugim przypadku terminem granicznym stosowania nawozów jest 30 listopada. Jak wynika z informacji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zastosowanie tego rozwiązania nie wymaga uzyskania osobnej zgody. Producent rolny samodzielnie ocenia, uwzględniając panujące lokalnie warunki pogodowe, czy istnieje potrzeba dłuższego okresu nawożenia, czy też nie. Jednakże w celu uzasadnienia i udokumentowania swojej decyzji, rolnik powinien dokonać odpowiedniego wpisu do dokumentacji „Programu azotanowego”, prowadzonej w gospodarstwie. Można również wykonać fotografie podtopionych pól, skopiować faktury sprzedaży buraków w opóźnionym terminie itp. Będzie to na pewno przydatne w przypadku kontroli realizacji „Programu”.

***

Stosowanie nawozów azotowych w Wielkopolsce

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 roku w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. 2020 poz. 243) przypominamy, że zakończył się w tym roku okres nawożenia w Wielkopolsce na gruntach ornych nawozami naturalnymi oraz azotowymi mineralnymi. Jednak istnieją dwa wyjątki od powyższego dotyczące podmiotów, które:

1/. Będą zakładać uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach,

buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach (dopuszczalna dawka

azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha; należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy).

2/. Nie mogły dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby (dla tych podmiotów termin graniczny stosowania nawozów to dzień 30 listopada).

Przypominamy również, że zakończył się na terenie województwa wielkopolskiego w tym roku okres stosowania nawozów azotowych mineralnych oraz naturalnych płynnych na obszarze upraw trwałych i wieloletnich oraz na TUZ. Natomiast nawozy naturalne stałe na obszarze upraw trwałych i wieloletnich oraz na TUZ można stosować do 30 listopada. Jednak w każdym przypadku należy pamiętać o tym, że zabrania się stosowania nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą oraz pokrytych śniegiem.

***

Europejski rynek cebuli

Koniec października października w Niemczech był stabilny na rynku cebuli, cena rynkowa cebuli żółtej sortowanej, średniego kalibru wyceniana jest na 14-15 euro/100 kg w workach big-bag prosto z pola. Taką kwotę można uzyskać praktycznie we wszystkich regionach kraju. Wyjątek stanowi Bawaria, gdzie cena jest nieco niższa. Stabilne ceny – to rezultat stałego popytu z przeznaczeniem na eksport. Z kolei niesortowana cebula, wysokiej jakości z przechowalni sprzedawana jest z Nadrenii do Holandii po 16 euro/100 kg. Ponad dwa razy wyższą cenę można uzyskać za cebulę czerwoną. Waha się ona w granicach 30-36 euro/100 kg.

Na holenderskim rynku silny popyt eksportowy spowodował

wzrost cen cebuli żółtej. W zeszłym tygodniu wzrosły także notowania cebuli na rynku rodzimym. Cena cebuli żółtej z przechowalni wzrosła z 12,50 do 16 euro/100 kg, a cebuli czerwonej z 16 do 20 euro/100 kg. Obecnie cena za cebulę żółtą wynosi 15-17 euro/100 kg, natomiast za cebulę czerwoną 17-20 euro/100 kg.

W Austrii sytuacja na rynku cebuli utrzymuje się na stabilnym poziomie. Cena, jaką można uzyskać za suchą cebulę w skrzyniach, to średnio 12-15 euro/100 kg, w zależności od jakości i rozmiaru. Ze względu na dużą ilość cebuli na rynku planowany jest eksport do innych krajów.

Duży popyt obserwowany jest we Francji. Obecnie za cebulę z przechowalni producenci mogą uzyskać tam od 10-12 euro/100 kg. Znacznie wyższe ceny można otrzymać za dostawy do handlu detalicznego. W przypadku cebuli sortowanej w workach 5-kilogramowych w kalibrze 4/6 można otrzymać 20-22 euro, w kalibrze 5/7 – 28-30 euro, a w 6/8 – 32-34 euro/100 kg.

W Wielkiej Brytanii obserwowany jest silny popyt detaliczny. Niestety na wolnym rynku ceny pozostają na niskim poziomie. Plantatorzy cebuli są praktycznie na finiszu zbiorów. Jakość towaru jest bardzo dobra ze względu na sprzyjające warunki pogodowe w trakcie jego zbioru.

Popyt na rynku rosyjskim jest umiarkowany. Ograniczone są powierzchnie magazynowe u małych producentów. Według Fruit-Inform ceny dobrej jakości cebuli spadły nieznacznie i wahają się w granicach 9-15 euro/100 kg. Zbiory cebuli w Rosji nadal trwają, a cebula trafiająca do przechowalni jest dobrej jakości.

Na Ukrainie ceny są bez zmian – najniższe w porównaniu z Rosją czy krajami EU. Za cebulę dobrej jakości producenci mogą spodziewać się 6-12 euro/100 kg.

***

Stawki dopłat do materiału siewnego 2020 r.

Do konsultacji społecznych trafił projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany za rok 2020.

Z opublikowanego projektu wynika, że stawki za dopłaty do materiału siewnego będą się niewiele różnić od tych z ubiegłego roku. Wysokość dopłat została wyliczona na podstawie informacji otrzymanych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o całkowitej wnioskowanej powierzchni dla poszczególnych grup roślin objętych dopłatami. Na tej podstawie obliczono, że stawki dopłat w 2020 roku będą wynosiły:

- 1/. 67,98 zł/ha – w przypadku zbóż.
- 2/. 108,77 zł/ha – w przypadku roślin strączkowych.
- 3/. 339,90 zł/ha – w przypadku ziemniaków.

Niestety w związku z wyczerpaniem w 2020 roku przyśługującego Polsce limitu pomocy de minimis w rolnictwie, rozpatrzenie złożonych przez rolników wniosków i wypłacenie przyznanych dopłat będzie możliwe po 31 grudnia 2020 roku, kiedy nastąpi nowe przeliczenie 3-letniego limitu krajowego pomocy de minimis w rolnictwie, który będzie obejmował lata 2019-2021.

***

Mszyce w natarciu

W krzewiącym się jęczmieniu ozimym widoczne są liczne mszyce. Zaatakowane plantacje są zagrożone wirusem żółtej karłowatości jęczmienia. Także w przypadku innych gatunków zbóż ozimych należy wykonać monitoring.

Źródło informacji: <https://www.farmer.pl/produkcja-roslinna/ochrona-roslin/duzo-mszyc-w-krzewiacych-sie-zbozach.101178.html>

***

Na rynku ukraińskim biała kapusta tanieje

Niski popyt zmusza ukraińskich

rolników do obniżania ceny białej kapusty. Od początku tego tygodnia cena kapusty na rynku ukraińskim spadła średnio o 30%, a dziś rolnicy są gotowi do zawierania transakcji sprzedaży na poziomie 1,20-2,50 UAH/kg, czyli 0,16-0,34 zł/kg, w zależności od jakości i regionu produkcji. Jednocześnie na rynku są dość duże ilości kapusty o niezadowalającej jakości, której sprzedaż jest realizowana od 0,80 UAH/kg, to jest 0,11 zł/kg. Głównym czynnikiem takich zmian cen jest wyjątkowo niska aktywność handlowa i zakupowa. Według producentów sieci handlowe są obecnie głównym kanałem dystrybucji. Jednak ta kategoria nabywców najczęściej kupuje kapustę do bieżącej sprzedaży, podczas gdy hurtownie najczęściej odmawiają zakupów na magazyn.

Tymczasem podaż białej kapusty na rynku pozostaje więcej niż wystarczająca, ponieważ rolnicy wolą aktywnie sprzedawać produkty, które nie nadają się do długotrwałego przechowywania. Warto zauważyć, że dziś ceny kapusty na Ukrainie są średnio o 33% niższe niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Na początku listopada 2019 roku zawierano transakcje sprzedaży w przedziale 2,00-3,50 UAH/kg, czyli 0,27-0,48 zł/kg po obecnym kursie średnim. Ponadto producenci nie wykluczają dalszej obniżki ceny produktów, jeśli popyt w tym segmencie nie nasili się.

***

Nawozy naturalne w gospodarstwie – terminy stosowania

W dołączonym poniżej pliku przypominamy terminy stosowania nawozów naturalnych.

Do pobrania: [nawozy naturalne w gospodarstwie.pdf](#)

***

Mączki mięsno-kostne, czy wróć do żywienia zwierząt monogastrycznych?

Trwają prace nad przywróceniem

skarmiania mączkami mięsno-kostnymi zwierząt monogastrycznych.

W lutym tego roku Komisja Europejska wydała wstępną zgodę na ponowne zastosowanie mączek zwierzęcych w żywieniu zwierząt monogastrycznych (świnie, drób).

Wstępna zgodę nie oznacza jednak, że Komisja Europejska już pozwoliła na zniesienie zakazu stosowania mączek mięsno-kostnych w żywieniu zwierząt gospodarskich.

Rozpoczęła się jedynie dyskusja na ten temat i, jak wynika z wstępnych informacji, większość państw członkowskich UE, w tym Polska, opowiada się za zniesieniem tego zakazu.

Zmiany mają dotyczyć skarmiania krzyżowego, a więc drób będzie można skarmiać mączkami wieprzowymi, a trzodę chlewną mączkami drobiowymi.

Mączki mięsno-kostne w porównaniu z białkiem sojowym będą dużo bardziej atrakcyjne pod względem cenowym i żywieniowym. Będą one zawierały przynajmniej 15-20% więcej białka, o wyższej wartości biologicznej (korzystniejszy skład aminokwasowy), a brak związków antyżywnościowych sprawi, że również ich strawność będzie wyższa niż białka sojowego.

Mączek tych nie będzie jednak można stosować bez ograniczeń, bowiem przy zbyt dużym ich udziale może dochodzić do zaburzeń funkcjonowania przewodu pokarmowego. Już dziś mamy problem z utrzymaniem wystarczającego poziomu włókna w paszy, mączki drobiowe nie zawierają praktycznie w ogóle tego składnika.

Druga rzecz to możliwe negatywne oddziaływanie zbyt wysokich dawek mączek na jakość mięsa. Jest tak w przypadku mączki rybnej, również wysokie poziomy mączki drobiowej mogą negatywnie oddziaływać na właściwości sensoryczne tkanki mięśniowej, a przede wszystkim tłuszczowej.

Wstępna zgodę KE nie stanowi aktu prawnego, ale jest światłem w tunelu. W momencie kiedy pojawią się konkretne przepisy, potrzeba będzie kilku miesięcy, by zakła-

dy utylizacyjne przestawiły się z produkcji mączek mieszanych na mączki monogatunkowe.

Potrzebne będą zmiany w gromadzeniu surowca, przetwórstwie i logistyce. Mączki nie zastąpią zupełnie poekstrakcyjnej śrutu sojowej, ale zwiększą rolę krajowego białka i pozwoli to na częściowe uniezależnienie się od importu śrutu sojowej.

***

Groch ozimy i owies ozimy jako nowe alternatywy dla form jarych

Na rynku są już dostępne odmiany grochu ozimego, które są alternatywą dla form jarych. Także w przypadku owsa trwają prace nad wprowadzeniem do obrotu odmian ozimych. Oba przykłady form ozimych są dostępne w kolekcji odmian w Powiatowym Zespole Doradztwa Rolniczego nr 2 w Sielinku.

***

WAPNOWANIE – jak używać dopłat?

Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie ma na celu podniesienie pH oraz zwiększenie zasobności gleb w wapń. **ROLNIKU!** W ramach tego programu otrzymasz dofinansowanie do zakupionego wapna nawozowego, jeżeli:

- 1/. Posiadasz gospodarstwo rolne o powierzchni do 75 ha użytków rolnych.
- 2/. Posiadasz aktualne wyniki pH gleby nie starsze niż z 1 stycznia 2017 r. wykonane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą lub akredytowane laboratorium w zakresie analiz fizycznych, fizykochemicznych i chemicznych gleb.
- 3/. Posiadasz wyliczone dawki CaO lub CaO+MgO w tonach na 1 ha użytków rolnych dla działek o pH mniejszym lub równym 5,5 opracowane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą.
- 4/. Zakupisz wapno nawozowe.
- 5/. Złożysz wniosek wraz z załącznikami do Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, a ta po sprawdzeniu pod względem

formalnym i merytorycznym przekazuje wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej celem jego realizacji.

***

Okrywanie róż na zimę

Róże, jako rośliny pochodzące z krajów cieplejszych, mogą nie przetrwać naszych zim bez zabezpieczenia. Jak okrywać róże opisujemy w dołączonym poniżej pliku PDF.

Do pobrania: [okrywanie roz na zime.pdf](#)

***

Dopłaty obszarowe w 2020 roku

Od 16 października 2020 roku Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpoczęła wypłatę dopłat obszarowych. Kwoty przelewane na konta rolników stanowią 70% całości z zakresu jednolitej płatności obszarowej oraz 85% w pozostałych płatnościach PROW. Wypłata zaliczek ma zostać zakończona 30 listopada 2020 roku, a od grudnia będzie wypłacana reszta kwoty. W tym roku stawki dla poszczególnych dopłat wynoszą:

- 1/. Jednolita płatność obszarowa: 483,79 zł/ha.
- 2/. Płatność za zazielenienie: 323,85 zł/ha.
- 3/. Płatność związana do zwierząt:
  - a/. Bydło – 326,76 zł za sztukę zwierzęcia gatunku bydło domowe (Bos taurus).
  - b/. Krowy – 412,11 zł za sztukę samicy gatunku bydło domowe (Bos taurus).
  - c/. Owce – 111,12 zł za sztukę samicy gatunku owca domowa (Ovis aries).
  - d/. Kozy – 52,57 zł za sztukę samicy gatunku koza domowa (Capra hircus).
- 4/. Płatność dla młodego rolnika: 256,62 zł/ha.
- 5/. Płatność dodatkowa: 182,02 zł/ha.
- 6/. Płatność związana do powierzchni upraw:
  - a/. Rośliny strączkowe na ziarno, b/. 724,38 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności nieprzekraczającej 75 ha.

c/. 362,19 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do tej płatności przekraczającej 75 ha.

d/. Rośliny pastewne – 468,05 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

e/. Ziemniaki skrobiowe – 1128,24 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

f/. Buraki cukrowe – 1516,30 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

g/. Pomidory – 2575,02 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

h/. Chmiel – 2072,01 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

i/. Truskawki – 1204,72 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

j/. Len – 492,28 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

k/. Konopie włókniste – 127,16 zł na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do płatności.

7/. Płatność niezwiązana do tytoniu:

a/. 3,11 zł na kilogram tytoniu jasnego z grupy odmian Virginia.

b/. 2,19 zł na kilogram tytoniu jasnego odmian typu Burley, tytoniu ciemnego suszonego powietrzem oraz tytoniu ciemnego suszonego powietrzem z możliwością dosuszenia i wędzenia.

Źródło <https://www.arimr.gov.pl>

***

Zakwas z buraków ćwikłowych – naturalny suplement diety

Burak to samo zdrowie, ale spożywanie go w odpowiedniej formie pozwala w pełni wydobyć jego właściwości zdrowotne.

Całą pełnię zalet tkwiących w tym niepozornym warzywie znajdziemy w zakwasie buraczanym. Więcej informacji oraz przepis na sok z kiszonych buraków w dołączonym poniżej pliku PDF.

Do pobrania: [zakwas-z-burakow.pdf](#)

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

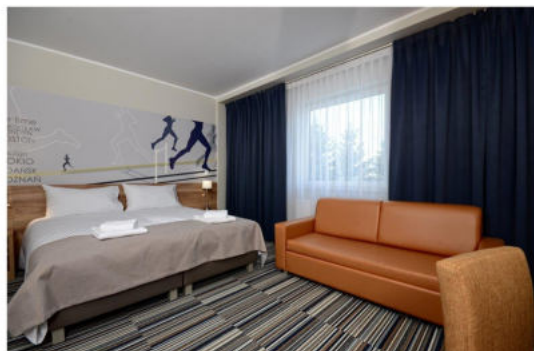
Z okazji nadchodzących
Świąt Bożego Narodzenia
wszystkim Mieszkańcom
Miasta i Gminy Szamotuły
składamy serdeczne życzenia
wszelkiej pomyślności,
zdrowia
oraz wielu ciepłych chwil
w gronie rodzinnym.

Prezes Zarządu
wraz z Pracownikami
Zakładu Gospodarki Komunalnej
w Szamotułach

CENTRUM MARATON

HOTEL & SPORT ***

KOMFORTOWE *** POKOJE

SMACZNA KUCHNIA

RELAKS NA PŁYWALNI, W SAUNIE I GRODZIE SOLNEJ

ZAPLECZE REKREACYJNO - SPORTOWE

ZAPRASZAMY DO AKTYWNEGO SPĘDZENIA CZASU.

Centrum Maraton Hotel & Sport ***
ul. Sportowa 6
64-500 Szamotuły
Tel. + 48 61 29 219 61
www.centrummaraton.com